

รายงานการวิจัยเรื่อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

(THE STUDY OF ACHIEVEMENT ON THAI FOR OFFICIAL PURPOSES OF USING
DRAMATIZATION FOR THIRD - YEAR UNDERGRADUATE STUDENTS THE SECTION OF
THE THAI LANGUAGE, FACULTY OF EDUCATION SILPAKORN UNIVERSITY)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา บัวสมบุญ

Busaba Buasomboon, Asst.Prof. Ph.D

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ.2555

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำนำ

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งมีนโยบายในการส่งเสริมการทำงานวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของคณะ และได้รับทุนสนับสนุนสมทบจากโครงการโทรทัศน์ครูภูมิภาคภาคกลางตอนล่าง มหาวิทยาลัยศิลปากร ในงานวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการทดลองรูปแบบวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละครเพราะมีแนวคิดว่าจะได้พัฒนาผู้เรียนไปตามศักยภาพด้วยวิธีการสอนตามรูปแบบต่างๆ อีกทั้งคณะศึกษาศาสตร์ยังเป็นสถาบันผลิตผู้ประกอบวิชาชีพครู นักศึกษาควรได้เห็นและรู้จักวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อเป็นตัวอย่างของการสอนในอนาคต ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ต่อไป

ในการนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและกรุณาให้ข้อเสนอแนะแก้ไข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรวิภา เล่าเรียนดี ที่กรุณาให้คำแนะนำเรื่องวิธีสอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ สุทธิศักดิ์ อาจารย์เยาวลักษณ์ อยู่เจริญสุข ที่กรุณาตรวจเครื่องมือการวิจัย คุณนิพนธ์ เอกจริยกร นิตกรชำนาญการ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่ให้ความรู้เรื่องกฎหมาย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัญญัติ เรืองศรี ที่กรุณาตรวจเครื่องมือและเป็นผู้เชี่ยวชาญวิจารณ์การแสดงผลการศึกษารวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มนักศึกษา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ และโครงการโทรทัศน์ครูภูมิภาคภาคกลางตอนล่าง มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เห็นถึงความสำคัญของการวิจัย โดยให้การสนับสนุนจนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ผู้วิจัย

2555

ชื่อเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การ
แสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชบา บัวสมบุญ

หน่วยงานที่สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แหล่งอุดหนุนทุนวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีที่เสร็จ พ.ศ.2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร เพื่อประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ประชากรคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 465243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 1.แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร รวมทั้งหมด 4 แผน ๆ ละ 3 ชั่วโมง 2.แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง 3.แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มโดยผู้สอน 4.แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิธีสอน โดยการแสดงละคร การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระหลังเรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละครสูงกว่าก่อนเรียน
2. พฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก
3. ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละครในระดับเห็นด้วยมาก

คำสำคัญ: วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ, วิธีสอนโดยการแสดงละคร

Research Title: THE STUDY OF ACHIEVEMENT ON THAI FOR OFFICIAL PURPOSES OF USING DRAMATIZATION FOR THIRD - YEAR UNDERGRADUATE STUDENTS.THE SECTION OF THE THAI LANGUAGE, FACULTY OF EDUCATION SILPAKORN UNIVERSITY

Researcher: Busaba Buasomboon, Asst.Prof. Ph.D

Office: Faculty of Education , Silpakorn University

Research Grants: Faculty of Education, Silpakorn University

Year: 2012

Abstract

The purpose of this research was to study the achievement of learners using dramatization on the Thai for official Purposes course for undergraduate students from the Section of Thai Language of the Faculty of Education located in Silpakorn University, to study group working behavior; and to study learners' attitudes towards dramatization. The population consisted of twenty eight undergraduate students, who were enrolled in the Thai for Official course with 465243 as its code during the first semester in the 2011 academic year. The instruments were: 1.four lesson plans (one for per three hours, 2.an achievement test, (used as a pretest and posttest), 3. an evaluation form group working behavior, and 4.a questionnaire on learners' opinions towards dramatization. The data were analyzed by mean, standard deviation and content analysis.

The finding of the study can be summarized as follows:

- 1.On average, the learners' achievement on the course by dramatization learning after the instruction was higher than before.
2. The group working behavior was at the high level.
3. Generally, the learners' had positive attitudes towards the instruction.

Key words: the Thai for official Purposes course, dramatization

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
ตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
	คำถามของการวิจัย.....	7
	สมมติฐานของการวิจัย.....	7
	ขอบเขตการวิจัย.....	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
	หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี 2547 ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย.....	11
	คำอธิบายรายวิชา465 243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ (Thai for Official Purpose)	11
	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย.....	12
	กฎหมายทะเบียน.....	22
	เอกสารสิทธิและสัญญา.....	23
	ไปรษณีย์ไทย.....	25
	หลักการใช้ภาษาในการกรอกแบบพิมพ์.....	28

บทที่	หน้า
ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process).....	31
ความหมายของกระบวนการเรียนรู้.....	31
กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	33
วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization).....	34
ความหมายของวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร.....	34
ประเภทและลักษณะของกิจกรรมในการแสดงละคร.....	35
ขั้นตอนวิธีสอนโดยใช้การแสดงละครแบบเป็นทางการ.....	36
พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม.....	39
ความหมายของพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม.....	39
ความสำคัญของการทำงานกลุ่มหรือการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	39
การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนโดยการแสดงละคร.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
การดำเนินการวิจัย.....	43
ระเบียบวิธีวิจัย.....	43
ประชากร.....	44
แบบแผนการวิจัย.....	44
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมเครื่องมือ.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธี สอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	60
ตอนที่ 2 ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดง ละคร.....	61

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชา ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียน วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระที่มีต่อวิธีสอน โดยการใช้การแสดง ละคร.....	64
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	82
ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน โดยการใช้การแสดง ละคร.....	82
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	89
ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	91
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์สัมมติฐาน.....	97
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธี สอนโดยการใช้การแสดงละคร.....	103
ภาคผนวก จ	125
แผนผังการวิเคราะห์ข้อสอบและพฤติกรรมการเรียนรู้....	126
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนวิชา ภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยการใช้การแสดงละคร.	127
ภาคผนวก ฉ.....	137
แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มโดยผู้สอน...	138
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิธีสอนโดย การแสดงละคร.....	141
ภาคผนวก ช ตัวอย่างผลงานนักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยการ แสดงละคร.....	143
ประวัติผู้วิจัย.....	170

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง.....	54
2	สรุวิธีดำเนินการวิจัย.....	58
3	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	61
4	ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชา ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชา ภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ประเมิน โดยครู.....	62
5	ระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติงานเป็นรายกลุ่มวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร.....	63
6	ระดับความคิดเห็นโดยรวมที่นักศึกษามีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดง ละคร.....	64
7	ระดับความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนที่นักศึกษามีต่อ วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร.....	65
8	ระดับความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษามีต่อวิธี สอนโดยใช้การแสดงละคร.....	66
9	ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการ สอนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร.....	67
10	ผลการประเมินผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC: Index of Item Objective Congruence)ของแผนการจัดการเรียนรู้และวิธี สอนด้วยการแสดงละคร ของ ผู้เชี่ยวชาญ.....	92
11	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC: Index of Item Objective Congruence) ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและข้อ คำถามของแบบทดสอบ ของผู้เชี่ยวชาญ.....	93
12	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC : Index of Item Objective Congruence) ระหว่างพฤติกรรมกรปฏิบัติงานกลุ่มและเกณฑ์การ ประเมินของผู้เชี่ยวชาญ.....	95

ตารางที่		หน้า
13	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC: Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถามความคิดเห็นที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอน โดยการ แสดงละครของผู้เชี่ยวชาญ.....	95
14	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร.....	98
15	เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระโดยใช้ค่าสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics).....	99
16	ระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร.....	100
17	ระดับความคิดเห็นโดยรวมที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ โดยใช้การแสดงละคร.....	101
18	ระดับความคิดเห็นในแต่ละด้านที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระโดยใช้การแสดงละคร.....	101
19	แผนผังการวิเคราะห์ข้อสอบและพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้.....	126

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2	แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพื่อกิจธุระ ด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร	47
3	แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชา ภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้ การแสดงละคร.....	49
4	แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม.....	52
5	แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร..	54
6	แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการสอบโดยใช้การแสดงละคร.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รายวิชา 465 243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ (Thai for Official Purpose) เป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี 2547 วิชาดังกล่าวเปิดสอนให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ในภาคการศึกษาต้นของทุกปีการศึกษา คำอธิบายรายวิชาว่ามีว่า

ศึกษาลักษณะและความสำคัญของภาษากิจธุระ การแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อกิจธุระ เพื่อการติดต่อในชีวิตประจำวัน กิจธุระเพื่อการปฏิบัติหน้าที่พลเมือง มารยาทในการใช้ภาษา การติดต่อส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์และสัญญาต่างๆที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย การสื่อสารทางไปรษณีย์โทรคมนาคม ตลอดจนการสื่อความที่เป็นพิธีการ

คำอธิบายรายวิชานี้ตรงตามที่ระบุในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครูศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5ปี) ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านความรู้วิชาภาษาไทยเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาเรื่องการแก้ปัญหาคำการใช้ภาษาไทย ศิลปะการใช้ภาษาไทยในการฟัง ดู พูด อ่าน เขียน ศิลปะการใช้ภาษาไทยในสถานการณ์ต่างๆ การเขียนหนังสือราชการ ทักษะการใช้ภาษาอย่างมีวิจารณญาณ การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและทักษะการใช้ภาษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (มคอ.1 2554: 10) และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของสาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในข้อที่ระบุว่าการสอนต้องสามารถทำให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาและสามารถบูรณาการความรู้ทางภาษาไทยกับความรู้ในศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง

จากคำอธิบายรายวิชา 465 243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ผู้สอนได้แบ่งเนื้อหาเป็น 11 เรื่อง ได้แก่ ความเข้าใจพื้นฐานในการใช้ภาษาเพื่อกิจธุระ หนังสือราชการ จดหมายกิจธุระ ประกาศ การประชุม โครงการ การกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิ์และสัญญา การสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย การสัมภาษณ์ และการพูดในโอกาสต่างๆ (เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 465 243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ, อัดสำเนา) เนื้อหาดังกล่าวได้บูรณาการการใช้ภาษาไทยกับความรู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การกรอกแบบพิมพ์บูรณาการกับความรู้เรื่องกฎหมายงานทะเบียนราษฎร งานทะเบียนครอบครัว และงานทะเบียนพินัยกรรม รวมถึงเอกสารสิทธิ์และสัญญาที่เกี่ยวข้องกับสัญญากู้ยืม สัญญาจำประกัน สัญญาว่าจ้าง เป็นต้น และการกรอกแบบพิมพ์เรื่องการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

อนึ่ง ในหัวข้อเรื่องที่ต้องใช้ทักษะภาษาไทยบูรณาการกับความรู้สาขาวิชาอื่น ผู้สอนประเมินผลด้านทักษะการใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ส่วนความรู้ที่เกี่ยวข้องถือเป็นสื่อประกอบการอ่าน การเขียน และการพูดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นจึงให้นักศึกษาทำกิจกรรมด้วยการหาข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องและความรู้เรื่องบริการของไปรษณีย์ไทยมารายงานและจัดป้ายนิเทศประกอบ ผลการประเมินพบว่านักศึกษารายงานตามที่ค้นคว้ามาแต่ก็ไม่ได้เข้าใจเนื้อหามากนักเนื่องจากคิดว่าไม่ใช่สาระหลักของวิชา และถึงพยายามเข้าใจก็ไม่รู้สึกที่สนุกหรือสนใจ ผู้สอนต้องเสริมและอธิบายประกอบทุกครั้ง ถึงแม้ว่าผู้สอนจะไม่วัดผลด้วยการให้ท่องจำเนื้อหาเหล่านี้เพราะนักศึกษาไม่ได้เรียนวิชาพิทกกฎหมายหรือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่ถ้านักศึกษาเข้าใจเนื้อหาเรื่องกฎหมายและบริการของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจนสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์ต่างๆ ก็จะเกิดประโยชน์กับตัวนักศึกษาที่กำลังจะเป็นบัณฑิตในอนาคต ดังนั้นผู้สอนจึงเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เรื่องดังกล่าวน่าสนใจและผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้นด้วย

การเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ควรพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ จุดประสงค์ของบทเรียน ลักษณะของเนื้อหาสาระ ลักษณะของผู้เรียน เวลา สถานที่ และจำนวนผู้เรียน (บุญชม ศรีสะอาด 2537: 4) จากการค้นคว้าการสอนเรื่องกฎหมายและการสื่อสารของไปรษณีย์ไทยพบว่า ตำราทั่วไปไม่ได้เน้นที่วิธีสอน อาจเป็นเพราะเรื่องเหล่านี้เป็นวิชาหลักในสาขานิติศาสตร์ และบริการเรื่องไปรษณีย์ไทย การให้ความรู้แก่นักศึกษาหรือบุคคลทั่วไปจึงเผยแพร่ในรูปแบบตำรา สื่อเอกสาร หนังสือกฎหมายครอบครัวประจำวัน หรือในส่วนของตำราการใช้ภาษาไทยก็มีการนำเนื้อหามาใช้บางส่วนเพียงประกอบการกรอกแบบพิมพ์และการเขียนจดหมาย สื่ออีกประเภทที่พบบ้างก็เป็นสื่อประเภทดูและฟัง โดยเผยแพร่รายการให้ความรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์และวิทยุเป็นส่วนใหญ่ เช่น กฎหมายน่ารู้ตอน “การเกิด” ของสำนักกฎหมายเพื่อการพิทักษ์สิทธิมูลนิธิกระเจกเงา ให้เด็กหญิงคนหนึ่งเป็นพิธีกรแนะนำการแจ้งเกิด (www.youtube.com) นอกจากนี้ยังมีรายการตอบข้อสงสัยทางกฎหมายผ่านเว็บไซต์ รวมถึงการแนะนำบริการงานไปรษณีย์โทรคมนาคมผ่านทางเว็บไซต์ เป็นต้น

การจัดการศึกษาในสภาวะการณ์ปัจจุบันนี้ ผู้ที่จะเป็นบัณฑิตทางครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ไม่เพียงแต่มีความรู้ด้านเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังต้องมีทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการจัดการเรียนรู้ ดังที่ระบุไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5ปี) (2554: 3-4) ซึ่งทักษะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เรียกว่านวัตกรรมวิธีสอน ที่ไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนจดจำอย่างเดียว แต่เปลี่ยนวิธีการสอนให้พึ่งตนเองได้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเผชิญโลกและมีความสำเร็จในชีวิต (ศรีสุดา จริยากุล 2523: 663) นอกจากนี้งานวิจัยเรื่อง “การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรของ คีรีบุญ จงวุฒิเวศย์ และคณะ (2547: 116) ได้มีข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความคิด ของนักศึกษาว่า ควรพัฒนาวิธีการเรียนการสอนที่จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีความคิด สร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองให้มาก

วิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะใช้พัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆมีอยู่หลายวิธี อย่างไรก็ตามการ ใช้นวัตกรรมวิธีการจัดการเรียนรู้นั้นควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย โดยปกตินักศึกษาที่เรียน ระดับมหาวิทยาลัยมักจะอยู่ในช่วงอายุ 17 - 24 ปี ในทางจิตวิทยาจำแนกไว้ว่าเป็นพวกวัยรุ่นตอน ปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งจะมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ที่จะ เรียนรู้ในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี (ชาญชัย อินทรประวัตติ <http://www.sut.ac.th/teedu/Article/psychology.htm>) การจัดการเรียนรู้จึงควรมีวิธีการที่สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทาง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญาของนักศึกษาให้เต็มที่ นอกจากนี้นักศึกษาที่เรียนทางสาขาวิชา ภาษาไทยหมายถึงกลุ่มบุคคลที่มีการเลือกอาชีพได้ในระดับหนึ่งแล้วที่จะเป็นครูสอนภาษาไทยใน อนาคต การเลือกอาชีพก็สามารถสะท้อนบุคลิกภาพได้ในทางหนึ่ง นพ. วิโรจน์ อารีรักษ์ วิทยาลัย แพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กล่าวถึงบุคลิกภาพของคนจะสะท้อนผ่านการเลือกอาชีพของคนตาม หลัก "ทฤษฎีการเลือกอาชีพ"ของJohn L. Holland โดยกล่าวถึงกลุ่มอาชีพครูสอนภาษาว่าจัดอยู่ใน บุคลิกภาพแบบศิลปิน (Artistic) ซึ่งมีความสามารถแสดงบทบาทต่างๆได้ รวมทั้งสามารถอ่านแบบ แสดงความรู้สึกได้ นิยมการไปฟังและดูละคร เขียนรูปได้อย่างใกล้เคียงความจริง เขียนหนังสือและ แต่งกลอนได้ดี ([http://www.love4home.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=201323 &Ntype=4](http://www.love4home.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=201323&Ntype=4)) John L. Holland ยังได้อธิบายบุคลิกภาพแบบศิลปินไว้ว่าเป็นผู้ที่ชอบการสร้างสรรค์ (creative) และรักความเป็นอิสระ (independent) (http://en.wikipedia.org/wiki/Holland_Codes) นอกจากนี้ผลจากการวิจัยเรื่อง “การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการ เรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร”ของคีรีบุญ จงวุฒิเวศย์ และ คณะยังสรุปให้เห็นว่านักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูง (2547: 112) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ชอบการ สร้างสรรค์ และพร้อมที่จะศึกษาด้วยตนเอง วิธีหนึ่งที่น่าสนใจได้แก่วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

กิจกรรมการแสดงโดยปกติเป็นการให้ความบันเทิง แต่ก็สามารถนำช่องทางการแสดง มาใช้เพื่อการศึกษาได้ เช่น การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนโครงการสื่อพื้นบ้านเพื่อสุขภาพเยาวชน ด้วยการให้ความรู้สุขภาพผ่านสื่อการ แสดงพื้นบ้านต่างๆ ได้แก่ เสนอเนื้อหาเรื่อง โทษภัยของเหล้าและบุหรี่ผ่านช่องทางการสื่อสารคือ บทกลอนหนังตะลุง โดยมีเยาวชนเป็นผู้รับสารทั้งผู้แสดงและผู้ชม (ดวงพร คำบุญวัฒน์ ,บรรณาธิการ 2553: 108) นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างของการนำกิจกรรมการแสดงละครมาใช้ใน การศึกษาโดยตรง ได้แก่ รายการโทรทัศน์ครูชุด “การสอนประวัติชีวิตของฟลอเรนซ์ ในดิงเกิล”

ด้วยการให้ผู้เรียนแสดงละครที่เป็นเหตุการณ์สมัย ฟลอเรนซ์ ในดิงเกล ในช่วงที่เกิดสงคราม และฟลอเรนซ์ ในดิงเกล ได้เข้าช่วยพยาบาลทหาร (KS 1/2 History) และรายการโทรทัศน์ครูชุด “แบ่งปันและบูรณาการ” ตอนที่ 21 และ 22 เรื่องการสอนนอกกรอบ ภาษาอังกฤษ:จากห้องเรียนสู่โรงละคร ซึ่งแทนที่ครูจะให้นักเรียนอ่านเรื่อง โรมิโอยูเลียตที่เป็นบทประพันธ์เอกของเชกสเปียร์ เฉพาะตอนที่คัดสรรมาเป็นบทเรียน ครูเปลี่ยนจากการอ่านเป็นการแสดงโดยครุติความบทของเรื่อง ตอนนั้นแล้วไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญการแสดงละคร จากนั้นจึงนำวิธีการแสดงอารมณ์ของตัวละคร ละครมาให้ให้นักเรียนตีความเพื่อจะเข้าใจสารของเรื่อง (KS3) เป็นต้น

วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละครเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละครซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหา (ทิสนา แคมมณี 2550 : 353) รวมถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่เรียนมีชีวิตขึ้นมา ทำให้การเรียนรู้มีความเป็นจริง และมีความหมายสำหรับผู้เรียน เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง และเป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆจำนวนมาก เช่น ทักษะการพูด การเขียน การแสดงออก การจัดการ การแสวงหาข้อมูลความรู้ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น (ทิสนา แคมมณี 2550 : 356)

อนึ่ง ได้มีงานวิจัยที่นำกิจกรรมการละครไปใช้กับการเรียนการสอนภาษาแล้วพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ได้แก่ งานวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการพูด ภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยครูจอมบึง (นิตยา ประพฤติกิจ 2527) และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษระหว่างวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมการละครกับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 สาขาการบัญชี โรงเรียนเทคโนโลยี นครปฐม (รัตนชัย เอี่ยมพิทักษ์พร) เป็นต้น งานวิจัยบางเรื่องแม้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการแสดงละครจะไม่แตกต่างกับการสอนแบบปกติ แต่ผู้เรียนก็มีทัศนคติในทางดีต่อการสอนด้วยวิธีการแสดงละคร ได้แก่ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้กิจกรรมการละครในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีต่อผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่ำ (สุธิณี เหลืองรุ่งเรือง 2536) ส่วนในสาระวิชาภาษาไทยก็มีการนำวิธีสอนด้วยการแสดงละครไปใช้กับวิชาวรรณคดี ได้แก่ เรื่อง “การเรียนรู้วรรณคดีโดยใช้การแสดงละครของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องพระอภัยมณี” ของ ไชยนาบ อาแว ในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำแนวคิดมาจากวิธีสอนด้วยการแสดงละครของทิสนา แคมมณี เพื่อแสดงในวันสุนทรภู่ และให้ความเห็นว่านักเรียนสามารถสรุปเรื่องได้ จำชื่อตัวละครและลักษณะนิสัยตัวละครได้ การแสดงละครดังกล่าวยังไม่ครบขั้นตอนของวิธีการสอนโดยการแสดงละคร แต่ก็พบว่า ผู้ชมมีความรู้สึกชื่นชอบการแสดงละคร (<http://www.thaigoodview.com/node/59878>) เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เพื่อกิจกรรมก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การแสดงละคร สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและเกิดประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชานี้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ทิสนา แคมมณี (2550: 353 - 357) ได้ให้ความหมายของวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละครซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหา ซึ่งสรุปเนื้อหาสำคัญได้ดังนี้

ขั้นตอนสำคัญของการสอน

1. ผู้สอนหรือผู้เรียนเตรียมบทละคร

ผู้สอนและผู้เรียนควรมีการอภิปรายกันถึงวัตถุประสงค์ของการที่จะใช้ละครเป็นวิธีการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้เรียนควรมีบทบาทในการเลือกเรื่องราวที่จะแสดง ในการเตรียมบทนั้นผู้สอนอาจเป็นผู้เตรียม หรือผู้เรียนช่วยกันเขียนซึ่งในทั้งสองกรณีทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องราวจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้เนื้อหาและเรื่องราวที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด หรืออาจต้องแสวงหาบุคคลผู้มีประสบการณ์ หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นมาให้คำปรึกษา

การแสดงละครที่ใช้เป็นวิธีสอนนี้จะแตกต่างจากการแสดงละครที่เป็นศิลปะการแสดง กล่าวคือการใช้ละครในการเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องจัดทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สมบูรณ์เหมือนความเป็นจริง แต่ต้องพิถีพิถันในจุดที่ผู้สอนต้องการให้เกิดการเรียนรู้ จุดนั้นจะต้องเด่นชัด องค์ประกอบอื่นที่เป็นส่วนเสริม ไม่จำเป็นต้องจัดทำให้สมบูรณ์ ผิดกับละครที่เป็นศิลปะการแสดงซึ่งจะต้องจัดทำทุกสิ่งให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

2. การศึกษาบทละครและเลือกบทบาทที่แสดง

ผู้สอนและผู้เรียนควรช่วยกันเลือกว่าใครควรจะแสดงบทอะไร โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสามารถของผู้เรียนกับบทที่เหมาะสม เนื่องจากการแสดงละครเน้นที่การให้ผู้เรียนเห็นภาพหรือเรื่องราวและความเป็นจริงมากที่สุด ดังนั้นผู้แสดงควรตั้งใจที่จะแสดง เพื่อให้การแสดงออกมาดีที่สุด

3. การศึกษาบท ซ้อมการแสดง เตรียมผู้ชม และเตรียมอุปกรณ์สำหรับการแสดง

การสอนด้วยวิธีนี้มีทั้งผู้แสดง ผู้ที่ทำหน้าที่ต่างๆ เช่น ผู้กำกับการแสดง เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดฉาก รวมถึงผู้ชม ผู้สอนควรจัดแบ่งงานตามสนใจและความสามารถของผู้เรียน ให้คำแนะนำในการชมละครว่าควรสังเกตเรื่องใดเป็นการเฉพาะ

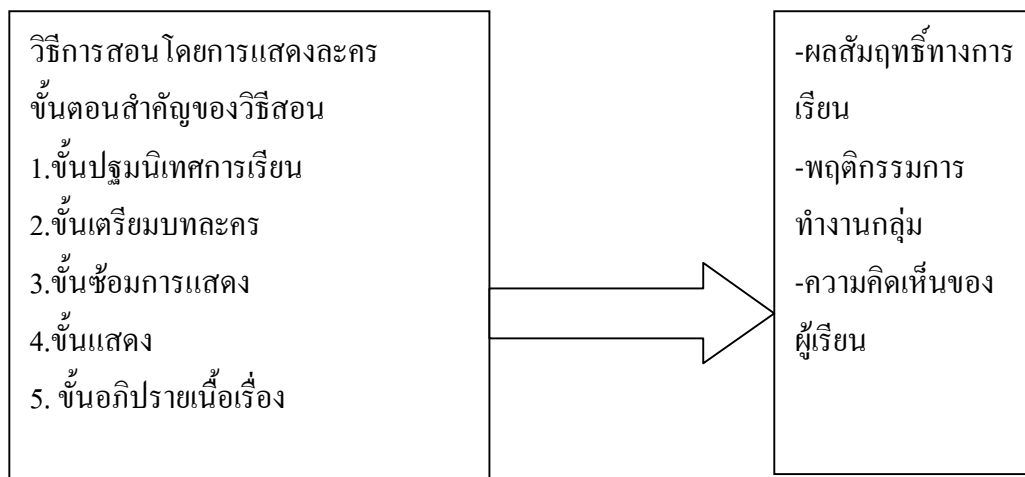
4. ผู้แสดงและผู้ชมละคร

ผู้แสดงควรแสดงให้สมบทบาท ส่วนผู้ชมก็ควรให้กำลังใจผู้แสดงโดยการตั้งใจชม ปรบมือให้กำลังใจ ตั้งใจสังเกตการแสดงในจุดสำคัญที่ครูแนะนำไว้ และอาจจดบันทึกสิ่งที่สังเกตเห็นเพื่อกันลืม

5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงของผู้เล่น เรื่องราวหรือเนื้อหาของ การแสดง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการแสดงละคร

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นขั้นตอนการสอนของตนเอง 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นปฐมนิเทศการเรียนรู้ ขั้นเตรียมบทละคร ขั้นซ้อมการแสดง ขั้นแสดง และขั้น อภิปรายเนื้อเรื่อง ซึ่งเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อศึกษาระดับด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิธีสอน โดยใช้การแสดงละคร

คำถามของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละครของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรอยู่ในระดับใด
2. นักศึกษามีพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มอยู่ในระดับใด
3. นักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรต่อวิธีสอนโดยการใช้แสดงละคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละครของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษามีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 465243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 28 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ

2.2.2 พฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

2.2.3 ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่ การกรอบแบบพิมพ์ในเอกสารทะเบียนราษฎร ทะเบียนครอบครัว และทะเบียนพินัยกรรม การกรอบแบบพิมพ์ในเอกสารสิทธิและสัญญา ได้แก่ สัญญากู้ยืม สัญญาค้ำประกัน สัญญาว่าจ้าง และการกรอบแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ระหว่างวันที่ 23 สิงหาคม - 30 กันยายน 2554 ใช้เวลาในการทดลอง รวม 12 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เรื่องภาษาไทยเพื่อกิจธุระในงานวิจัยนี้ หมายถึง การกรอบแบบพิมพ์ในเอกสารทะเบียนราษฎร ทะเบียนครอบครัว และทะเบียนพินัยกรรม การกรอบแบบพิมพ์ในเอกสารสิทธิและสัญญา ได้แก่ สัญญากู้ยืม สัญญาค้ำประกัน สัญญาว่าจ้าง และการกรอบแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

2. กิจกรรมการแสดงละครหมายถึง ภาระงานที่นักศึกษาฝึกอย่างอิสระโดยที่ครูหรือนักศึกษาสร้างสถานการณ์ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ

3. วิธีสอน โดยการแสดงละครหมายถึงการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ โดยมีขั้นตอนสอนดังนี้

3.1 ชั้นปฐมนิเทศการเรียน

1) ผู้สอนให้ดูสื่อจากโทรทัศน์ครูเรื่องการสอนนอกกรอบจากห้องเรียนสู่โรงละคร

2) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายกันถึงวัตถุประสงค์ของการที่จะใช้ละครเป็นวิธีการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3) ผู้สอนปฐมนิเทศหน้าที่ของกลุ่มผู้แสดงและกลุ่มผู้ชม

4) ผู้เรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

5) กลุ่มผู้แสดงมีบทบาทในการเลือกเรื่องราวที่จะแสดง

6) กลุ่มผู้แสดงประชุมเพื่อเขียนและนำเสนอโครงการการแสดง

ละคร

3.2 ชั้นเตรียมบทละคร

- 1) กลุ่มผู้แสดงศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องราวจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้เนื้อหา เรื่องราวที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด
- 2) กลุ่มผู้แสดงสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ
- 3) กลุ่มผู้แสดงประชุมกลุ่มช่วยกันเขียนบท
- 4) กลุ่มผู้แสดงนำบทที่แต่งแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.3 ชั้นซ้อมการแสดง

- 1) กลุ่มผู้แสดงแบ่งหน้าที่ในการเตรียมอุปกรณ์ จัดฉาก กำกับการแสดง
- 2) กลุ่มผู้แสดงช่วยกันเลือกว่าใครควรจะแสดงบทอะไร โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสามารถของแต่ละคน
- 3) กลุ่มผู้แสดงเตรียมเอกสารประกอบการศึกษาเนื้อหาของกลุ่มผู้ชม

3.4 ชั้นแสดง

- 1) กลุ่มผู้แสดงแจกเอกสารประกอบเนื้อหา
- 2) กลุ่มผู้แสดงแสดงละครการศึกษาตามเรื่องที่ได้รับมอบหมาย

3.5 ชั้นอภิปรายเนื้อเรื่อง

- 1) ผู้สอนและกลุ่มผู้ชมร่วมกันอภิปรายเนื้อเรื่อง และกลุ่มผู้แสดงร่วมตอบคำถาม
- 2) กลุ่มผู้ชมประเมินผลการแสดงของแต่ละกลุ่ม

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ หมายถึง คะแนนหลังเรียนที่ได้จากการข้อสอบเติมคำเรื่อง เรื่องการกรอกแบบพิมพ์ เรื่องกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิ์และสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

5. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หมายถึง นักศึกษาช่วยกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ขอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม ร่วมกันสร้างสรรค์งาน แบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถ โดยประเมินจากการบันทึกรายงานการประชุมกลุ่ม การเขียนโครงการ การสังเกตการทำกิจกรรมและแสดงละคร

6. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 465243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 28 คน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในครั้งนี้ ประกอบด้วยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย โดยแบ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี 2547 ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิ์และสัญญา การสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย
2. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิ์และสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย
3. หลักการใช้ภาษาในการกรอกแบบพิมพ์
4. ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้
5. วิธีสอนภาษาไทยโดยการแสดงละคร
6. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนโดยการแสดงละคร

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี 2547 ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิ์และสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

คำอธิบายรายวิชา 465243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ (Thai for Official Purpose)

รายวิชา 465243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ (Thai for Official Purpose) เป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี 2547 วิชาดังกล่าวเปิดสอนให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ในภาคการศึกษาต้นของทุกปีการศึกษา คำอธิบายรายวิชา มีว่า

ศึกษาลักษณะและความสำคัญของภาษากิจธุระ การแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อกิจธุระ เพื่อการติดต่อในชีวิตประจำวัน กิจธุระเพื่อการปฏิบัติหน้าที่พลเมือง มารยาทในการใช้ภาษา การติดต่อส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์และสัญญา

ต่างๆที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย การสื่อสารทางไปรษณีย์และโทรคมนาคม ตลอดจนการ
สื่อความที่เป็นพิธีการ

(หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขา

วิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี 2547 : 55)

ภาษาไทยเพื่อกิจธุระมีขอบเขตแน่ชัดว่าเป็นการใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์กิจธุระด้าน
สังคม ได้แก่ สถานการณ์ในชีวิตประจำวันต่างๆ ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงมีการกำหนด
สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้จริง เช่น การกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย
ทะเบียนราษฎร ทะเบียนครอบครัว และทะเบียนพินัยกรรม การกรอกแบบพิมพ์เอกสารสิทธิ์และ
และการกรอกแบบพิมพ์การสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย เป็นต้น

ด้วยลักษณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง วิธีการเรียนการสอนจึงเน้นที่การ
ปฏิบัติจริงเพื่อเป็นการฝึกให้คล่องแคล่วตามสถานการณ์ที่ต้องใช้

2.ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิ์และสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

กฎหมายทะเบียน

หน่วยงานสำคัญด้านการปกครอง ไม่ว่าจะเป็น อำเภอ เทศบาล หรือเขต ก็จะมี
เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนต่างๆของประชาชน อาทิ งานทะเบียน
ราษฎรจะทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับแจ้งคนเกิด คนตาย การย้ายที่อยู่ การสร้างบ้านใหม่ การรื้อบ้าน
การกำหนดเลขบ้าน การขอตรวจ คัด และรับรองสำเนา และรายการทะเบียนราษฎร งานทะเบียน
ครอบครัวประกอบด้วยการจดทะเบียน ซึ่งประกอบด้วยเรื่องการจดทะเบียนสมรส การจดทะเบียน
หย่า การจดทะเบียนรับรองบุตร การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม และการจดทะเบียนเลิกรับบุตร
บุญธรรม รวมถึงงานทะเบียนพินัยกรรม เป็นต้น

นักศึกษาย่อมต้องมีโอกาสไปใช้บริการที่ฝ่ายทะเบียนของเทศบาล อำเภอ หรือเขต
ตามหน้าที่และสิทธิของพลเมืองไทย งานทะเบียนต่างๆเป็นสิ่งที่ผูกพันกับชีวิตของพลเมืองตั้งแต่
เกิดจนตายที่จะเลี่ยงมิได้

1.กฎหมายทะเบียนราษฎร

1.1 คนเกิด

นับแต่มีเด็กเกิดขึ้นทั้งในบ้าน และ โรงพยาบาล เจ้าของบ้านหรือหัวหน้าครอบครัว หรือ บิดามารดาต้องไปแจ้งเกิดภายใน 15 วัน เด็กเกิดในต่างประเทศให้ไปแจ้งแก่สถานทูตไทย หรือ สถานกงสุลไทยที่ตั้งอยู่ที่ประเทศซึ่งเด็กนั้นเกิด เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบแล้วว่าถูกต้อง นายทะเบียนจะออกใบสูติบัตรให้

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

1. บัตรประจำตัวเจ้าของบ้าน หรือบิดามารดา หรือผู้ได้รับมอบหมาย
2. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน
3. บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน หรือบิดามารดา หรือหนังสือมอบหมายกรณีได้รับมอบหมาย

ถ้ามีการแจ้งเกิดเกินกำหนด ผู้ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายจะถูกเปรียบเทียบคดีความผิดปรับไม่เกิน 1,000 บาท พร้อมก็นำหลักฐานเอกสารอื่นๆไปประกอบ ได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนของบิดามารดา หนังสือรับรองการเกิด (ถ้ามี) เป็นต้น ถ้าเป็นกรณีแจ้งเกิดเด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กอ่อนซึ่งถูกทอดทิ้ง ผู้ใดพบเด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กอ่อนที่ถูกทอดทิ้ง ให้นำเด็กนั้นไปส่งและแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์แห่งท้องที่ที่ตนพบเด็กนั้นโดยเร็ว โดยมีเอกสารหลักฐาน ได้แก่ บัตรประจำตัวผู้แจ้ง สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านของสถานสงเคราะห์ และบันทึกการรับตัวเด็ก เป็นต้น

1.2 คนตาย

หากมีการตายเกิดขึ้นทั้งในบ้านและนอกบ้าน เจ้าของบ้านหรือหัวหน้าครอบครัวหรือบุคคลที่อยู่กับผู้ตาย หรือเป็นผู้พบศพให้แจ้งนายทะเบียนท้องถิ่นภายใน 24 ชั่วโมง กรณีตายโดยฉิธรรมชาติ เป็นต้นว่าถูกยิง ให้ผู้แจ้งแจ้งต่อสถานีตำรวจท้องที่ที่มีคนตายภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อออกไปรับแจ้งการตาย (ทร. 18) และสถานีตำรวจจะส่งศพไปยังสถาบันนิติเวชวิทยาเพื่อหาสาเหตุการตาย และออกไปรับแจ้งการตาย หากตายที่ต่างประเทศ ให้ผู้รู้เห็นการตายไปแจ้งแก่สถานทูตไทย หรือสถานกงสุลไทยที่ตั้งอยู่ที่ประเทศนั้นๆ นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดห้ามไม่ให้มีการเก็บ ผัง เผา ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายศพออกไปจากบ้านหรือสถานที่ตายก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องถิ่นผู้รับแจ้งอีกด้วย ต้องให้นายทะเบียนตรวจสอบถูกต้องแล้วก็ออกไปมรณบัตรให้ จึงให้มีการเก็บ ผัง เผา ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายศพออกไปจากบ้านหรือสถานที่ได้

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

1. หนังสือรับรองการตายจากแพทย์ ใบประกอบโรคศิลป์และบัตรประจำตัวของแพทย์ (กรณีแพทย์รักษาก่อนตาย) หรือใบรับแจ้งการตาย (ทร. 18) จากสถานีตำรวจท้องในกรณีการตาย ผิดธรรมชาติ
2. สำเนาทะเบียนบ้านที่คนตายมีชื่อ (คนในพื้นที่ตายในโรงพยาบาล) นำหลักฐานไปแจ้งการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่โรงพยาบาลนั้นตั้งอยู่
3. บัตรประจำตัวผู้แจ้ง (เจ้าบ้านและผู้ได้รับมอบหมาย)

กรณีการแจ้งตายเกินกำหนดเวลา ให้ผู้มีหน้าที่แจ้งตายนำหลักฐานต่างๆเกี่ยวกับการตายไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตาย นายทะเบียนจะดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับไม่เกิน 1,000 บาท และนายทะเบียนจะสอบสวนพยานบุคคลเพื่อประกอบการพิจารณาปรับแจ้งตายเกินกำหนด

1.3 การย้ายที่อยู่

กรณีที่มีผู้ย้ายออกจากบ้านและย้ายเข้ามาอาศัยในบ้าน เจ้าบ้านที่มีผู้ย้ายเข้าและย้ายออกต้องไปแจ้งแก่นายทะเบียนภายใน 15 วัน การย้ายที่อยู่แยกออกเป็นการย้ายเข้าและย้ายออก ดังนี้

การย้ายออก

โดยปกติการย้ายออก ให้ผู้แจ้งได้แจ้งแก่นายทะเบียนภายใน 15 วัน แต่กรณีการแจ้งย้ายออกโดยไม่ทราบที่อยู่ (ย้ายเข้าทะเบียนบ้านกลางของเขต) เจ้าบ้านไม่ทราบว่าผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นใครหรือไปอยู่ที่ใด ให้แจ้งการย้ายออกภายใน 30 วัน นับแต่วันครบ 180 วันที่ไม่ทราบที่อยู่

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

กรณีเจ้าบ้านมาดำเนินการด้วยตัวเอง

1. บัตรประจำตัวประชาชนเจ้าของบ้าน (หรือบัตรประจำตัวข้าราชการฯ พนักงานของรัฐ)
2. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

กรณีได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้าน ผู้ได้รับมอบหมายมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาภาพถ่ายประจำตัวของเจ้าบ้านในฐานะผู้มอบหมายและให้เจ้าบ้านลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้องในสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวผู้แจ้ง ในฐานะผู้ได้รับมอบหมาย และสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน แต่ถ้าผู้ได้รับมอบหมายไม่มีชื่อ

ในทะเบียนบ้าน นอกจากหลักฐานข้างต้นแล้ว จะต้องมืหนังสือมอบหมายจากเจ้าบ้าน(ไม่มีแบบพิมพ์)ปรากฏข้อความชัดเจนว่าได้มอบหมายให้มาแจ้งย้ายที่อยู่แทน

กรณีย้ายบุคคลที่ไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องมีเอกสาร ได้แก่ สูติบัตรและต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนของบิดามารดามาแสดงด้วย

การย้ายเข้า

ผู้ย้ายที่อยู่เข้าอยู่ในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายเข้าภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน หากไม่แจ้งภายในที่กำหนดมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

กรณีเจ้าบ้านมาดำเนินการด้วยตัวเอง

1. บัตรประจำตัวประชาชนเจ้าของบ้าน
2. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน
3. ใบแจ้งการย้ายที่

การย้ายที่อยู่ปลายทาง

กฎหมายกำหนดให้ผู้ย้ายที่อยู่เป็นผู้แจ้งต่อนายทะเบียนเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ย้ายที่อยู่ หากมอบหมายแจ้งย้ายปลายทางจะต้องมีหนังสือมอบหมายปรากฏข้อความชัดเจนว่าบุคคลใดได้รับมอบหมายให้มาแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทางแทน และมอบหมายให้ย้ายที่อยู่บุคคลใดบ้าง รวมถึงย้ายเข้าบ้านเลขที่ใหม่

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

กรณีเจ้าบ้านมาดำเนินการด้วยตัวเอง ต้องเสียค่าธรรมเนียมพร้อมเอกสารหลักฐาน ดังนี้

1. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ประสงค์จะย้ายปลายทาง
2. บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน
3. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน
4. คำยินยอมของเจ้าบ้านเป็นหนังสือ

1.4 การขอตรวจ คัด และรับรองสำเนารายการทะเบียนราษฎร

สำเนาทะเบียนบ้านทั้งฉบับเจ้าบ้านและฉบับของทางราชการ ถือว่าเป็นเอกสารสำคัญที่แสดงว่ามีบุคคลใดอาศัยอยู่ในบ้าน ผู้ใดเป็นเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร และยังเป็นการแสดงถึงข้อมูลต่างๆที่จำเป็นในทางทะเบียนราษฎรอีกด้วย ดังนั้นหากทะเบียนบ้านเกิดการชำรุดสูญหาย เจ้าบ้านต้องไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องถิ่นภายใน 7 วันเพื่อรับทะเบียนบ้านฉบับใหม่

ผู้มีส่วนได้เสียตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจดทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 หมายถึง (1) เจ้าบ้าน (2) ผู้มีชื่อในรายการปรากฏในเอกสารที่จะขอตรวจ หรือคัดและรับรองสำเนา (3) บุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับเอกสารทะเบียนราษฎร ไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อม

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

1. บัตรประจำตัวประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย
2. หากผู้ร้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อม นายทะเบียนจะสอบสวน บันทึกปากคำเพื่อยืนยันความเป็นผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นหลักฐาน เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบทางอาญาถ้าเป็นผู้ไม่มีส่วนได้เสีย

2. งานทะเบียนครอบครัว

ทะเบียนครอบครัว หมายถึง การจดทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว โดยมีกฎหมายรับรองสิทธิให้ ไม่ว่าจะในฐานะสามีกับภรรยา หรือบิดามารดากับบุตร

2.1 การจดทะเบียนครอบครัว

การจดทะเบียนครอบครัวเกี่ยวข้องกับเรื่อง การจดทะเบียนสมรส การจดทะเบียนหย่า การจดทะเบียนรับรองบุตร การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม การบันทึกฐานะของภรรยา และการบันทึกฐานะแห่งครอบครัว เป็นต้น

ทะเบียนสมรส

ชายและหญิงที่ต้องการจดทะเบียนสมรสจะต้องมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือไร้ความสามารถ ไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปลงมา ไม่เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา ผู้รับบุตรบุญธรรมจะสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้ ไม่เป็นคู่สมรสกับบุคคลอื่น แต่ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้ง 2 ฝ่ายยังมีอายุไม่ครบก็ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเสียก่อน ในกรณีที่ เป็นหญิงหม้ายจะสมรสใหม่ได้ก็ต่อเมื่อการสมรสครั้งก่อนสิ้นสุดไปแล้วไม่น้อยกว่า 310 วัน เว้นแต่คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น หรือสมรสกับคู่สมรสเดิม หรือมีใบรับรองแพทย์ว่ามีได้มีครรภ์ หรือศาลมีคำสั่งให้สมรสได้ขั้นตอนการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนการสมรส เริ่มที่คู่สมรสยื่นคำร้องพร้อมหลักฐาน ณ ที่ว่าการอำเภอเขตแห่งใดก็ได้ โดยไม่คำนึงถึงภูมิลำเนาของคู่สมรส คู่สมรสที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องนำบิดาและมารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบธรรมมาให้ความยินยอมด้วย เมื่อได้จดทะเบียนการสมรสเสร็จแล้ว นายทะเบียนจะออกหลักฐาน “ใบสำคัญการสมรส” (คร.3) ให้ไว้เป็นหลักฐาน

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

1. บัตรประจำตัวประชาชน
2. หนังสือเดินทาง (กรณีชาวต่างประเทศ)
3. หนังสือรับรองสถานภาพการสมรสจากสถานทูตพร้อมคำแปล (กรณีชาวต่างประเทศ)

ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

เงื่อนไขการจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม ผู้จะรับบุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และแก่กว่าผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี ถ้าผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ต้องให้ความยินยอมด้วย นอกจากนี้ผู้จะรับบุตรบุญธรรมหรือผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม ถ้ามีคู่สมรสต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรส กรณีผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาของผู้เยาว์นั้น และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรณีผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ ตามขั้นตอนการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ให้ยื่นคำร้องเพื่อขออนุมัติจากคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยถ้าผู้ขอรับบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือเป็นบุคคลต่างด้าว ให้ยื่นคำร้องที่ศูนย์อำนวยการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่กรมประชาสงเคราะห์ ถ้ามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำร้องที่ว่าการอำเภอ หรือประชาสงเคราะห์จังหวัดนั้น เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการแล้วจึงจะสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนได้ที่ที่ว่าการอำเภอ เขต แห่งใดก็ได้

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

1. บัตรประจำตัวประชาชน
2. หนังสืออนุมัติจากคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (กรณีบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์)

2.2 การจดทะเบียนชื่อบุคคล

การจดทะเบียนชื่อบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของงานทะเบียนครอบครัว การจดทะเบียนชื่อบุคคล ประกอบด้วยเรื่อง การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง การขอจดทะเบียนชื่อสกุล (นามสกุล) และการขอใช้ชื่อสกุล (นามสกุล)

การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง

บุคคลที่จะเปลี่ยนชื่อต้องมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ถ้าไม่ครบต้องให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองไปยื่น คำขอการตั้งชื่อมีหลักเกณฑ์คือ ต้องไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระ

ปรมาภิไธยหรือพระนามของพระราชินี หรือราชทินนามของบุคคลอื่น ต้องไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย ต้องเป็นการเปลี่ยนชื่อโดยสุจริต ไม่มีเจตนาทุจริตแอบแฝง ควรให้รู้ได้ว่าเป็นหญิงหรือชาย ต้องมีความหมายภาษาไทย และชื่อหนึ่งไม่เกิน 3 พยางค์ การยื่นขอเปลี่ยนชื่อให้ยื่นคำขอตามแบบต่อนายทะเบียนท้องที่ที่คนอาศัยอยู่ในบ้าน การไปขอเปลี่ยนชื่อต้องเสียค่าธรรมเนียมด้วย

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

การขอจดทะเบียนชื่อสกุล

บุคคลที่จะเปลี่ยนชื่อสกุลต้องมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ถ้าไม่ครบต้องให้บิดาหรือมารดาไปยื่นคำขอแทน การตั้งชื่อสกุลมีหลักเกณฑ์ คือ ต้องไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธยหรือพระนามของพระราชินี ต้องไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระทินนาม เว้นแต่ราชทินนามของต้นตระกูลของบุพการี หรือผู้สืบสันดาน ไม่ซ้ำกับชื่อสกุลที่ได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์ หรือสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย มีพยัญชนะไม่เกินกว่า 10 พยัญชนะ เว้นแต่กรณีใช้ราชทินนามเป็นชื่อสกุล ห้ามผู้หนึ่งผู้ใดใช้ “ณ” นำหน้าชื่อสกุลของตน ห้ามผู้หนึ่งผู้ใดที่ไม่ได้เป็นผู้สืบสันดานราชตระกูลใช้คำ “ณ” อยู่ชวา เป็นชื่อสกุล หรือต่อท้ายชื่อสกุลของตน ห้ามเอาพระมหานคร ซึ่งเคยเป็นราชธานีมาแล้วแต่ก่อน หรือในปัจจุบันมาใช้เป็นชื่อสกุล เช่น กรุงเทพ บางกอก สุโขทัย สงขลา และอุทอง เป็นต้น ห้ามเอาศัพท์ที่เป็นราชทินนามของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาตั้ง หรือเอามาประกอบกับศัพท์อื่นมาตั้งเป็นชื่อสกุล เช่น จักรี นฤบาล เทพอธิป เป็นต้น ชื่อสกุลต้องมีคำแปลหรือความหมายตามหลักภาษาไทย และเมื่อแปลรวมกับคำอื่นแล้วต้องมีความหมายเหมาะสม การไปขอจดทะเบียนชื่อสกุลต้องเสียค่าธรรมเนียมด้วย

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

1. ยื่นคำขอแบบต่อนายทะเบียนท้องที่ของตนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
2. บัตรประจำตัวและสำเนาทะเบียนบ้าน

3. ทะเบียนพินัยกรรม

พินัยกรรม คือ คำสั่งสุดท้ายซึ่งแสดงเจตนาารมณ์กำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินหรือกิจการต่าง ๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อที่จะเกิดผลบังคับตามกฎหมายเมื่อผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตาย โดยทำแบบใดแบบหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้

ตามกฎหมายถือว่ากองมรดกของบุคคลนั้นย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยสิทธิตามกฎหมาย หรือโดยพินัยกรรม ทายาทซึ่งมีสิทธิตามกฎหมายเรียกว่าทายาทโดยธรรม ส่วนทายาทซึ่งมีสิทธิ

ตามพินัยกรรมเรียกว่าผู้รับพินัยกรรม ถ้าบุคคลใดถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ มรดกของบุคคลนั้นจะตกทอดแก่ทายาท ในกรณีที่มีทายาทตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ซึ่งเรียกว่าทายาทโดยธรรม ได้แก่ ญาติและคู่สมรส เป็นต้น

การเป็นทายาท

บุคคลที่จะเป็นทายาทซึ่งมีสิทธิได้รับมรดกนั้น ถ้าเป็นทายาทโดยธรรมต้องเป็นบุคคลธรรมดา และบุคคลธรรมดาที่จะเป็นทายาทได้ต้องมีสภาพบุคคล ซึ่งสภาพบุคคลนี้ย่อมเริ่มมีขึ้นตั้งแต่เมื่อบุคคลนั้นได้คลอดออกมาแล้วอยู่รอดเป็นทารก

การแบ่งทรัพย์สินมรดกจะจัดแบ่งให้ระหว่างทายาทโดยธรรมในลำดับและชั้นต่างๆ ถ้าเจ้ามรดกมีทายาทโดยธรรมในลำดับชั้นต่างๆหลายชั้น ทายาทโดยธรรมในลำดับต้นจะได้รับมรดกไปก่อน ส่วนทายาทโดยธรรมในลำดับรองลงมาไม่มีสิทธิได้รับมรดก ได้แก่

1. ผู้สืบสันดาน คือ ลูก หลาน เหลน ลื้อ
2. บิดามารดา
3. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
4. พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน
5. ปู่ ย่า ตา ยาย
6. ลุง ป้า น้า อา

ทะเบียนพินัยกรรมเป็นหัวข้อหนึ่งในฝ่ายทะเบียนครอบครัว ประกอบด้วยพินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ พินัยกรรมทำด้วยวาจา การตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก การถอนการตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก และการสละมรดก เป็นต้น

เงื่อนไขการทำพินัยกรรม ผู้ทำพินัยกรรมต้องมีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือไร้ความสามารถ ในเอกสารประกอบการสอนฉบับนี้จะกล่าวถึงบางเรื่องโดยสังเขป ดังนี้

แบบของพินัยกรรมโดยทั่วไป

1. ต้องทำพินัยกรรมเป็นหนังสือ
2. พินัยกรรมที่ทำขึ้นต้องลงวันที่ เดือน ปี ขณะที่ทำพินัยกรรม ถ้าไม่ลงไว้พินัยกรรมจะเป็นโมฆะ

3. ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน แล้วให้พยานทั้งสองนั้นลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรมในขณะนั้นด้วย ซึ่งพยานที่ลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าว จะต้องเขียนชื่อตัวเองเป็น มิฉะนั้นแล้วไม่สามารถเป็นพยานในพินัยกรรมได้

4. ถ้าจะมีการแก้ไขพินัยกรรมโดยการขูดลบ ตกเติมจะต้องทำเป็นหนังสือ ลงวัน เดือน ปี และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน

พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

1. ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนข้อความในพินัยกรรมเป็นหนังสือด้วยลายมือตนเอง จะให้ผู้อื่นเขียนให้มิได้

2. ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงวันที่ เดือน ปี และลายมือชื่อของตนในพินัยกรรม จะใช้ลายพิมพ์นิ้วมือโดยมีพยานรับรอง 2 คนไม่ได้

3. กรณีที่จะมีการขูดลบ ตกเติม หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขพินัยกรรม ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องทำเอง แล้วลงลายมือชื่อกำกับ มิฉะนั้นพินัยกรรมในส่วนนี้ไม่สมบูรณ์

พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง

ขั้นตอนการทำพินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง ผู้ร้องยื่นคำร้องขอทำพินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง ณ ที่ว่าการอำเภอ เขต แห่งใดก็ได้ โดยไม่คำนึงถึงภูมิลำเนา ในกรณีผู้ร้องขอให้เจ้าหน้าที่ออกไปทำพินัยกรรมนอกที่ว่าการอำเภอ เขต ภายในอำนาจ จะต้องจัดหาพาหนะรับส่ง หรือจ่ายค่าพาหนะให้แก่เจ้าหน้าที่ตามสมควร และค่าธรรมเนียมการทำพินัยกรรมเป็นเอกสารฝ่ายเมือง ค่าป่วยการพยานและล่าม

เมื่อตกลงจะทำพินัยกรรมเพื่อเป็นเอกสารฝ่ายเมือง ผู้ทำพินัยกรรมต้องดำเนินการดังนี้

1. ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ลงไว้ในพินัยกรรมของตนต่อ นายอำเภอ ต่อหน้าพยานอีกอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน

2. การแจ้งข้อความตามข้อ (1) ก็เพื่อให้ผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอจดข้อความเสร็จแล้วต้องอ่านให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง

3. เมื่อผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่าข้อความนั้นถูกต้องแล้ว ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

4. ผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอ ต้องลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี พร้อมกับเขียนลงไปพินัยกรรมด้วยว่า พินัยกรรมนั้นได้ทำถูกต้อง เสร็จแล้วประทับตราประจำตำแหน่ง

5. กรณีที่จะมีการขูดลบ ตกเติม หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง ผู้ทำพินัยกรรม พยานและผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอจะต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ มิฉะนั้นพินัยกรรมในส่วนนี้ไม่สมบูรณ์

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

1. บัตรประจำตัวประชาชน
2. เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ประสงค์จะทำพินัยกรรม(ถ้ามี)

พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ

ขั้นตอนการทำพินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ ผู้ร้องทำพินัยกรรมพินึกของพร้อมทั้งลงลายมือชื่อคาบรอยพินึกนั้น แล้วให้ยื่นคำร้องพร้อมของพินัยกรรม ณ ที่ว่าการอำเภอ เขต แห่งใดก็ได้ โดยไม่คำนึงถึงภูมิลำเนา การทำพินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับต้องเสียค่าธรรมเนียม ค่าคัดและรับรองสำเนาพินัยกรรม ค่าป่วยการพยานและล่ามด้วย

เมื่อตกลงจะทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ ผู้ทำพินัยกรรมต้องดำเนินการดังนี้

1. ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อในพินัยกรรม
2. ผู้ทำพินัยกรรมต้องทำพินัยกรรมใส่ซองแล้วปิดผนึก เสร็จแล้วลงลายมือชื่อคาบรอยพินึกนั้น
3. ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมที่พินึกนั้น ไปแสดงต่อผู้อำเภอเขต หรือนายอำเภอ และพยานอีกอย่างน้อย 2 คน และให้ถ้อยคำต่อบุคคลทั้งหมดเหล่านั้นว่าเป็นพินัยกรรมของตน ถ้าพินัยกรรมนั้นผู้ทำพินัยกรรมไม่ได้เป็นผู้เขียนเองโดยตลอด ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้เขียนให้ทราบด้วย
4. เมื่อผู้อำเภอเขตหรือนายอำเภอจดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรมและวัน เดือน ปี ที่นำพินัยกรรมมาแสดงไว้บนซองและประทับตราประจำตำแหน่งแล้ว ผู้ทำพินัยกรรม พยานและผู้อำเภอเขต หรือนายอำเภอต้องลงลายมือชื่อ
5. กรณีที่จะมีการชดเชย ตกเติม หรือแก้ไขพินัยกรรมแบบเอกสารลับ ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือกำกับไว้ มิฉะนั้นพินัยกรรมส่วนนี้ไม่สมบูรณ์

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐาน

1. บัตรประจำตัวประชาชน
2. ซองซึ่งบรรจุพินัยกรรมไว้และปิดผนึกเรียบร้อยแล้ว

4. บัตรประจำตัวประชาชน

บุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 70 ปี จะต้อง มีบัตรประจำตัวประชาชน ยกเว้น ผู้มีบัตรเฉพาะที่ใช้แทนบัตรประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด

ได้แก่ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พนักงานองค์การของรัฐ ข้าราชการบำนาญ พระภิกษุ สามเณร นักบวช หรือผู้ต้องขัง เป็นต้น การขอมีบัตรประชาชนต้องไปยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนท้องถิ่น ด้วยตนเองภายในกำหนดเวลาไม่เกินกว่า 90 วัน นับตั้งแต่วันที่มียายุครบ 7 ปีบริบูรณ์

เอกสารที่ต้องนำไปเป็นหลักฐานทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรก

1. ทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ตัวจริง)
2. สูติบัตร
3. หลักฐานการศึกษาที่มีรูปถ่ายติดอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหนังสือเดินทาง(Passport)
4. บัตรประจำตัวประชาชนของบิดาหรือมารดา
5. ใบเปลี่ยนชื่อตัว-ชื่อสกุล ของผู้ร้องขอทำบัตร และหรือบิดามารดา (ถ้ามี)
6. ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของบิดา-มารดา (ถ้ามี)

แนวทางไปติดต่อหน่วยงานราชการเพื่อเขียนเอกสารงานทะเบียนต่างๆ

1. สถานที่ราชการที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนต่างๆ กรณีในกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นที่สำนักงานเขตต่างๆของกรุงเทพมหานคร กรณีที่อยู่ต่างจังหวัด ภายในเขตเทศบาล ให้ดำเนินการที่สำนักงานเทศบาล หากอยู่ต่างจังหวัดนอกเขตเทศบาล ให้ดำเนินการได้ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ทำการกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

2. การจัดเตรียมเอกสารที่จำเป็นในการแสดงตน เป็นต้นว่า บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ทะเบียนสมรส หรือกรณีที่มีขอให้ผู้อื่นเป็นผู้ไปติดต่อราชการ แทนตนเองจะต้องจัดเตรียมใบมอบอำนาจ และใบมอบฉันทะ

เอกสารสิทธิและสัญญา

บุคคลที่อยู่ในสังคมย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นกฎเกณฑ์ที่มนุษย์ในแต่ละสังคมกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกติกาให้มนุษย์ในสังคมได้ใช้ยึดถือร่วมกันเพื่อความเป็นปกติของการดำเนินชีวิต กฎเกณฑ์หรือกติกานี้ก็คือกฎหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 นิยามว่า “กฎหมายหมายถึงกฎที่สถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่เกิดจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับเพื่อใช้บริหารประเทศเพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ”

กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไปก็คือกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับการทำสัญญาต่างๆ ได้แก่ สัญญาการเช่าซื้อ สัญญาการซื้อขาย สัญญาการกู้ยืมเงิน สัญญาการค้ำประกันและสัญญาการขายฝาก เป็นต้น ถ้าไม่เข้าใจหรือขาดความรู้เรื่องเอกสารสิทธิต่างๆในทาง

กฎหมาย เราอาจกระทำผิดกฎหมายได้อย่างไม่รู้ตัว หรือไม่ก็ถูกผู้อื่นหลอกลวงได้ง่าย เช่น การเซ็นชื่อในกระดาษโดยไม่อ่านสัญญาให้ถี่ถ้วนทำให้เสียรู้อีกฝ่ายที่อาจเพิ่มเติมสัญญาให้เสียเปรียบ เป็นต้น

คำว่า *เอกสารสิทธิ* ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 หมายถึงเอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ ส่วนคำว่า *สัญญา* จะมีกล่าวถึงที่เป็น *เอกเทศสัญญา* ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 1 กล่าวถึงสัญญาต่างๆ เป็นต้นว่าสัญญาที่เกิดจากการซื้อขาย การเช่าทรัพย์สิน การค้ำประกัน และการจำนอง

รูปแบบทั่วไปของหนังสือสัญญา

ส่วนนำ

ส่วนนำเป็นการระบุวันที่และสถานที่ที่ทำสัญญา คำจำกัดความของผู้รับสัญญาและผู้ให้สัญญา รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของผู้ให้สัญญา ได้แก่ วัน เดือน ปีเกิด อาชีพ และสถานที่พักอาศัย

ส่วนเนื้อความของสัญญา

ส่วนนี้เป็นข้อตกลงระหว่างผู้รับสัญญาและผู้ให้สัญญาจะปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีต่อกัน ถ้ามีการผิดสัญญา คู่สัญญามีสิทธิเรียกค่าเสียหาย การเขียนส่วนเนื้อความนี้จะเรียงลำดับเป็นข้อๆ เพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย

ส่วนสรุปของเนื้อความ

ส่วนนี้จะสรุปว่าเมื่อคู่สัญญาต่างเข้าใจข้อความในสัญญานี้ดีแล้วก็ให้ลงลายมือชื่อต่อหน้าพยาน กรณีที่ผู้ให้สัญญามีคู่สมรสที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย อาจมีสัญญาเขียนต่อท้ายให้ผู้สมรสชื่อให้ความยินยอมแก่คู่สมรสไปทำสัญญาได้ด้วย

ตัวอย่างสัญญาบางประเภท

การกู้ยืมเงิน

การกู้ยืมเงิน เป็นเอกเทศสัญญา หมวด 2 ข้อ 653 ถือว่าการกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาทขึ้นไป ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญจะฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้

ในสัญญาการกู้ยืมเงินทั่วไปจะระบุบุคคลหนึ่งเรียกว่า *ผู้กู้* และบุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า *ผู้ให้กู้* เพื่อผู้กู้จะได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้สอยตามที่ประสงค์ และผู้กู้ตกลงว่าจะคืนเงินจำนวน

ดังกล่าวให้แก่ผู้กู้ตามเวลาที่กำหนดไว้ โดยผู้กู้ยินยอมเสียดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้ตามอัตราที่ตกลงกันไว้เป็นการตอบแทน

ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ยืมเงิน

1. จะต้องไม่เซ็นชื่อลงในกระดาษเปล่าให้แก่ผู้กู้โดยเด็ดขาด
2. จำนวนเงินในช่องว่างในสัญญาผู้ยืมนั้นจะต้องลงจำนวนเงินที่ผู้กู้จริง ๆ เท่านั้น และต้องเขียนจำนวนเงินที่ผู้กู้กันนั้นเป็นตัวหนังสือกำกับตัวเลขจำนวนเงินดังกล่าวด้วยเสมอ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ให้กู้เติมตัวเลขเอง
3. หนังสือสัญญาผู้ยืมจะต้องทำขึ้นอย่างน้อย 2 ฉบับ โดยผู้ให้กู้ถือไว้ฉบับหนึ่งและผู้ถือไว้ฉบับหนึ่ง
4. ผู้กู้จะต้องนับเงินที่ตนผู้ให้เท่ากับจำนวนที่ตนได้ผู้ไปตามสัญญาให้ครบถ้วนเสมอ หากมิฉะนั้นแล้วก็จะเกิดปัญหา กล่าวคือหากได้เงินไม่ครบ แต่ผู้กู้ได้ลงลายมือชื่อในสัญญาให้แก่ผู้ให้กู้แล้ว ผู้ให้กู้อาจโกงผู้กู้ในภายหลังว่าได้มอบเงินให้แก่ผู้กู้ไปจนครบถ้วนแล้ว
5. พยานในสัญญาผู้ยืมเงินนั้น ผู้กู้ควรให้พยานฝ่ายของตนร่วมลงลายมือชื่อในสัญญาอย่างน้อย 1 คนด้วย

ข้อควรปฏิบัติของผู้กู้ในการชำระเงินคืนแก่ผู้ให้กู้

1. ต้องเรียกใบรับเงินชำระหนี้ทุกครั้งที่จะชำระ โดยให้ผู้ให้กู้ (เจ้าหนี้) ทำหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้กู้ว่าได้รับเงินคืนเป็นจำนวนเท่าใด หรือได้รับเงินคืนครบถ้วนแล้ว
2. กรณีที่ผู้กู้ได้ชำระเงินคืนให้แก่ผู้ให้กู้จนครบถ้วนแล้ว ผู้กู้จะต้องขอรับหนังสือสัญญาผู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้มาทำลายเสีย
3. ในกรณีที่ผู้กู้ชำระเงินคืนเพียงบางส่วน นอกจากมิใบรับเงินแล้ว ผู้กู้จะต้องให้ผู้ให้กู้บันทึกไว้เป็นหลักฐานในหนังสือสัญญาเงินกู้ว่า ได้มีการชำระเงินคืนไปแล้วเป็นจำนวนเท่าใด โดยผู้ให้กู้จะต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้งวันที่

การค้ำประกัน

การค้ำประกัน เป็นเอกเทศสัญญา ลักษณะ 11 กล่าวว่าการค้ำประกัน คือ สัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ค้ำประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่ง เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้นที่ค้ำประกันนี้จะป็นหนี้อะไรก็ได้ทั้งสิ้น เช่น หนี้เงินกู้ หนี้ค่าสินค้า และหนี้การก่อสร้าง เป็นต้น สัญญาค้ำประกันต้องทำหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง และต้องลงลายมือชื่อของผู้ค้ำประกันจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบสัญญาค้ำประกันได้ หากไม่ได้ทำหนังสือลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันแล้ว ก็จะไม่สามารถได้ประโยชน์ เพราะไม่สามารถฟ้องบังคับผู้ค้ำประกันได้

ข้อปฏิบัติในการเข้าทำสัญญาค้ำประกัน

ผู้ใดจะเข้าเป็นผู้ค้ำประกันในการชำระหนี้ของบุคคลอื่นนั้น ควรปฏิบัติดังนี้

1. อ่านสัญญาค้ำประกันให้ครบถ้วนทุกข้อ ก่อนลงชื่อในสัญญาค้ำประกัน
2. หากประสงค์ที่จะค้ำประกันหนี้เพียงบางส่วน ก็ให้ระบุไว้โดยแจ้งชัดในสัญญาค้ำประกันว่าประสงค์ที่จะค้ำประกันเป็นจำนวนเท่าใด
3. หากไม่ประสงค์ที่จะรับผิดชอบร่วมกันกับลูกหนี้ในฐานะลูกหนี้ร่วมกันแล้ว ก็ต้องดูในสัญญาว่ามีข้อความที่ระบุไว้ว่าให้ตนรับผิดชอบร่วมกันกับลูกหนี้หรือไม่ ถ้าไม่มีจึงค่อยลงชื่อในสัญญาค้ำประกัน
4. ถ้าผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไปแล้ว ย่อมมีสิทธิไต่เบี่ยเอาคืนจากลูกหนี้เท่าจำนวนที่ตนชดใช้แทนลูกหนี้ไปแล้ว

ไปรษณีย์ไทย

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้โอนส่วนปฏิบัติการบริการโทรคมนาคมของประเทศไปอยู่ในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย การให้บริการจึงได้ขยายงานออกไปและถูกแปรรูปเป็นรัฐวิสาหกิจ แยกกิจการออกเป็น 2 บริษัท คือ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด และบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด(มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 งานส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนเป็นต้นว่าการส่งจดหมายก็ได้มาอยู่ในความรับผิดชอบของบริษัทไปรษณีย์ไทย รวมถึงบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัดยังได้มอบให้บริษัทไปรษณีย์ไทยให้บริการโทรเลขต่อเนื่องจากปี 2546 แต่ความนิยมการใช้บริการโทรเลขก็น้อยลงเนื่องจากการสื่อสารทางอื่นที่รวดเร็วในปัจจุบัน เป็นต้นว่า การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ต่อมาบริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด ได้ประกาศยกเลิกการให้บริการโทรเลขของไทยในวันที่ 1 พฤษภาคม 2551 อย่างเป็นทางการ

งานบริการของบริษัทไปรษณีย์ไทยแยกเป็นประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. บริการไปรษณีย์ได้แก่ การส่งจดหมาย จดหมายอากาศ ไปรษณีย์บัตร ของตีพิมพ์ พัสดุย่อย พัสดุไปรษณีย์ในประเทศ พัสดุไปรษณีย์ระหว่างประเทศ ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ไปรษณีย์รับรอง ไปรษณีย์ลงทะเบียน ไปรษณีย์รับประกัน ไปรษณีย์ตอบรับ นำจ่ายด่วน และธุรกิจตอบรับ
2. บริการการเงิน ได้แก่ ไปรษณีย์ธนาณัติธรรมดา ไปรษณีย์ธนาณัติด่วนพิเศษ ธนาณัติเวสต์เทิร์นยูเนียน ตัวแลกเงินไปรษณีย์ และไปรษณีย์เก็บเงิน
3. บริการPAY at POST คือรับชำระสินค้าและบริการ
4. จำหน่ายตราไปรษณีย์ และสินค้าไปรษณีย์ ได้แก่ ของจดหมาย ซองกันกระแทก วัตถุกันกระแทก กล่องสำเร็จรูป และผู้รับไปรษณีย์ภัณฑ์ประจำบ้าน

งานบริการด้านไปรษณีย์ไทย

ไปรษณีย์ไทยมีบริการหลายด้าน แต่จะขอยกตัวอย่างงานไปรษณีย์บางประเภทเพื่อให้เห็นตัวอย่างการกรอกแบบพิมพ์ ดังนี้

ใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ

ใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ เรียกว่า ป. 179 จำนวน 1 ชุด ทำเป็น 2 แผ่น คือ ส่วนที่เป็นต้นฉบับและสำเนา โดยให้ผู้ส่งเขียนเฉพาะด้านที่เป็นต้นฉบับ และกระดากคาร์บอนจะปรากฏข้อความในส่วนสำเนา

รายละเอียดใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ ด้านที่ให้ผู้ส่งกรอกข้อความ มี 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ส่วนแรกมีช่องทำเครื่องหมาย (✓) ให้เลือกที่จะฝากส่งแบบไปรษณีย์รับรองหรือไปรษณีย์ลงทะเบียน

1.2 ส่วนที่ 2 ผู้ฝากส่งกรอก โดยระบุวันที่ฝากส่ง ชื่อที่ทำการไปรษณีย์ที่ฝากส่ง นามผู้รับ ที่อยู่รหัสไปรษณีย์ และมีให้เลือกบริการว่าต้องการให้นำจ่ายด่วน ให้ตอบรับ หรืออื่นๆ โดยทำเครื่องหมาย(✓)หน้าช่องที่ต้องการเลือก หรือเขียนระบุอื่นๆ

1.3 ส่วนที่ 3 เจ้าหน้าที่เป็นผู้กรอกเกี่ยวกับเลขที่ของไปรษณีย์รับรอง หรือเป็นเลขที่ของไปรษณีย์ลงทะเบียนตามที่อยู่ผู้ฝากส่งเลือก ค่าบริการ และชื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับฝาก

1.4 ส่วนที่ 4 คำแนะนำ ให้ผู้ฝากส่งอ่านให้ละเอียดและเข้าใจเสียก่อน ข้อความมีว่า

ใบรับฝากหนึ่งชุดมี 2 แผ่น เป็นต้นฉบับ 1 แผ่น และสำเนา 1 แผ่น โปรดกรอกรายละเอียดด้วยปากกาถูกลื่น โดยกดปลายปากกาให้มีน้ำหนักมากพอที่จะทำให้ข้อความต่างๆ ติดแผ่นสำเนาได้ชัดเจน จากนั้นให้ทากาวในพื้นที่ที่กำหนด บริเวณท่อนบนและท่อนล่างของด้านหลังสำเนาแผ่นสีชมพู แล้วผนึกใบรับฝากทั้งชุดกับห่อ/ซองที่ด้านหน้า โดยระมัดระวังมิให้ปิดทับเจ้าหน้าที่ หรือด้านหลังห่อ/ซองแล้วแต่ความเหมาะสมก่อนยื่นห่อ/ซองให้เจ้าหน้าที่รับฝากโดยไม่ต้องแยกใบรับฝากออกจากต้นฉบับที่เป็นสำเนา

รายละเอียดใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ ด้านหลังของแผ่นต้นฉบับมีคำแนะนำ ให้เก็บต้นฉบับที่เจ้าหน้าที่กรอกรายละเอียดเรียบร้อยแล้วไว้เป็นหลักฐานในระยะเวลา 1 ปี ถ้าไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนหรือรับรองในประเทศที่ฝากส่งเกิดสูญหายเพราะความผิดของทางการ ผู้ฝากส่งจะได้รับค่าชดเชยตามระเบียบที่กำหนด

ใบฝากธนาคารในประเทศ

ใบฝากธนาคารในประเทศเรียกว่า ธน.1 แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ส่วนแรกมีช่องทำเครื่องหมาย(✓) ให้เลือกว่าจะฝากส่งแบบธนาคารธรรมดาหรือธนาคารพิเศษ

1.2 ส่วนที่ 2 ให้เขียนวันที่ฝากส่ง จำนวนเงินเป็นตัวเลขและตัวอักษร ชื่อที่ทำการไปรษณีย์ปลายทางของผู้รับพร้อมรหัสไปรษณีย์ ชื่อที่อยู่พร้อมรหัสไปรษณีย์ของผู้รับเงินและผู้ฝากเงิน และระบุว่าฝากเองหรือมีผู้มาฝากแทน จากนั้นลงลายมือชื่อ

1.3 ส่วนที่ 3 เจ้าหน้าที่เป็นผู้กรอกเลขที่ธนาคาร ค่าธรรมเนียม ลายมือชื่อพนักงานรับฝาก ลายมือชื่อหัวหน้า ปณ. หรือผู้รับมอบอำนาจ รายการส่งต่อแบบ ธน.31 ตอนที่ 1.2 เลขที่ และประทับตราประจำวัน

นอกจากนี้ยังมีช่องที่ใช้บรรจุธนาคารโดยเฉพาะเรียกว่า ธน. 31 ตอนที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

1. มุมบนซ้ายมือเว้นให้เขียนชื่อและที่อยู่ผู้ฝาก
2. มุมบนขวามือประทับตราว่าชำระค่าส่งไปรษณีย์กรแล้ว ใช้ได้เฉพาะสำหรับส่งธนาคารในประเทศ

3. ส่วนกลางช่องเว้นให้เขียนชื่อและที่อยู่ของผู้รับ

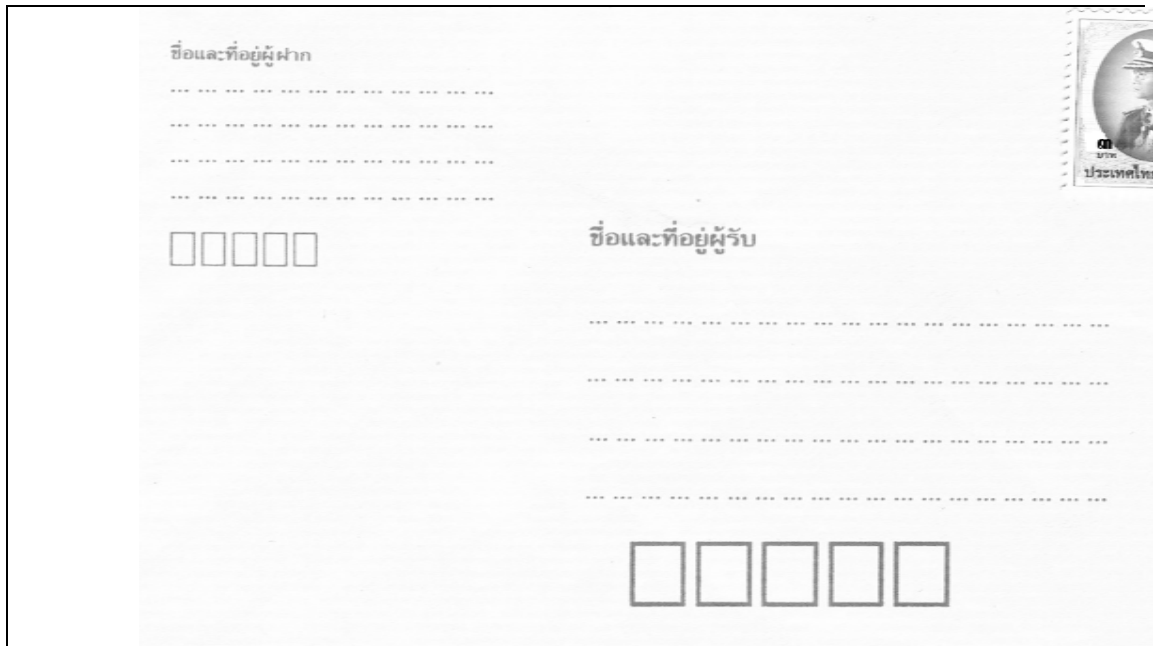
การเขียนเจ้าหน้าที่ของ

ในการเขียนเจ้าหน้าที่ควรเขียนด้วยหมึกหรือวัสดุอื่นที่ไม่ลบเลือนได้ง่าย และให้เขียนขนานไปกับด้านยาวของท่อหรือช่อง ควรแจ้งชื่อและที่อยู่ผู้รับโดยละเอียดชัดเจนด้วยอักษรหรือตัวเลขที่อ่านง่าย ระบุบ้านเลขที่ หมู่ที่ (ถ้ามี) ตรอก ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ (กรณีที่อยู่หมู่บ้านจัดสรรควรระบุชื่อหมู่บ้าน และหากอยู่ในอาคารชุดควรระบุเลขที่ห้องและเลขที่ชั้นด้วย) นอกจากนั้นเขียนชื่อผู้ฝากส่งไว้ที่มุมบนซ้ายด้านเจ้าหน้าที่ หากไม่สามารถสามารถนำจ่ายได้ก็จะส่งคืนผู้ฝากส่งได้อย่างถูกต้อง

ควรใช้ซองสีอ่อนๆ ไม่มีลวดลาย ขนาดมาตรฐานตามที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยกำหนด เพื่อให้เจ้าหน้าที่อ่านได้ง่ายและสามารถคัดแยกได้ด้วยเครื่องคัดแยกจดหมายที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยนำมาใช้งาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

การเขียนรหัสไปรษณีย์ของปลายทางที่บรรทัดสุดท้ายของการเจ้าหน้าที่ต้องใช้เลขอารบิก หากเขียนด้วยลายมือให้เขียนในช่องกรอบสี่เหลี่ยมแดงส้ม แต่ถ้าพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ดีดหรือคอมพิวเตอร์ ต้องพิมพ์อยู่บริเวณเจ้าหน้าที่โดยพิมพ์ต่อท้ายจังหวัดปลายทาง หรือในช่องกรอบสี่เหลี่ยมแดงส้ม

ตัวอย่าง ช่องจดหมายมาตรฐาน และการจำหน่ายซอง

ตัวอย่าง เครื่องหมายสัญลักษณ์หลังซอง หากมีสัญลักษณ์ดังกล่าวแสดงว่าซองนั้น สามารถอ่านด้วย เครื่องคัดแยกจดหมายได้

3. หลักการใช้ภาษาในการกรอกแบบพิมพ์

แบบพิมพ์หมายถึง กระดาษพิมพ์ที่เป็นแบบสำหรับกรอกข้อความ หรือทำเครื่องหมายตามที่กำหนด หรือตามที่ต้องการ เช่นแบบพิมพ์คำร้อง (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 641) แบบพิมพ์ในวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระนี้จะกล่าวถึงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนราษฎร ทะเบียน

ครอบครัว ทะเบียนพินัยกรรม การกรอกเอกสารสิทธิและสัญญา และการกรอกแบบพิมพ์ที่ใช้สื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

ตัวอย่างการกรอกแบบพิมพ์งานทะเบียน

ในการกรอกแบบพิมพ์งานทะเบียน ควรคำนึงถึงวิธีการเขียนใบแจ้งและใบคำร้องขอ ดังนี้

1. อ่านข้อความในแบบพิมพ์ให้เข้าใจเสียก่อน
2. กรอกแบบพิมพ์ให้ครบทุกช่อง และทำตามข้อแนะนำในการกรอกแบบพิมพ์ ได้แก่
  - 2.1 แบบคำร้องอาจมีส่วนที่เตรียมไว้เพื่อความสะดวกแก่ผู้ยื่นคำร้อง จึงระบุให้ทำเครื่องหมายถูก(✓) หรือ กากบาท (X)ลงในช่องตามที่ต้องการ
  - 2.2 ส่วนที่ให้เจ้าหน้าที่กรอกข้อความ ผู้ยื่นคำร้องต้องระมัดระวังอย่าไปเขียนในส่วนนั้น
  - 2.3 ส่วนที่ให้ผู้ยื่นคำร้องกรอรายละเอียดทั่วไป เช่น ชื่อ อายุ ผู้ยื่นคำร้องต้องระมัดระวังในการกรอรายละเอียดให้ถูกต้อง
  - 2.4 ส่วนที่ให้เขียนความประสงค์ จะต้องเขียนให้สั้นแต่ได้ความชัดเจน
3. เขียนด้วยลายมือตนเองให้ชัดเจน สะอาด ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง

ใบเอกสารแจ้งหรือคำร้องขอเป็นแบบพิมพ์ที่งานฝ่ายทะเบียนของกรมการปกครอง หน่วยงานๆที่มีหน้าที่เรื่องนี้ทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนที่ไปติดต่อสามารถเขียนเองได้สะดวก จึงมีลักษณะของการพิมพ์ข้อความที่เป็นความประสงค์ของบุคคลที่มาขอใช้บริการฝ่ายทะเบียนอย่างมากที่สุด และเหลือที่ให้บุคคลเขียนกรอกเท่าที่จำเป็น การใช้ภาษาในใบเอกสารไม่ซับซ้อน เป็นเพียงการบันทึกข้อมูลเท่านั้น

ตัวอย่างการกรอกแบบพิมพ์เอกสารสิทธิและสัญญา

ในการกรอกแบบพิมพ์เอกสารสิทธิและสัญญา ควรระมัดระวังและพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อน ดังนี้

1. อ่านข้อความในหนังสือให้เข้าใจเสียก่อน เป็นต้นว่าการทำหนังสือสัญญา ในปัจจุบัน ผู้รับสัญญามักจะเป็นฝ่ายร่างสัญญาและพิมพ์รายละเอียดมาเสร็จ โดยเฉพาะเนื้อหาของสัญญาที่แสดงข้อตกลงว่าแต่ละฝ่ายจะต้องทำอะไร รวมถึงการปรับกรณีที่คู่สัญญาทำผิดสัญญา ผู้ให้สัญญาจึงควรอ่านรายละเอียดให้ถี่ถ้วนว่าอยู่ในข้อตกลงกันหรือไม่ ถ้าข้อความไม่เป็นไปตามที่

ตกลงกัน หรือเห็นว่าสัญญาแสดงความไม่สุจริตใจก็ยังไม่ต้องลงลายมือชื่อ ซึ่งถือได้ว่าสัญญายังไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีการลงชื่อของทั้งสองฝ่ายและมีพยานลงนามร่วมด้วย

2. กรอกแบบพิมพ์ให้ครบทุกช่อง ดังกล่าวมาแล้วว่าหนังสือสัญญาปัจจุบันมักจะพิมพ์มาเสร็จแล้วให้ลงลายมือชื่อกันเพียงอย่างเดียว แต่ถ้ามีเว้นให้กรอกข้อความบ้างก็มักเป็นการกรอกข้อความสั้นๆ เช่น ชื่อและที่อยู่ เป็นต้น ผู้กรอกข้อความต้องระมัดระวังในการกรอกรายละเอียดให้ถูกต้อง

3. ถ้าต้องเขียนด้วยลายมือตนเองก็เขียนให้ชัดเจน สะอาด ห้ามลบ ถ้ามีการแก้ไขต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะหนังสือสัญญาเป็นหนังสือที่มีผลบังคับตามกฎหมาย การขีดลบข้อความอาจแสดงความทุจริตได้ การเขียนทุกอย่างในเอกสารสัญญานี้จึงต้องทำอย่างระมัดระวังรอบคอบ

4. พิธีพิถันในการสะกดการันต์ การพิมพ์ชื่อและนามสกุลของคู่สัญญาต้องถูกต้องทั้งคู่เพราะหนังสือสัญญามีผลผูกพันได้ตามกฎหมาย มิฉะนั้นจะทำให้เกิดปัญหาว่าหลักฐานไม่ตรงกับความเป็นจริงทำให้ต้องมีการตรวจสอบเสียเวลากันได้ในภายหลัง

การกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารสิทธิและสัญญาต่างๆตามกฎหมายมีวิธีการเขียนที่ใช้ข้อเท็จจริงผสมกับข้อกฎหมาย และยังมีศัพท์เฉพาะของนักกฎหมายอีกด้วย เช่น คำว่า *โมฆะ ผู้กู้ ผู้ให้กู้* เป็นต้น ลักษณะของภาษากฎหมายเป็นภาษาแบบแผนที่มีศัพท์เฉพาะในวงการของตนเอง

ลักษณะข้อความในเอกสารสิทธิและสัญญาต่างๆมีดังนี้

1. ชัดเจน รัดกุม ไม่คลุมเครือ เนื่องจากการเขียนเอกสารสิทธิและสัญญาต่างๆมีผลผูกพันตามกฎหมาย ภาษากฎหมายที่ดีจึงต้องรัดกุม เมื่อเกิดกรณีฟ้องร้องจะต้องเอาหนังสือสัญญามาตีความ ดังนั้นการเขียนสัญญาต่างๆตามกฎหมายจึงต้องไม่ให้ความคลุมเครือจนทำให้เกิดข้อปัญหาได้ในภายหลัง

2. เป็นระบบระเบียบเดียวกัน เป็นต้นว่าในหนังสือสัญญาใช้ว่า *ผู้กู้* ก็ใช้เป็นแบบเดียวกันทั้งสัญญาไม่ต้องหลีกคำว่า *ลูกหนี้* เช่น ไม่ใช้ว่า “หาก *ผู้กู้* ไม่ปฏิบัติตามสัญญา ให้ถือว่า *ลูกหนี้* ผิดสัญญา” เป็นต้น

3. เป็นศัพท์ของกฎหมาย เช่น ทายาทโดยธรรม และผู้สืบสันดาน ก็มีความหมายแตกต่างกัน ทายาทโดยธรรมหมายถึงทายาทที่มีสิทธิรับมรดกตามกฎหมาย ส่วนผู้สืบสันดานหมายถึงผู้สืบสายโลหิตโดยตรงจากเจ้าของมรดก เป็นต้น ดังนั้นในการเขียนและอ่านเอกสารสิทธิและสัญญาต่างๆต้องเข้าใจศัพท์ของทางกฎหมายด้วยจะได้ไม่เข้าใจผิด

ตัวอย่างการกรอกแบบพิมพ์เพื่อติดต่อสื่อสารของไปรษณีย์ไทย

การไปรษณีย์ไทยได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ จึงมีแบบพิมพ์ที่ให้รายละเอียดข้อความไว้แล้ว ผู้ใช้บริการเพียงแต่กรอกข้อความสั้นๆ ในแบบพิมพ์ของไปรษณีย์ประเภทต่างๆ เช่น ใบรับฝากไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ และใบฝากธนาณัติในประเทศ เป็นต้น ในการเขียนกรอกข้อความตามแบบพิมพ์ไม่ยุ่งยาก แต่ควรรอบคอบและคำนึงถึงข้อต่อไปนี้

1. อ่านคำแนะนำ ชี้แจง กรอกให้ถูกต้องและให้ครบทุกช่อง
2. ลงที่อยู่และรหัสไปรษณีย์ของผู้รับหนังสืออย่างชัดเจน
3. เขียนด้วยลายมือให้อ่านอ่านชัดเจน ถ้าเป็นการเขียนเพื่อให้กระดาษการรับอนทำสำเนาให้ใช้ปากกาถูกลิ้น
4. เขียนสะกดการันต์ให้ถูกต้อง

4. ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้(Learning Process)

ความหมายของกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างคงทน ถาวร ไม่ล้มง่าย ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ตรง และการฝึกปฏิบัติที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรษ์ 2538: 53, Mendnick 1964 อ้างถึงในศิริบุรณ์ ศรีสุวรรณ และคณะ 2520: 2) กระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ถ้าระบบการศึกษาไม่ได้บ่มเพาะให้ผู้เรียนรักที่จะคิดและไม่ได้สอนวิธีการคิดก็จะส่งผลให้เด็กไม่มีนิสัยช่างคิด คิดไม่เป็น ไม่รักการเรียนรู้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2553 : 45-46) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะให้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้พฤติกรรมของผู้เรียนเป็นไปตามคุณลักษณะที่ดี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2538 : 53-62) ได้เสนอกระบวนการเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นได้จากการเรียนหลายวิธี ได้แก่ การเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning) กล่าวคือหากผู้เรียนไม่ทราบว่า จะเรียนบทเรียนนั้นไปเพื่ออะไร จะมีประโยชน์กับตนหรือไม่อย่างไร หากจะใช้ได้ผลควรจะเป็นการเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย และได้มีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวางแผนการเรียนร่วมกันก็จะทำให้ผลการเรียนดียิ่งขึ้นไปอีก เพราะเป็นความต้องการและเป็นแรงขับของผู้เรียน อีกประการหนึ่งคือการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by doing) เนื่องจากภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนจะชำนาญได้ก็เพราะประสบการณ์ตรง ได้ลงมือฝึกฝนด้วยตนเอง การเรียนภาษาไทยโดยครูเป็นผู้บรรยายโดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำ หรือมีโอกาสน้อย นักเรียนจะได้ประโยชน์จากการเรียนน้อยที่สุด เพราะฉะนั้นถ้าอัตราเวลาเรียนหรือจำนวนนักเรียนเป็นอุปสรรคในการที่นักเรียนจะได้มีโอกาสปฏิบัติจริง กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทยก็จะช่วยได้มาก

อนึ่ง แรงจูงใจ (Motivation) ถือเป็นสิ่งสำคัญอีกประการในการเรียนรู้ ครูควรสร้างสถานการณ์ที่เป็นแรงจูงใจทั้งภายนอกและภายในแก่ผู้เรียน แรงจูงใจภายนอก ได้แก่การสร้างบรรยากาศในการเรียน การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆที่น่าสนใจสนุกสนาน ส่วนแรงจูงใจภายใน ได้แก่ความกระตือรือร้น ความอยากรู้อยากเรียน และความรู้สึกร่วมกิจกรรม ความรู้สึกเหล่านี้มักเกิดจากแรงจูงใจภายนอกที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน และเกิดแรงจูงใจภายในตามขึ้นมา

สรุปได้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะได้ผลดีควรจัดตามความสนใจของผู้เรียน มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด ให้โอกาสผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ในการสอนควรผสมผสานทั้ง

ความรู้และคุณธรรม นอกจากนี้ควรมีบรรยากาศการเรียนและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ประการสุดท้ายควรมีการร่วมมือกันกับทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองมาจากภาษาอังกฤษว่า Self Directed Learning มีนักวิชาการให้นิยามไว้ดังนี้

คอลิน กริฟฟิน (Colin Giffin 1983 : 153) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะตัวบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง สามารถวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคลและในฐานะสมาชิกของกลุ่ม

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2543 : 9-10) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง คือ ต้องมีการวิเคราะห์และกำหนดความต้องการของตน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน การแสวงหาแหล่งและวิธีการเรียน กิจกรรมการเรียนรวมถึงวิธีประเมินผล การเรียนของตน

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และคณะ (2547 : 39) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความริเริ่มหรือความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนและรับผิดชอบกระบวนการเรียนตามความพึงใจและแรงจูงใจของผู้เรียนแต่ละคน

จากคำจำกัดความดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนที่บุคคลเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียน กำหนดเนื้อหา เลือกแหล่งเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม ตลอดจนการประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง

นักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น โนลส์ (Knowles 1975 : 15-17) เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและมีจุดมุ่งหมาย จึงเรียนอย่างตั้งใจ ทำให้สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน และสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนได้ดีกว่าผู้ที่รอรับความรู้จากผู้สอนอย่างเดียว

กอร์ดอน จี. คาร์เนกวัลด์ และซาราน บี เมอร์เรียม (2530: อ้างถึงในส่องหล้า เทพเชาว์นะ 2534 : 14) กล่าวถึงความสำคัญในการศึกษาปัจจุบันต้องสอนให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ตลอดชีวิต ประสบการณ์ทุกอย่างคือ การเรียนรู้ การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นตัวของตัวเอง รู้จักตัดสินใจและรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งการแก้ปัญหาด้วยวิธีเก่าใช้ไม่ได้ในโลกปัจจุบัน ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2533 : 30) กล่าวว่า การแก้ปัญหาด้วยวิธีการเดิมๆ มักจะใช้ไม่ได้ผล ความคิดสร้างสรรค์จึง

เข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในระดับโลก ระดับชาติ ระดับองค์กร ระดับสถานศึกษา จนถึงระดับปัจเจกชน

ดังนั้นในกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนควรได้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุถึงขั้นเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

5. วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization)

ความหมายของวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปในภาษาอังกฤษ ได้แก่ Dramatization (ทิสนา แชมมณี 2550) Dramatic Activities (Maley and Duff 1982) Drama in education (Wessels 1987) แต่ก็มีความหมายไปในทางเดียวกัน

มาลีย์และดัฟ (Maley and Duff 1982: 6) กล่าวถึง Dramatic Activities ว่า เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงบุคลิกภาพ การแสดงออก และจินตนาการ รวมถึงกระตุ้นให้การเรียนภาษาเกิดความสนุกสนาน สมจริง ได้รับความสนใจของผู้เรียนทั้งหมดในชั้น

เวสเซลส์ (Wessels 1987 : 7-8) กล่าวว่า Drama หรือการแสดงละครไม่ใช่เรื่องยาก เพราะเป็นการกระทำในชีวิตประจำวันของคนเราอยู่แล้ว เมื่อเราต้องพบกับปัญหาที่ยาก แต่ต้องทำท่าเหมือนว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น ท่าทางที่เราแสดงออกนั่นเองคือการแสดง

อย่างไรก็ตาม Drama in education หรือการแสดงละครเพื่อการศึกษา มีประโยชน์มากกว่าการแสดงท่าที่เท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เช่น แทนที่จะอธิบายว่าคนตาบอดมองไม่เห็นอย่างไร แต่เปลี่ยนให้บุคคลผู้นั้นปิดตาหาปากกาบนโต๊ะ ผู้รับบทบาทนั้นจะเกิดความเข้าใจและมีความรู้สึกร่วม การแสดงเพื่อการศึกษาจึงไม่เพียงแต่ให้ความรู้ แต่ยังถ่ายทอดความรู้สึกและความเข้าใจ ทำให้ผู้แสดงเกิดความจดจำได้ดีกว่าการเรียนรู้เพียงความหมายของคำ

ความเห็นดังกล่าวของมาลีย์และดัฟและเวสเซลส์สอดคล้องกับความหมายของวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละครของทิสนา แชมมณี (2550 :353) ที่เห็นว่าวิธีนี้เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละครที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา และสามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้นาน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า วิธีสอนโดยการแสดงละครเป็นวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมการแสดงละครเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากเรื่องราวและบทบาทที่แสดง มีประโยชน์คือทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้เข้าใจและรู้สึกถึงอารมณ์ต่างๆในเรื่องทำให้เกิดการจดจำเรื่องได้ดี

ประเภทและลักษณะของกิจกรรมในการแสดงละคร

การแสดงละครเพื่อการเรียนรู้มีหลายแบบ

1. การแสดงละครแบบไม่เป็นทางการ หรือเรียกสั้น ๆ ว่าเป็นการแสดงเรื่องราว (acting) หรือเหตุการณ์สั้น ๆ เฉพาะจุดเฉพาะประเด็น เพื่อช่วยทำให้เรื่องราว/ เหตุการณ์/ จุด/ ประเด็น เหล่านั้น มีความกระจ่างชัดขึ้น การแสดงแบบนี้ ผู้สอนสามารถใช้สอดแทรกในการสอน เนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้มาก เช่น การแสดงวิธีการจัดโต๊ะอาหาร การแสดงพิธีแต่งงาน พิธีทำขวัญ วิธีการผายปอด วิธีการช่วยเหลืออุบัติเหตุอุบัติเหตุ ตลอดจนการแสดงบทบาทหน้าที่ของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น (ทิสนา แจมมณี 2550 :354) ซึ่งละครประเภทนี้อาจเป็นเพียงละครสั้นๆเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน (สมถวิล วิเศษสมบัติ 2525 : 248) หรือที่เวสเซลส์เรียกว่า Games หรือ Drama Games เป็นกิจกรรมการละครเบื้องต้นที่สามารถนำไปประกอบการเรียนได้ทุกชั้นตอน ตั้งแต่ นำเข้าสู่บทเรียน หรือสรุปบทเรียน อาจใช้ในการแนะนำตัว ฝึกจินตนาการ และละลายพฤติกรรม เป็นต้น (Wessels 1987: 29 - 30)

2. การแสดงละครแบบเป็นทางการ หรือ การแสดงนาฏการ เป็นการแสดงละครที่มีการเตรียมบทละครตั้งแต่ต้นจนจบไว้ และผู้แสดงจะต้องมีการซักซ้อมการแสดงก่อนการแสดงจนผู้แสดงสามารถแสดงได้ตามบท และมีการจัดฉากจัดเวทีให้ดูสมจริง ตัวอย่างการแสดงนาฏการที่นิยมกันมาก ได้แก่ การแสดงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ หรือชีวประวัติของบุคคลสำคัญ ๆ เป็นต้น (ทิสนา แจมมณี 2550: 354)

3.การแสดงละครใบ้ หรือ Mine and Pantomime เป็นการแสดงที่ผู้แสดงใช้ในการแสดงออกท่าทางสื่อความหมายเรื่องราวให้ผู้ชมเข้าใจ โดยไม่ใช้ภาษาพูดเลย แต่อาจมีการใช้การบรรยายประกอบท่าทางได้ อาจใช้ในขั้นของการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน หรือนำเข้าสู่บทเรียน (John Dougill 1987: 13-16; ทิสนา แจมมณี 2550: 354)

4.การแสดงละครเลียนแบบ เป็นการแสดงที่ผู้แสดงพยายามแสดงลักษณะท่าทางเลียนแบบบุคคล สัตว์ หรือสิ่งของต่าง ๆ เช่น การแสดงเลียนแบบดารา นักร้อง นักพูด ที่มีชื่อเสียง การแสดงท่าทางและเสียงร้องเลียนแบบสัตว์ต่าง ๆ เช่น สุนัข แมว สิงโต นกต่าง ๆ หรืออาจแสดงเลียนแบบกลไกทำงานของสิ่งของต่าง ๆ เช่น หุ่นยนต์ คอมพิวเตอร์ รถเมล์ เครื่องบิน เป็นต้น (ทิสนา แจมมณี 2550: 354)

5.การแสดงละครล้อเลียน เป็นการแสดงละครที่มีเนื้อหาสาระเสียดสีบุคคลสังคม เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อนั่นเจตคติ ค่านิยม หรือพฤติกรรมใด ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน โดยการแสดงถึงความไม่ชอบด้วยเหตุและผลของสิ่งนั้น เช่น การแสดงล้อเลียนพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง การแสดงล้อเลียนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ทางสังคม เป็นต้น (ทิสนา แจมมณี 2550: 355)

6. การแสดงเชิดหุ่นละคร เป็นการแสดงที่ผู้แสดงใช้หุ่นหรือวัสดุอื่น ๆ เป็นตัวแทนตน ในการแสดงออก ผู้แสดงจะไม่ปรากฏกายหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เห็น แต่จะเชิดหุ่นให้แสดงตามที่ตนปรารถนา ซึ่งก็คือการเชิดหุ่นให้แสดงตามบทและเรื่องราวที่ได้เตรียมไว้ หุ่นที่ใช้ในการแสดงมีมากมายหลายประเภท เช่น หุ่นกระบอก หุ่นนิ้วมือ หุ่นสวมมือ หุ่นเสียบไม้ หุ่นหนังตะลุง หุ่นคืบ เป็นต้น หุ่นดังกล่าวอาจเป็นหุ่นรูปคน หุ่นรูปสัตว์ หรือหุ่นรูปสิ่งของต่าง ๆ หุ่นเหล่านี้เป็นตัวแทนในการแสดงออกทางท่าทางของผู้แสดง แต่ผู้แสดง (ผู้เชิดหุ่น) ยังเป็นผู้แสดงออกทางบทพูดอยู่ หรือในบางกรณีที่ผู้เชิดหุ่นยังไม่ชำนาญ อาจมีผู้แสดงหลายคน เช่น คนหนึ่งเป็นผู้เชิดหุ่นอีกคนหนึ่งเป็นผู้พากย์ ผู้แสดงบทพูด ผู้แสดงอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้แล้วแต่ความสามารถของผู้แสดง (ทิสนา แคมมณี 2550: 355)

7. บทบาทสมมติ มีจุดมุ่งหมายสำคัญกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ผู้เรียนต้องสวมบทบาทต่าง ๆ เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทในชีวิตจริง (John Dougill 1987: 17-18) อย่างไรก็ตาม ทิสนา แคมมณีแยกวิธีสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) ออกจากวิธีการสอนโดยการแสดงละคร เพราะมีข้อแตกต่างคือบทบาทสมมติ มุ่งให้ผู้เรียนเอาใจเขามาใส่ใจเรา การอภิปรายมุ่งที่ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง (ทิสนา แคมมณี 2550 :358)

ในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการสอนโดยการแสดงละครตามแบบที่ 2 คือการแสดงละครแบบเป็นทางการ หรือ การแสดงนาฏการ เป็นการแสดงละครที่มีการเตรียมบทละครตั้งแต่ต้นจนจบไว้ ผู้แสดงจะต้องมีการซักซ้อมการแสดง มีการจัดฉากจัดเวที ให้ดูสมจริง

ขั้นตอนวิธีสอนโดยใช้การแสดงละครแบบเป็นทางการ

ทิสนา แคมมณี (2550 : 355-357) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบและขั้นตอนวิธีสอนโดยใช้การแสดงละครแบบเป็นทางการ ดังนี้

1. ผู้สอน/ผู้เรียนเตรียมบท
2. ผู้เรียนศึกษาตามบทละครและเลือก (หรือผู้สอนกำหนด) บทบาทที่จะแสดง
3. ผู้เรียนศึกษาบทที่จะแสดงและซ้อมการแสดง ผู้สอนให้คำแนะนำในการชมการแสดงแก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ชม
4. ผู้สอนและผู้เรียนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับการแสดง เช่น เครื่องแต่งกาย ฉาก
5. ผู้เรียนแสดงหรือชมการแสดง
6. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงของผู้เล่น เรื่องราวหรือเนื้อหาการแสดง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการแสดง

นอกจากนี้ทัศนศึกษา แวมมณี (2550: 355-357) ยังได้กล่าวถึงเทคนิคและข้อเสนอแนะวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ดังนี้

1. การเตรียมบทละคร

ผู้สอนและผู้เรียนควรมีการอภิปรายกันถึงวัตถุประสงค์ของการที่จะใช้ละครเป็นวิธีการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้เรียนควรมีบทบาทในการเลือกเรื่องราวที่จะแสดง ผู้สอนอาจเตรียมบทละครให้ผู้เรียนแสดง โดยต้องเตรียมเนื้อหาการแสดงตั้งแต่ต้นจนจบ และต้องเตรียมบทละคร คือบทพูดของตัวละครต่าง ๆ หรืออาจให้ผู้เรียนช่วยกันเขียน ซึ่งในทั้งสองกรณี ทั้งผู้สอนหรือผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องราวจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้เนื้อหา/ เรื่องราวที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด และอาจจำเป็นที่ผู้สอนต้องหาบุคคลผู้มีประสบการณ์หรือความชำนาญในเรื่องนั้นมาให้คำปรึกษา เช่น การแสดงละครทางประวัติศาสตร์ การแสดงละครทางวรรณคดี เป็นต้น การแสดงละครที่ใช้เป็นวิธีการสอนนี้ จะแตกต่างจากการแสดงละครที่เป็นศิลปะทางการแสดง การใช้ละครในการเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องจัดทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สมบูรณ์เหมือนความเป็นจริง แต่ต้องพิถีพิถันในจุดที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จุดนั้นจะต้องเด่นชัด การแสดงในจุดนั้นจะต้องให้เห็นถึงสาระที่ต้องการชัดเจน องค์ประกอบอื่น ๆ ที่เป็นส่วนเสริมไม่จำเป็นต้องจัดทำให้สมบูรณ์แต่ควรจะต้องตามความเป็นจริง ผิดกับละครที่เป็นศิลปะการแสดงจะต้องจัดทำทุกสิ่งให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

2. การศึกษาบทละคร และเลือกบทบาทที่จะแสดง

ผู้สอนและผู้เรียนควรช่วยกันเลือกว่าใครจะแสดงบทบาทอะไร โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสามารถของผู้เรียนกับบทที่จะแสดง ควรจะเลือกผู้ที่มีบุคลิกตรงกับลักษณะตรงกับเรื่อง และความสามารถที่จะตีบทแตก คือเล่นได้ดี เล่นได้ตรงกับเนื้อหาของเรื่องมากที่สุด เนื่องจากการแสดงละครเน้นที่การให้ผู้เรียนเห็นภาพหรือเรื่องราวที่ตรงกับเรื่องราวและความเป็นจริงมากที่สุด ดังนั้นผู้แสดงควรมีความเต็มใจที่จะแสดง เพื่อให้การแสดงออกมาดีที่สุด

3. การศึกษาบท ซ้อมการแสดง เตรียมผู้ชม และเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับการแสดง

เมื่อได้ตัวแสดงแล้ว ผู้แสดงแต่ละคนต้องศึกษาเรื่องราวและบทของตนเป็นพิเศษ ต้องพยายามจำบทของตนให้คล่อง เพื่อการแสดงจะได้ไม่ติดขัด และจะต้องมีการฝึกซ้อมการแสดงร่วมกัน ในบางกรณีหลังการฝึกซ้อมอาจจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนตัวการแสดง โดยปกติการสอนด้วยวิธีนี้ ผู้เรียนจะไม่ได้เรียนทั้งหมด หากพบว่าผู้ที่เลือกไว้ไม่สามารถแสดงได้ดีพอที่จะสื่อความหมายได้ตรงกับเรื่องราวหรือเนื้อหาอันเป็นวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ผู้ที่ไม่แสดงจะเป็นผู้ชมการ และผู้ช่วยจัดการแสดง เช่น ทำหน้าที่กำกับบทแสดง บอกบท ช่วยจัดฉาก แต่งตัว

ผู้แสดง ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการแสดง เป็นต้น ดังนั้นผู้สอนจึงควรจัดแบ่งงานตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียน และให้คำแนะนำในการชมการแสดงว่าควรสังเกตและให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องอะไรบ้าง จุดไหนบ้าง

4. การแสดงละครและชมละคร

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วจึงเริ่มการแสดง ในขณะที่การแสดง ผู้สอนและผู้ชมไม่ควรขัดการแสดงกลางคัน และควรให้กำลังใจผู้แสดง โดยการตั้งใจชมการแสดง ประบมือให้กำลังใจ ผู้ชมควรตั้งใจสังเกตการแสดงในจุดสำคัญที่ครูให้คำแนะนำเป็นพิเศษ และอาจจดบันทึกสิ่งที่สังเกตเห็นเพื่อถกกัน ผู้แสดงก็ควรแสดงให้สมบทบาทมากที่สุด

5. การอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการแสดงละครมุ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวที่แสดง ผู้สอนใช้การแสดงเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวนั้น ๆ โดยได้เห็นภาพและการกระทำจริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้อย่างดีและจดจำได้นาน ดังนั้นละครที่แสดงออกมาจึงควรสะท้อนเรื่องราวความเป็นจริงนั้นให้เห็นชัด การอภิปรายเพื่อการเรียนรู้ จึงต้องมุ่งไปที่เรื่องราวที่แสดงออกมา และการแสดงของผู้แสดงว่าสามารถแสดงได้สมจริงเพียงใด

ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

1. ข้อดี

1.1 เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่เรียนมีชีวิตขึ้นมา ทำให้การเรียนรู้มีความเป็นจริง และมีความหมายสำหรับผู้เรียน

1.2 เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง

1.3 เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการพูด การเขียน การแสดงออก การจัดการ การแสวงหาข้อมูลความรู้ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น

2. ข้อจำกัด

2.1 เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก ต้องมีการจัดเตรียมบทละคร และการแสดงที่ยุ่งยาก

2.2 เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องแต่งกาย ประกอบการแสดง ซึ่งอาจทำให้มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น

2.3 เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการแสวงหาข้อมูลที่ถูกต้องมาใช้ในการเขียนบท หากผู้สอนไม่มีข้อมูลเพียงพอ หรือไม่สามารแสวงหาข้อมูลที่ต้องการได้ จะทำเรื่องราวหรือการแสดงไม่สมบูรณ์

6.พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ความหมายของพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม (Group Working Behaviors) หมายถึง การแสดงออกด้วยคำพูดและการปฏิบัติ เพื่อให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จสูงสุด ทุกคนในกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบเท่าเทียมกัน ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (วัชรา เล่าเรียนดี 2548 : 132) พฤติกรรมดังกล่าวนี้จัดอยู่ในรูปแบบการสอนที่ต้องมีการค้นคว้าเป็นกลุ่ม ซึ่งวิธีสอนโดยการแสดงละครก็เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตลอดการทำกิจกรรม โดยเฉพาะกลุ่มผู้แสดง ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับขั้นตอนการทำงานกลุ่มตลอดจนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหรือการเรียนรู้ที่ต้องร่วมมือกัน

ความสำคัญของการทำงานกลุ่มหรือการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน

Johnson and Johnson (1994: 31 - 37 อ้างถึงในทิสนา แคมมณี 2550 : 99 - 101) เห็นความสำคัญของการหันมาส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งในการดำรงชีวิต ซึ่งองค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ ได้แก่ การพึ่งพาเกื้อกูลกัน การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การมีทักษะทางสังคมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่วัชรา เล่าเรียนดี (2548: 132) กล่าวถึงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ควรมีได้แก่ การร่วมแสดงความคิดเห็น การให้กำลังใจเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นและการให้ความร่วมมือกับกลุ่ม

สรุปได้ว่าพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ควรมี ได้แก่ การช่วยกันคิด การช่วยกันทำการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมถึงการช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่กัน

การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

วัชรา เล่าเรียนดี (2548 : 132-139) ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม เพื่อให้เห็นความร่วมมือกันในกลุ่มอย่างแท้จริง จึงเสนอแนะว่าแผนการสอนทุกแผนควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มเพื่อการปรับปรุงและแก้ไขต่อไป การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอาจให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ประเมินโดยกลุ่ม และประเมินโดยครู เกณฑ์และวิธีการ

ประเมินผลพฤติกรรมกลุ่มนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้และเข้าใจวิธีการประเมินที่ดียิ่งขึ้น ส่วนเรื่องของวิธีประเมินด้วยการสังเกตนั้น ถ้าผู้เรียนมีจำนวนมาก การสังเกตเป็นรายบุคคลของครูทำได้ยาก ก็อาจต้องใช้การสังเกตพฤติกรรมรวมทั้งกลุ่ม และสังเกตทุกกลุ่มในเวลาเดียวกัน เพื่อให้มีการปรับปรุง กระตุ้น ส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำอธิบาย ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติพฤติกรรมของนักเรียน

พฤติกรรม	ระดับ				
	มากที่สุด 5คะแนน	มาก 4คะแนน	ปานกลาง 3คะแนน	น้อย 2คะแนน	น้อยที่สุด 1คะแนน
การสร้างความคุ้นเคย ไว้วางใจ ขอมรับซึ่งกันและกัน					
1. ขอมรับการตัดสินใจในมติของกลุ่ม					
2. ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม					
3. พุดคุยกับเพื่อนสมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึง					
4. เคารพ รับฟังขอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					
5. ยึดมั่นเป็นกันเองกับสมาชิกในกลุ่ม					
การสื่อสาร สื่อความหมาย					
6. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม					
7. อธิบายให้แก่เพื่อนและสมาชิกในกลุ่มทุกคน					
8. ซักถามข้อข้องใจกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม					
9. มีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม					
10. แนะนำให้คำปรึกษาเพื่อสมาชิกเป็นรายบุคคลในกลุ่ม					
การช่วยเหลือสนับสนุน ยกย่องให้กำลังใจซึ่งกันและกัน					
11. พุดชมเชยเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม					
12. กล่าวสนับสนุนความคิดของสมาชิกคนอื่นที่เราเห็นด้วย					
13. ช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนสงสัยไม่เข้าใจ					

พฤติกรรม	ระดับ				
	มากที่สุด 5คะแนน	มาก 4คะแนน	ปาน กลาง 3คะแนน	น้อย 2คะแนน	น้อยที่สุด 1คะแนน
14. เปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มได้พูดได้แสดงออก					
15. เสียสละแบ่งปันอุปกรณ์บางอย่าง เช่น เครื่องเขียนที่ใช้ในการทำงานกลุ่ม					
การจัดข้อขัดแย้ง					
16. กระตุ้นให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม					
17. ขอความเห็นจากผู้รู้ในเรื่องนั้น					
18. ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา					
19. ใช้มติส่วนใหญ่ของกลุ่ม					
20. ใช้ความประนีประนอมในการแก้ปัญหา					

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนโดยการแสดงละคร

งานวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระภาษาไทยเพื่อกิจธุระโดยใช้การแสดงละคร นั้น ยังไม่มีงานวิจัยกล่าวถึงโดยตรง อย่างไรก็ตามก็ยังมีงานวิจัยด้านการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารกับวิธีการสอนโดยการแสดงละคร และการวิจัยพัฒนาการเด็กเล็ก ดังนี้

สุธิณี เหลืองรุ่งเรือง (2536) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการละครในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีต่อผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่ำ กลุ่มตัวอย่างเลือกอย่างเจาะจงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนโพธิสารพิทยากรที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่ำและมีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียนภาษา กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 29 คน ใช้แผนการสอนตามคู่มือครู กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มจำนวน 37 คน ใช้แผนการสอนการจัดกิจกรรมการละคร ผลการวิจัยไม่พบว่าการใช้กิจกรรมการละครในการเรียนให้ผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน แต่ทำให้ทัศนคติผู้เรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษด้วยการใช้กิจกรรมการละครสูงกว่ากลุ่มควบคุม

รัตนชัย เอี่ยมพิทักษ์พร (2545) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษระหว่างวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมการละครกับวิธีสอนแบบปกติสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 1 สาขาการบัญชี โรงเรียนเทคโนโลยีนครปฐม แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุม กลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน เรียนด้วยกิจกรรมตามปกติ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 25 คน ใช้แผนการสอนการจัดกิจกรรมการละคร ผลการวิจัยพบว่าการใช้กิจกรรมการละครมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมการละครในระดับดี

วูล์ฟ (Wolf 1994: 7 - 44 อ้างถึงในรัตนชัย เอี่ยมพิทักษ์พร 2545: 32) ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริมการอ่านที่เรียนโดยแปลบทอ่าน แนะนำบทอ่านมาแสดงละคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 3 และ 4 วิธีการคือผู้วิจัยใช้การสังเกต บันทึกเสียง และวิดีโอ สัมภาษณ์นักเรียน และวิเคราะห์งานแปลของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้เรียนรู้บทบาทของตัวละคร การวิจารณ์และการประเมินผลการแสดงของตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังรู้สึกอิสระในการแสดงออกจึงทำให้พูดได้อย่างเป็นธรรมชาติ

แทมมี (Tammy 2004) อาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยอาคันซัสได้เผยแพร่บทความวิจัย “The Importance of Dramatic Play” โดยใช้การเล่นแบบสมมติเพื่อพัฒนาการของเด็กเล็ก ปรากฏว่ามีผลดีในทางพุทธิปัญญา กล่าวคือพัฒนาให้เด็กมีทักษะการแก้ปัญหา การคิด การวางแผน และการใช้ภาษา นอกจากนี้ในทางร่างกายยังเป็นการเสริมสุขภาพให้แข็งแรง และฝึกทักษะร่างกาย ส่วนในด้านอารมณ์และสังคม เด็กๆ ได้พัฒนาความร่วมมือกัน การแบ่งปันกัน ลดความเห็นแก่ตัวลง รวมถึงฝึกทักษะทางสังคมอย่างเหมาะสม

งานวิจัยดังกล่าวแสดงว่าการใช้วิธีสอน โดยการแสดงละครสามารถใช้กับการเรียนทุกระดับชั้น และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งทักษะการพูดและการอ่าน รวมถึงใช้เพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กเล็กได้อีกด้วย นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีความคิดเห็นในระดับดีต่อวิธีสอนดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะใช้วิธีสอนโดยการแสดงละครกับวิชาภาษาไทยเพื่อกิจกรรมดังในงานวิจัยนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจวัตรด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม และศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ซึ่งกำหนดสาระสำคัญไว้ 2 ประการ คือ การดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

การจัดเตรียมโครงการวิจัยโดยการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ได้แก่ แผนการสอน แบบทดสอบ แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบสอบถามความคิดเห็น..การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ

2. ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย

การดำเนินงานตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แผนการสอน แบบทดสอบ แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบสอบถามความคิดเห็นที่พัฒนาตามขั้นตอนที่ 1 ไปทดลองใช้และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มที่ทดลองมาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

การรายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนการรายงานผลการวิจัยเป็นรูปเล่ม จัดพิมพ์รายงานการวิจัยฉบับร่าง และส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยมีรูปแบบการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. แบบแผนการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 465243 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 28 คน

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบแผนดังนี้ ให้กลุ่มทดลองเรียนจากการแสดงละคร ผู้วิจัยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนทันที ตามแบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T1	X	T2

T1 คือ ทดสอบก่อนเรียน

X คือ ทดลอง

T2 คือ ทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร รวมทั้งหมด 4 แผน ๆ ละ 3 ชั่วโมง กำหนดให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน ดังนี้ ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ - ชั้นการประเมินผล

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบตอบคำถามแบบเติมคำ ตอบถูกได้ข้อละ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ

3.แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยผู้สอนเพื่อประเมินการแสดงผลการศึกษาของนักศึกษาจำนวน 3 กลุ่ม จำนวน 6 ข้อ โดยตรวจจากบันทึกการประชุม การเขียนโครงการ การแสดงผลละคร ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า(Rating Scale) 3 ระดับ ของเบสท์ (Best) ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจากค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.00	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ น้อย

4.แบบสอบถามความคิดเห็นต่อวิธีสอนโดยการแสดงผลละคร สอบถามใน 3 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ

ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ของเบสท์(Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือต่างๆที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงผลละคร มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย(หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี 2547 คำอธิบายรายวิชา 465 243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ เรื่องการกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

1.2 ศึกษารายละเอียดของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์หลักสูตร 5 ปี เกี่ยวกับการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการจัดการเรียนรู้

1.3 ศึกษาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อกิจกรรมด้วยวิธีสอนโดยใช้การ แสดงละคร จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา 465 243 วิชาภาษาไทยเพื่อกิจกรรมด้วยวิธีสอนโดย ใช้การ แสดงละคร โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ เวลาเรียน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการ เรียน สื่อการสอน และการประเมินผล

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและวิธีสอน 3 คน ตรวจสอบความ เทียงตรงและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับวิธีสอนโดยการแสดงละคร แล้วนำผลการแสดง ความคิดเห็นมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์ การให้คะแนน ดังนี้

- +1 สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวิธีสอนโดยการแสดงละคร
- 0 สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวิธีสอนโดยการแสดง ละครหรือไม่
- 1 สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่แน่ใจว่าวัดไม่สอดคล้องกับวิธีสอน โดยการแสดง ละคร

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

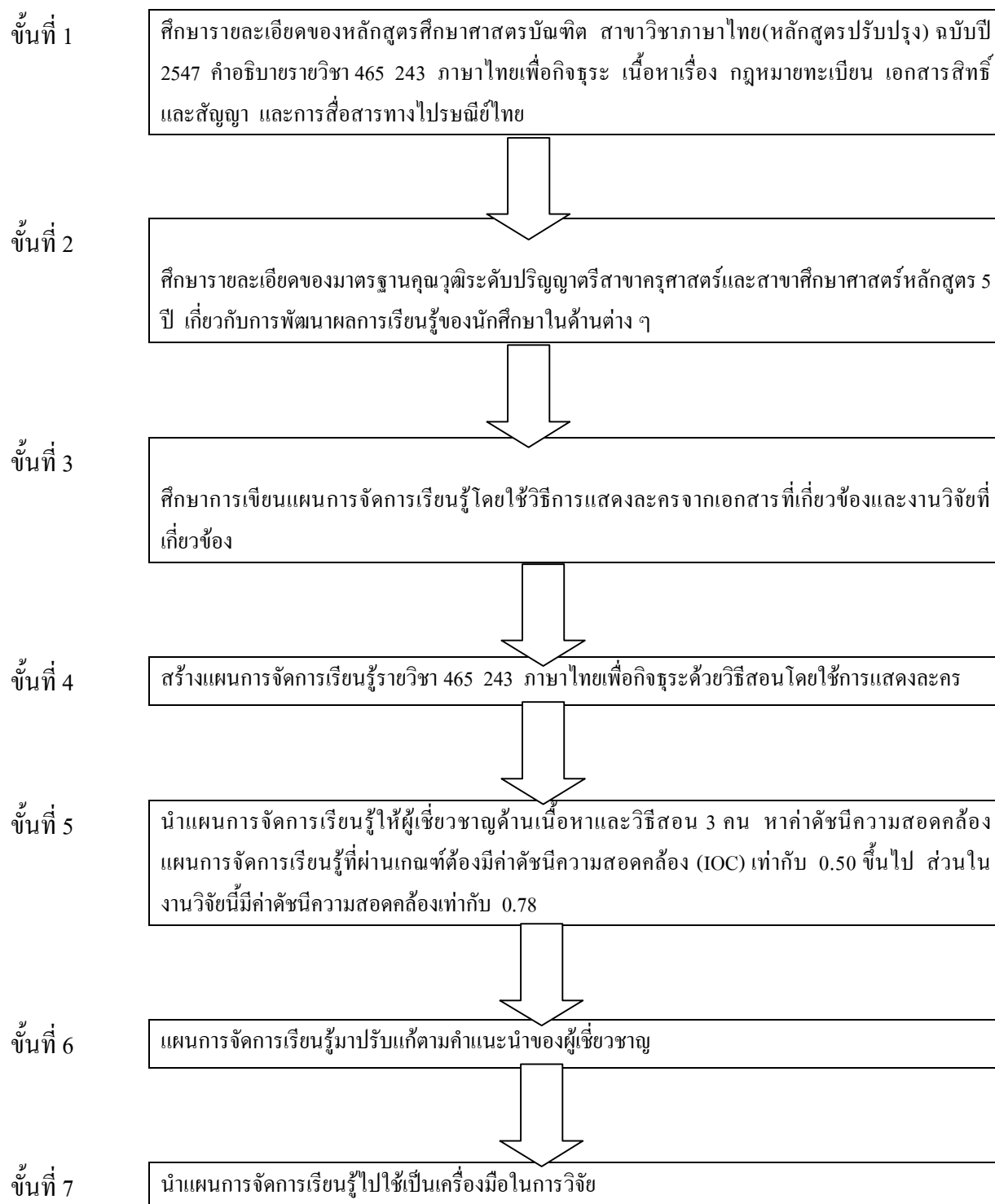
IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับวิธีสอน โดยการ แสดงละคร
R	หมายถึง	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านเกณฑ์ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ส่วนในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.78 (ดังภาคผนวก ข ตารางที่ 10 หน้า 92)

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังรายละเอียดแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร 1 ฉบับ จำนวน 30 ข้อ เป็นคำตอบแบบเติมข้อความ กำหนดการให้คะแนนคือ ถูกได้ 1 คะแนน ผิดได้ 0 คะแนน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี 2547 คำอธิบายรายวิชา 465 243 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ เรื่องการกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการและวิธีสร้างแบบทดสอบเติมคำจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และสร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

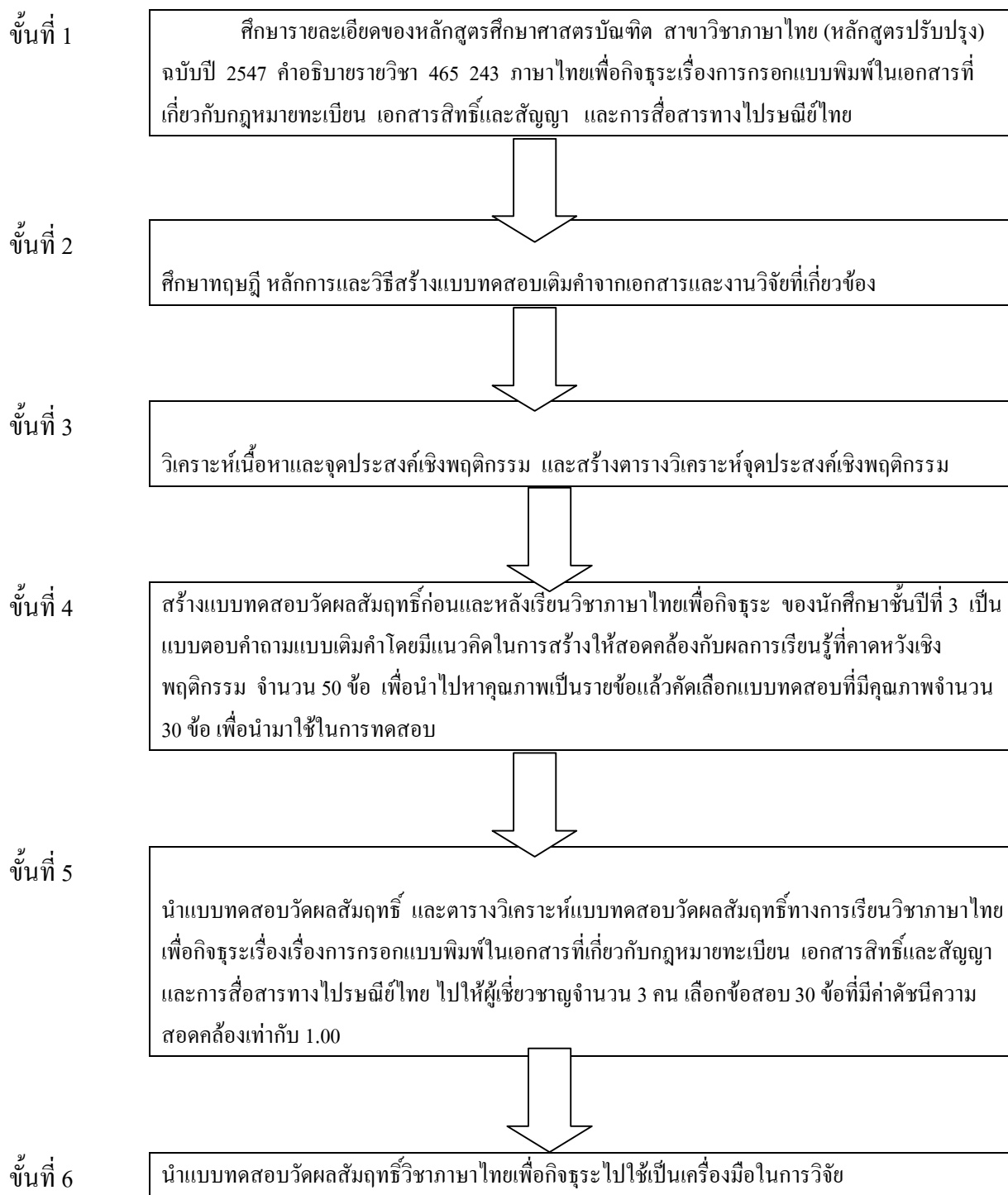
2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นแบบตอบคำถามแบบเติมคำโดยมีแนวคิดในการสร้างให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเชิงพฤติกรรม จำนวน 50 ข้อ เพื่อนำไปหาคุณภาพเป็นรายข้อแล้วคัดเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพจำนวน 30 ข้อ เพื่อนำมาใช้ในการทดสอบ

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และตารางวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ (การกรอกแบบพิมพ์เรื่องกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย) ด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ใช้ดุลยพินิจเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

- +1 สำหรับข้อสอบที่แน่ใจว่าวัดตรงตามจุดประสงค์ข้อนั้น
- 0 สำหรับข้อสอบที่ไม่แน่ใจว่าวัดตรงตามจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่
- 1 สำหรับข้อสอบที่แน่ใจว่าวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ข้อนั้น

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระเรื่องการกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์นั้น การผ่านเกณฑ์ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและข้อคำถามของแบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (ดังภาคผนวก ข ตารางที่ 11 หน้า 93 - 94)

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระเรื่องการกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย ไปเป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร

3. การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในขั้นตอนการแสดงผลการศึกษา ประเมินโดยผู้สอน ซึ่งประเมินจากด้าน 1) การช่วยกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม 2) การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3) การยอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม 4) การร่วมกันสร้างสรรค์งาน 5) การแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถ 6) ความสามัคคีในการทำงาน รวมถึงได้กำหนดเกณฑ์การประเมินด้วยการตรวจสอบหลักฐานจากบันทึกรายงานการประชุม การเขียนโครงการ และสังเกตการแสดงผล โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนกลุ่มดังนี้

ข้อที่	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ประเมินและสังเกตชิ้นงาน	ระดับพฤติกรรมปฏิบัติงานกลุ่ม		
			มาก (3คะแนน)	ปานกลาง (2คะแนน)	น้อย (1คะแนน)
1.	ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม	ตรวจบันทึก รายงานการประชุม	บันทึกการประชุมมี รายละเอียดการปรึกษากันของสมาชิก 2 ครั้งขึ้นไป	บันทึกการประชุมมี รายละเอียดการปรึกษากันของสมาชิกเพียง 1 ครั้ง	บันทึกการประชุมมีแต่ ข้อสรุป ไม่เห็น กระบวนการประชุมกัน
2.	รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	ตรวจบันทึก รายงานการประชุม	บันทึกการประชุมมี รายละเอียดการปรึกษากันของสมาชิก 2 ครั้งขึ้นไป	บันทึกการประชุมมี รายละเอียดการปรึกษากันของสมาชิกเพียง 1 ครั้ง	บันทึกการประชุมมีแต่ ข้อสรุป ไม่เห็น กระบวนการประชุมกัน
3.	ยอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม	ตรวจบันทึก รายงานการประชุม	บันทึกการประชุมมีมติที่ประชุมของสมาชิก 2 ครั้งขึ้นไป	บันทึกการประชุมมี มติที่ประชุม และเห็นกระบวนการทำงานเพียง 1 ครั้ง	บันทึกการประชุมมีแต่ ข้อสรุป ไม่เห็น กระบวนการประชุมกัน
4.	ร่วมกันสร้างสรรค์งาน	-ประเมินการเขียนโครงการ -สังเกตการแสดงผล	-การเขียนโครงการมีการถกเถียงความคิดเห็น มีความเป็นเหตุผล ให้มีความสำคัญของปัญหา และมีรายละเอียดการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ก่อนจะได้แสดงผล -บทที่ใช้แสดงได้ผ่านการถกเถียงความคิดเห็นมาแล้วโดยผู้เชี่ยวชาญ ประเมิน ทุกคนได้ร่วมแสดง	-การเขียนโครงการมีความเป็นเหตุผล ให้มีความสำคัญของปัญหา แต่ขาดรายละเอียดการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ก่อนจะได้แสดงผล -ทุกคนได้ร่วมแสดง แต่บทขาดความรู้สำคัญ	-การเขียนโครงการขาดความเป็นเหตุผล ไม่ให้ความสำคัญของปัญหา ขาดรายละเอียดการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ก่อนจะได้แสดงผล -บทและการแสดงขาดความรู้สำคัญ บางคนไม่ได้แสดง

ข้อที่	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ประเมินและสังเกตชิ้นงาน	ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม		
			มาก (3คะแนน)	ปานกลาง (2คะแนน)	น้อย (1คะแนน)
5.	แบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถ	-ประเมินการเขียนโครงการ -สังเกตการแสดงละคร	-การเขียนโครงการมีการถกแถลงความคิด มีความเป็นเหตุผล ให้มีความสำคัญองปัญหา และมีรายละเอียดการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนก่อนจะได้แสดงละคร -บทที่ใช้แสดงมีรายละเอียดบอกการปฏิบัติหน้าที่ของทุกคนในกลุ่ม เช่น ฝ่ายจากฝ่ายสถานที่	-การเขียนโครงการมีความเป็นเหตุผล ให้มีความสำคัญองปัญหา แต่ขาดรายละเอียดการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนก่อนจะได้แสดงละคร -บทที่ใช้แสดงมีรายละเอียดบอกการปฏิบัติหน้าที่ของทุกคนในกลุ่ม เช่น ฝ่ายจาก ฝ่ายสถานที่	-การเขียนโครงการขาดความเป็นเหตุผล ไม่ให้ความสำคัญองปัญหา ขาดรายละเอียดการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนก่อนจะได้แสดงละคร -บทที่ใช้แสดงให้รายละเอียดแต่ชื่อผู้แสดง
6.	มีความสามัคคีในการทำงาน	-ตรวจบันทึกรายงานการประชุม -สังเกตการแสดงละคร	-บันทึกการประชุมมีรายละเอียดการปรึกษากันของสมาชิก 2 ครั้งขึ้นไป -ในการแสดงละครทุกคนช่วยกันจัดเตรียมสถานที่และเก็บงานให้เรียบร้อย	-บันทึกการประชุมมีรายละเอียดการปรึกษากันของสมาชิกเพียง 1 ครั้ง -ในการแสดงละครทุกคนช่วยกันจัดเตรียมสถานที่และเก็บงานให้เรียบร้อย	-บันทึกการประชุมมีแต่ข้อสรุป ไม่เห็นกระบวนการปรึกษากัน -ในการแสดงละคร บางคนไม่ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม

เกณฑ์การแปลความหมายพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจากค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ ดังนี้

2.50 – 3.00 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ มาก

1.50 – 2.49 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.00 – 1.49 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ น้อย

ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มประเมิน โดยครู มีดังนี้

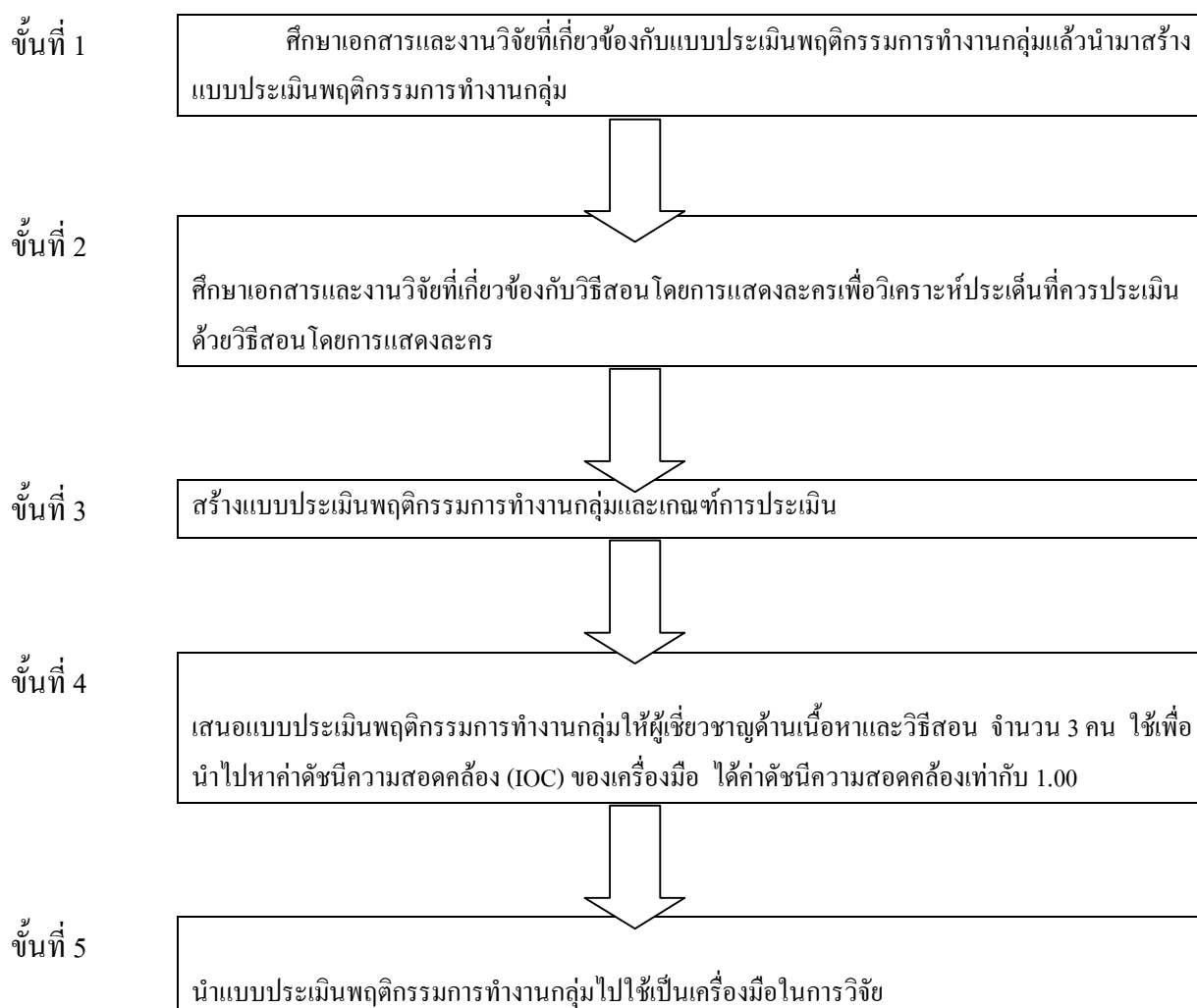
3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแล้วนำมาสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

3.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน โดยการแสดงละครเพื่อวิเคราะห์ประเด็นที่ควรประเมินด้วยวิธีสอน โดยการแสดงละคร

3.3 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและเกณฑ์การประเมิน

3.4 เสนอแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและวิธีสอน จำนวน 3 คน ใช้ดุลยพินิจเพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือ การผ่านเกณฑ์ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ส่วนในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (ดังภาคผนวก ข ตารางที่ 12 หน้า 95)

3.5 นำแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

4. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีสอนโดยการแสดงละครเรื่องการกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสอบถามใน 3 ประเด็น คือ 1) ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อวิธีสอนโดยการแสดงละคร

4.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีสอนโดยการแสดงละครเรื่องการกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย เป็นแบบสอบถาม 3 ด้าน คือ 1) ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอน ด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

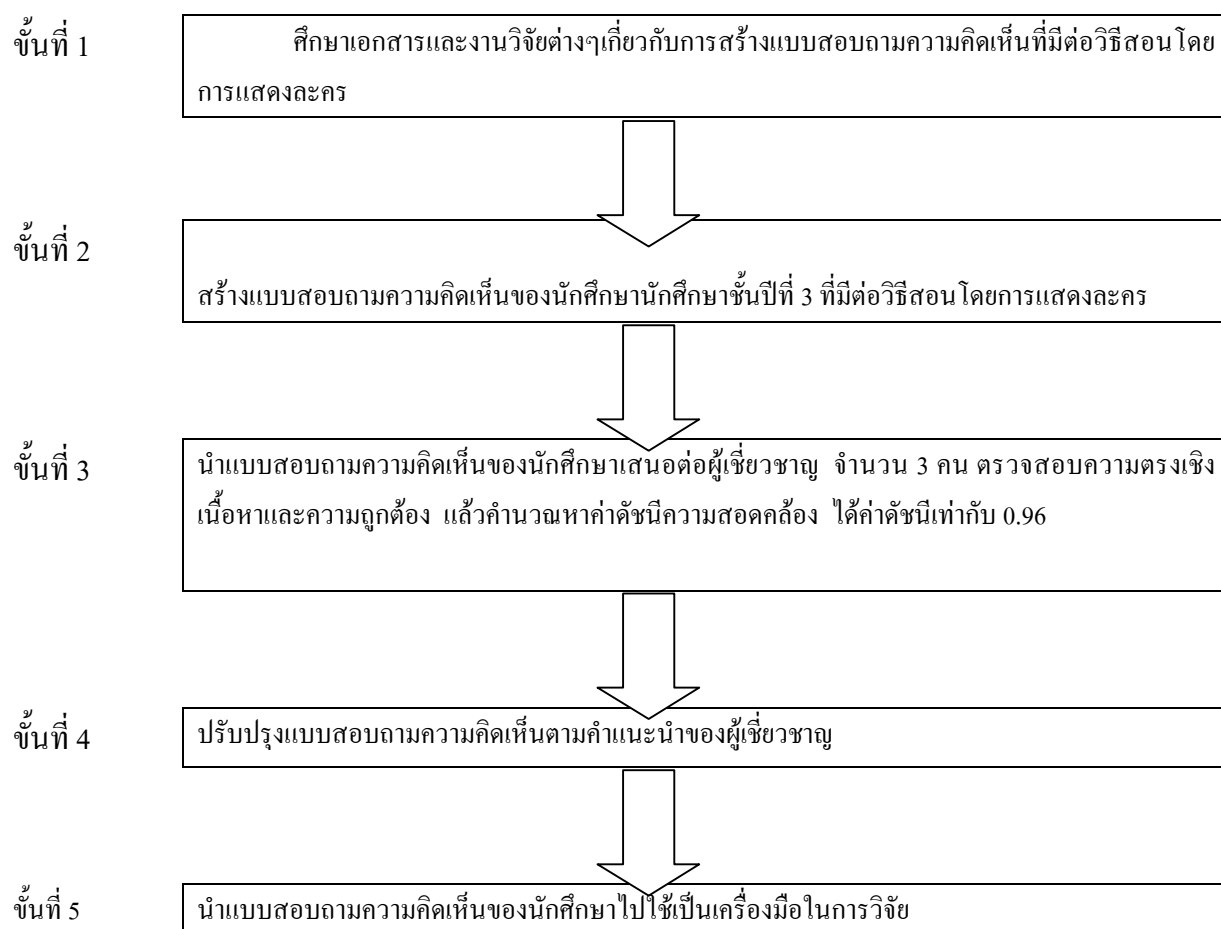
4.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและวิธีสอน จำนวน 3 คน ใช้ดุลยพินิจเพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือ การผ่านเกณฑ์ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ดังนี้

คะแนน +1	สำหรับคำถามที่แน่ใจว่าวัดตรงตามจุดประสงค์ข้อนั้น
คะแนน 0	สำหรับคำถามที่ไม่แน่ใจว่าวัดตรงตามจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่
คะแนน -1	สำหรับคำถามที่แน่ใจว่าวัดไม่ตรงกับจุดประสงค์ข้อนั้น

ส่วนงานวิจัยนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.96 (ดังภาคผนวก ข ตารางที่ 13 หน้า 95-96)

4.4 ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นการใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มทดลอง ดำเนินการดังนี้

1. ปรุมนิเทศเตรียมความพร้อมในการใช้วิธีสอนโดยการแสดงละคร
2. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ขั้นดำเนินการสอนโดยวิธีการแสดงละคร

3.1 เริ่มตั้งแต่ผู้สอนหรือผู้เรียนเตรียมบทละคร การศึกษาบทละครและเลือกบทบาทที่แสดง การศึกษาบท ซ้อมการแสดง เตรียมผู้ชม และเตรียมอุปกรณ์สำหรับการแสดง ดำเนินการแสดงการร่วมอภิปรายเนื้อหาเรื่องที่แสดง โดยใช้เวลาในการสอนจำนวน 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง

3.2 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระเรื่องการกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิ์และสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย

3.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร มีขั้นตอนการสอนดังนี้

3.3.1 ขั้นปฐมนิเทศ

โรงละคร

1) ผู้สอนให้ดูสื่อจากโทรทัศน์ครูเรื่องการสอนนอกกรอบจากห้องเรียนสู่
วิธีการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายกันถึงวัตถุประสงค์ของการที่จะใช้ละครเป็น

3) ผู้สอนปฐมนิเทศหน้าที่ของกลุ่มผู้แสดงและกลุ่มผู้ชม

4) ผู้เรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

5) กลุ่มผู้แสดงมีบทบาทในการเลือกเรื่องราวที่จะแสดง

6) กลุ่มผู้แสดงประชุมเพื่อเขียนและนำเสนอโครงการการแสดงละครเรื่องที่

กลุ่มเลือกแสดง

3.3.2 ขั้นเตรียมบทละคร

1) กลุ่มผู้แสดงศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องราวจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้
เนื้อหา เรื่องราวที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

2) กลุ่มผู้แสดงสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ

3) กลุ่มผู้แสดงประชุมกลุ่มช่วยกันเขียนบท

4) กลุ่มผู้แสดงนำบทที่แต่งแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.3.3 ขั้นเตรียมการแสดง

1) กลุ่มผู้แสดงแบ่งหน้าที่ในการเตรียมอุปกรณ์ จัดฉาก กำกับการแสดง

2) กลุ่มผู้แสดงช่วยกันเลือกว่าใครควรจะแสดงบทอะไร โดยพิจารณาถึงความ
เหมาะสมและความสามารถของแต่ละคนกับบทที่เหมาะสม

3) กลุ่มผู้แสดงเตรียมเอกสารประกอบการศึกษาเนื้อหาสำหรับกลุ่มผู้ชม

3.3.3 ขั้นแสดง

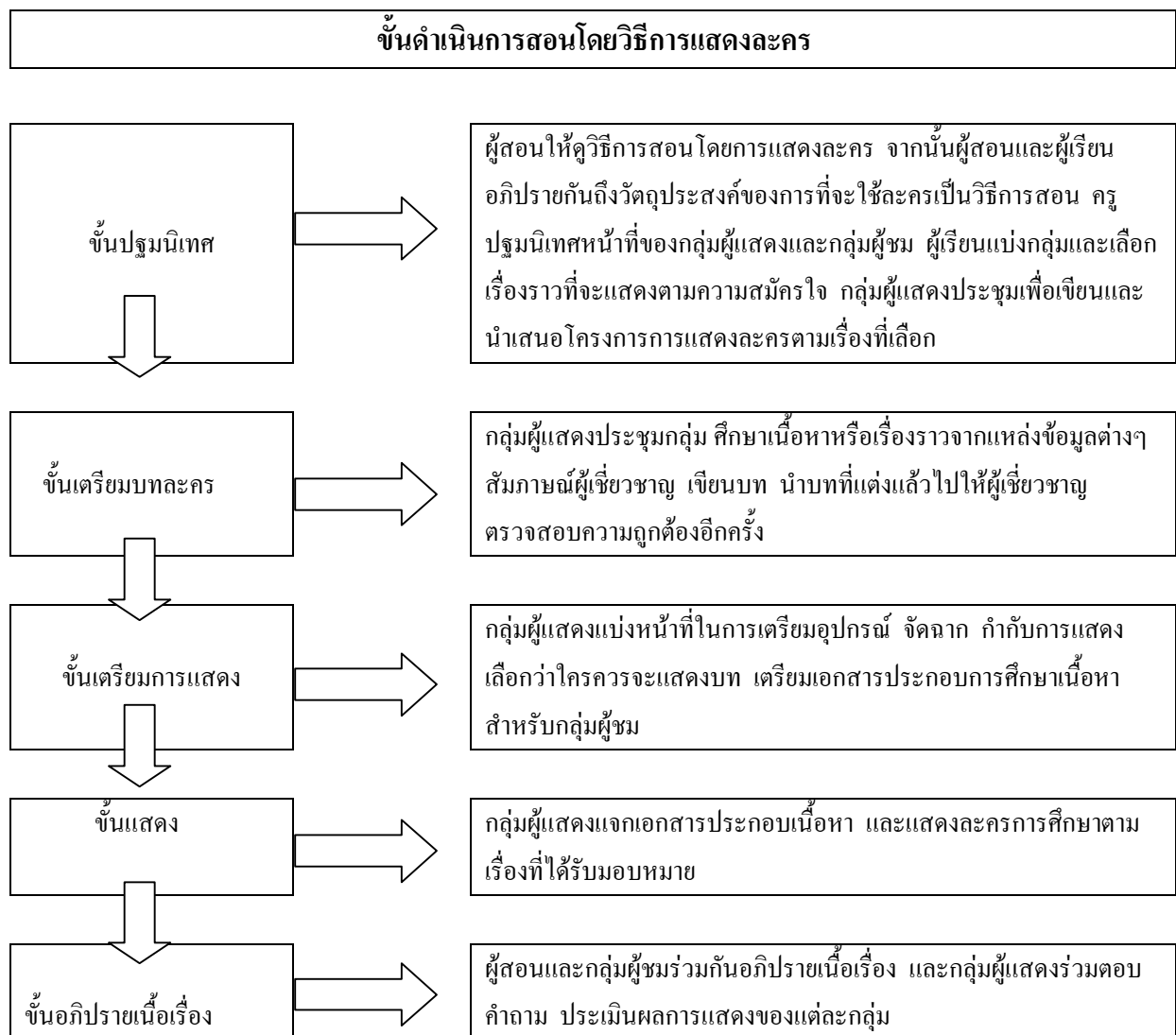
1) กลุ่มผู้แสดงแจกเอกสารประกอบเนื้อหา

2) กลุ่มผู้แสดงแสดงละครการศึกษาตามเรื่องที่ได้รับมอบหมาย

3.3.4 ขั้นตอนการปฏิบัติ

- 1) ผู้สอนและกลุ่มผู้ชมร่วมกันอภิปรายเนื้อเรื่อง และกลุ่มผู้แสดงร่วมตอบคำถาม
- 2) กลุ่มผู้ชมประเมินผลการแสดงของแต่ละกลุ่ม

สำหรับขั้นตอนการสอนโดยวิธีการแสดงละคร มีรายละเอียดดังแผนภูมิที่ 6 ดังนี้

แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการสอนโดยใช้การแสดงละคร

4. ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของผู้เรียน

6. สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ของแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีสอนด้วยการแสดงละคร

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ดำเนินการโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและข้อคำถามของแบบทดสอบ

1.3 แบบประเมินระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มโดยผู้สอน ดำเนินการโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ระหว่างพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มและเกณฑ์การประเมิน

1.4 แบบสอบถามความคิดเห็น ดำเนินการโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถามความคิดเห็นที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยการแสดงละคร

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเรื่องการกรอกแบบพิมพ์ในเอกสารที่เกี่ยวกับกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิและสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย โดยหาค่าความแตกต่างและผลที่เป็นค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มโดยผู้สอนมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยนำค่าระดับที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีสอนโดยการแสดงละคร

2.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียน โดยการแสดงละครมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยนำค่าระดับที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยการแสดงละครใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	การเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มทดลอง	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้ภาษาไทยเพื่อกิจธุระก่อนเรียนและหลังการเรียน โดยใช้การแสดงผลละครของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร	1.1 ปฐมนิเทศเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตสอนโดยการแสดงละคร 1.2 ทดสอบก่อนเรียน 1.3 ขั้นตอนดำเนินการสอนโดยวิธีการแสดงละคร 1.4 ทดสอบหลังเรียน	นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 28 คน	1.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอน โดยการแสดงละคร 1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความแตกต่างและผลที่เป็นค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย(Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)
2. เพื่อประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม	2.1 ประเมินระดับพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มโดยผู้สอน	นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 28 คน	2.1 แบบประเมินระดับพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มโดยผู้สอน การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยนำค่าระดับที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้การสังเกตพฤติกรรม

วัตถุประสงค์	การเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มทดลอง	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
3.เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อเรื่องวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร	3.1 สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีสอนโดยการแสดงละคร	นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 28 คน	3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีสอนโดยการแสดงละคร การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยนำค่าระดับที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยการแสดงละครใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นประชากรจำนวน 28 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม รวมถึงสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์และข้อคำถามของการวิจัย ซึ่งจะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 2 ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (ดังภาคผนวก ค ตารางที่ 14 - 15 หน้า 98 – 99) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ก่อนเรียน	4.71	2.25
หลังเรียน	22.93	1.31

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องการใช้ภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.25 หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 22.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.31 คะแนนหลังเรียนมากกว่าคะแนนก่อนเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 18.22 คะแนน ซึ่งสอดคล้องและยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การ แสดง ละคร

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 2 ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

การประเมินระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ซึ่งประเมินโดยครู แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ 16 หน้า 100)ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ประเมินโดยครู

ข้อที่	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม	ลำดับที่
1.	ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม	3.00	0.00	มาก	1
2.	รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	3.00	0.00	มาก	1
3.	ยอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม	3.00	0.00	มาก	1
4.	ร่วมกันสร้างสรรค์งาน	2.83	0.37	มาก	6
5.	แบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถ	3.00	0.00	มาก	1
6.	มีความสามัคคีในการทำงาน	3.00	0.00	มาก	1
	โดยรวมค่าเฉลี่ย	2.94			
	โดยรวมส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.23			

จากตารางที่ 4 ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนเรื่องวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ซึ่งประเมินโดยครู ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 เมื่อลำดับเป็นรายชื่อพบว่าพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ปรากฏเป็นลำดับแรกได้แก่ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถ มีความสามัคคีในการทำงาน อยู่ในระดับมากทั้งหมด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 ส่วนข้อที่พบว่าปรากฏเป็นลำดับสุดท้ายคือร่วมกันสร้างสรรค์งาน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 2.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37

จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่านักศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม โดยมีประธานกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการประชุม มีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง ในการประชุมมีการโต้แย้งและเสนอความคิดเห็น รวมถึงขอมติที่ประชุม ผู้ร่วมประชุมจะยอมรับมติที่ประชุมโดยไม่โกรธเคืองกันเพราะได้ผ่านการอภิปรายกันมาแล้ว ในการแบ่งหน้าที่กันทำงานนั้นสะท้อนอยู่ในการเขียนโครงการซึ่งได้ผ่านการพิจารณาในกลุ่มอย่างรอบคอบว่าจะทำอะไรบ้าง และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันทำโดยครูไม่ได้ควบคุม ในด้านความสามัคคีของกลุ่มจะสังเกตได้จากการประชุมและการจัดกิจกรรม ทุกฝ่ายจะร่วมมือกันอย่างดี ส่วนของ

คะแนนสร้างสรรค์งานที่ได้ค่าเฉลี่ยไม่ถึง 3.00 เนื่องจากบทละครของบางกลุ่มขาดความรู้สำคัญของการศึกษา อาจเป็นเพราะการหาข้อมูลเพื่อเขียนบทละครไม่ไปถึงประเด็นที่สำคัญ การแสดงมุ่งเน้นความบันเทิงจนกระทั่งให้ความสำคัญกับสาระหลักน้อยไป

ตารางที่ 5 ระดับพฤติกรรมการทำงานเป็นรายกลุ่มวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

กลุ่มที่	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1.	3	0.00
2.	3	0.00
3.	2.83	0.37
รวม	2.94	0.23

จากตารางที่ 5 ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ซึ่งประเมินโดยครู ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 เมื่อจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ 1 และ 2 มีระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 ส่วนลำดับรองลงมากคือกลุ่มที่ 3 พบว่ามีระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37

จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่านักศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถ มีความสามัคคีในการทำงาน และร่วมกันสร้างสรรค์งาน แต่กลุ่มที่ถูกตัดคะแนนคือกลุ่มที่ไม่ค่อยกล้าคัดค้านเพื่อนที่มีบุคลิกภาพเป็นผู้นำสูง และเพื่อนไว้วางใจมาก การเขียนบทบางครั้งเน้นความบันเทิงมากจนทำให้สาระสำคัญน้อยไป บางกลุ่มลืมประเด็นข้อนี้และไม่มีการท้วงติงกัน

ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจวัตรที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 3 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร แบ่งเป็นแบบสอบถามและคำถามปลายเปิด

3.1 แบบสอบถาม (ดังภาคผนวก ก ตารางที่ 17 หน้า 101) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นโดยรวมที่นักศึกษามีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน	4.62	0.53	มากที่สุด	1
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.38	0.66	มาก	3
3. ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอน	4.43	0.54	มาก	2
โดยรวม	4.48	0.58	มาก	

จากตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นโดยรวมที่นักศึกษามีต่อเรื่องวิชาการใช้ภาษาไทยเพื่อกิจวัตรด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นลำดับแรกที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 รองลงมาคือด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 ลำดับท้ายสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66

เมื่อพิจารณารายการอย่างละเอียดเป็นรายด้านแล้ว สามารถแยกได้เป็น 3 รายการ ดังนี้

ตารางที่ 7 ระดับความคิดเห็นด้านบรรยากาศการเรียนการสอนที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. วิธีสอนแบบนี้ช่วยทำให้บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน	4.68	0.47	มากที่สุด	1
2. วิธีสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	4.64	0.55	มากที่สุด	2
3. วิธีสอนแบบนี้ช่วยทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างสร้างสรรค์	4.61	0.56	มากที่สุด	3
4. วิธีสอนแบบนี้ช่วยทำให้ผู้เรียนเรียนมีความสามัคคี ช่วยเหลือกันในกลุ่ม	4.61	0.56	มากที่สุด	3
5. วิธีสอนแบบนี้ช่วยทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน	4.57	0.49	มากที่สุด	5
โดยรวม	4.62	0.53	มากที่สุด	

จากตารางที่ 7 ระดับความคิดเห็นที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร พบว่าด้านบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าวิธีสอนแบบนี้ช่วยทำให้บรรยากาศในการเรียนสนุกสนานเป็นลำดับแรกที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นที่เหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือวิธีสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีความเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 ลำดับท้ายสุดคือวิธีสอนแบบนี้ช่วยทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน มีความเหมาะสมมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49

จากการสังเกตบรรยากาศในการเรียนพบว่านักศึกษาสนุกรสนานมาก กลุ่มผู้แสดงมีการนัดประชุมและซ้อมกันหลายครั้งก่อนถึงวันแสดง ทำให้เกิดความสามัคคีกันดี ส่วนผู้ชมก็ไม่เครียดเพราะได้เรียนรู้เนื้อหาผ่านละคร

ตารางที่ 8 ระดับความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. วิธีสอนแบบนี้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง	4.25	0.78	มาก	4
2. วิธีสอนแบบนี้ผู้เรียนเกิดความรู้ในเนื้อหาชัดเจนเมื่อได้ทำกิจกรรม	4.32	0.54	มาก	3
3. ผู้เรียนต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนโดยวิธีการแสดงละคร	4.57	0.56	มากที่สุด	1
4. ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบนี้อีกในโอกาสต่อไป	4.39	0.67	มาก	2
โดยรวม	4.38	0.66	มาก	

จากตารางที่ 8 ระดับความคิดเห็นที่นักศึกษามีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้เรียนต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนโดยวิธีการแสดงละครเป็นลำดับแรกที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นที่เหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 รองลงมาคือผู้เรียนต้องการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบนี้อีกในโอกาสต่อไป มีความเหมาะสมมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ลำดับท้ายสุดคือวิธีสอนแบบนี้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมีความเหมาะสมมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มผู้แสดงต้องเตรียมตัวค้นหาข้อมูลเพื่อมาเขียนบทให้ถูกต้อง ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการที่ได้ร่วมมือกับรายประจุมกันอยู่ประจำทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 9 ระดับความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอนที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. วิธีสอนแบบนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานกลุ่ม	4.32	0.54	มาก	5
2. วิธีสอนแบบนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.50	0.50	มากที่สุด	2
3. วิธีสอนแบบนี้ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการรับและส่งสาร	4.29	0.59	มาก	6
4. วิธีสอนแบบนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ด้วยตนเอง	4.50	0.57	มากที่สุด	3
5. วิธีสอนแบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ	4.43	0.49	มาก	4
6. วิธีสอนแบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน	4.57	0.49	มากที่สุด	1
โดยรวม	4.43	0.54	มาก	

จากตารางที่ 9 ระดับความคิดเห็นที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนเรื่องการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าวิธีสอนแบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเป็นลำดับแรกที่นักศึกษาคิดเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 รองลงมาคือวิธีสอนแบบนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกัน

และกันอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ลำดับท้ายสุดคือวิธีสอนแบบนี้ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการรับและส่งสารอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 และรองสุดท้ายคือวิธีสอนแบบนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานกลุ่มอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54

จากการสังเกตพบว่าวิธีสอนโดยการแสดงละครมีประโยชน์ในการให้นักศึกษาได้เรียนรู้และหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกความกล้าแสดงออก การพูดสนทนาออกเสียงชัดเจน พัฒนาบุคลิกภาพ และฝึกความจำในการท่องจำบทได้แม่นยำ

3.2 คำถามปลายเปิดให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกและข้อเสนอแนะต่อวิธีการสอนโดยการแสดงละคร นักศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นสะท้อนกลับ ดังนี้

1. มีทัศนคติที่ดีต่อรายวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ เพราะได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้จริง เช่นเรียนเรื่องการสัมภาษณ์ เมื่อในกลุ่มต้องหาข้อมูลเขียนบทละครก็ต้องไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจริงๆ
2. รู้สึกว่าทำงานมีระบบขึ้น ต้องมีการวางแผนงาน
3. ฝึกให้ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เช่นในการทำงานทุกครั้งต้องประชุมกัน
4. เกิดความสามัคคี รู้สึกประทับใจเพื่อนร่วมงานในกลุ่มที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน
5. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แทนการพูดคุยกันก็มาซ้อมละครร่วมกัน
6. เกิดความคิดสร้างสรรค์
7. ฝึกความกล้าแสดงออก ต้องติดต่อบุคคลที่ไม่รู้จักเพื่อหาข้อมูล และในการแสดงละครก็ต้องฝึกความกล้าแสดงออก
8. เรียนสนุก ไม่เครียด ได้หัวเราะ สนุกกว่าอ่านหนังสือคนเดียว และจำเนื้อหาได้ดีกว่าอ่านหนังสือ
9. ได้รูปแบบการสอนที่ไม่ซ้ำของเดิมเพื่อจะใช้ตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
10. ภูมิใจในผลงานละครของตนเอง และชอบมากเมื่องานออกมาดีและเพื่อนๆชม
11. รู้สึกว่าเรียนด้วยการแสดงละครเป็นการเรียนรู้ที่ได้มากกว่าบทเรียนในหนังสือ ก่อนเริ่มแสดงต้องหาข้อมูล ต้องวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อน มีการประชุมงานกันเป็นระยะทำให้ทำงานเป็นระบบได้ประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่ไม่ใช่เฉพาะเนื้อหา

12. รู้สึกสนุกกับบทละครแต่ก็กังวลกับเนื้อหา แต่เมื่อมีเอกสารประกอบละครก็ทำให้มั่นใจว่าได้รับความรู้ครบถ้วน

13. ได้ความรู้จากการชมละครการศึกษา เพราะกลุ่มแสดงได้ค้นคว้ามาดีแล้ว

14. บางตอนเพื่อนแสดงไม่ชัดเจน เช่นภาพประกอบเล็กไป แต่ดีที่มีการอภิปรายหลังชมละครทำให้ได้ซักถามข้อสงสัยจากการดู

คำถามปลายเปิดให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกและข้อเสนอแนะต่อวิธีการสอนโดยการแสดงละคร นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิธีการสอนโดยการให้การแสดงละคร ส่วนใหญ่จะตอบในฐานะที่ตนเป็นผู้แสดง ทั้งๆที่นักศึกษาสลับกันเป็นผู้แสดงและผู้ชมในแต่ละหัวข้อ แต่ความประทับใจต่อด้านที่เป็นกลุ่มผู้แสดงมีมากกว่า ได้แก่ ในด้านบรรยากาศของการเรียน นักศึกษาได้ให้ความเห็นเป็นต้นว่า เป็นการเรียนอย่างสนุก ไม่เครียด ได้หัวเราะ สนุกกว่าอ่านหนังสือคนเดียว ภูมิใจในผลงานละครของตนเอง และชอบมากเมื่องานออกมาดีและเพื่อนๆชม ในด้านประโยชน์ของการเรียนด้วยวิธีนี้ นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อรายวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ เพราะได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้จริง เช่นเรียนเรื่องการสัมภาษณ์ เมื่อในกลุ่มต้องหาข้อมูลเขียนบทละครก็ต้องไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจริงๆ รู้สึกว่าทำงานมีระบบขึ้น ต้องมีการวางแผนงาน ฝึกให้ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เช่นในการทำงานทุกครั้งต้องประชุมกันเกิดความสามัคคี รู้สึกประทับใจเพื่อนร่วมงานในกลุ่มที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แทนการพูดคุยกันก็มาซ้อมละครร่วมกันเกิดความคิดสร้างสรรค์ ฝึกความกล้าแสดงออกเพราะต้องติดต่อบุคคลที่ไม่รู้จักเพื่อหาข้อมูลและแสดงละครหน้าชั้นเรียน ประการสุดท้ายในด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาให้ความเห็น เป็นต้นว่า วิธีการสอนแบบนี้ช่วยให้จำเนื้อหาได้ดีกว่าอ่านหนังสือ ได้รูปแบบการสอนที่ไม่ซ้ำของเดิมเพื่อจะใช้สอนตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รู้สึกว่าเรียนด้วยการแสดงละครเป็นการเรียนรู้ที่ได้มากกว่าทเรียนในหนังสือ ก่อนเริ่มแสดงต้องหาข้อมูล ต้องวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อน มีการประชุมงานกันเป็นระยะทำให้ทำงานเป็นระบบ รวมถึงได้ประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่ไม่ใช่เฉพาะเนื้อหา

ส่วนประเด็นที่สะท้อนความรู้สึกในฐานะผู้ชมมีไม่มาก ได้แก่ รู้สึกสนุกกับบทละครแต่ก็กังวลกับเนื้อหา อย่างไรก็ตามการมีเอกสารประกอบละครก็ทำให้มั่นใจว่าได้รับความรู้ครบถ้วน และได้ความรู้จากการชมละครการศึกษา เพราะกลุ่มผู้แสดงได้ค้นคว้ามาดีแล้ว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้การแสดงละคร ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 465243 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 28 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ที่ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีประสิทธิภาพ 0.78. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การแสดงละคร 1 ฉบับ จำนวน 30 ข้อ เป็นคำตอบแบบเติมข้อความ ที่ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้องมีประสิทธิภาพเท่ากับ 1.00 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในขั้นตอนการแสดงละครการศึกษาประเมินโดยผู้สอน ที่ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้องมีประสิทธิภาพเท่ากับ 1.00 และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีสอนโดยการแสดงละคร ซึ่งผ่านการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้องมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระด้วยวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ใช้ค่าสถิติพื้นฐานในการหาค่าความแตกต่างและผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยผู้สอน มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยนำค่าระดับที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิธีสอนโดยการแสดงละคร มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยนำค่าระดับที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่นักศึกษามีต่อวิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การแสดงละครของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.25 หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 22.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.31 คะแนนหลังเรียนมากกว่าคะแนนก่อนเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 18.22 คะแนน ซึ่งสอดคล้องและยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2. ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ ซึ่งประเมินโดยครู ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.21 เมื่อลำดับเป็นรายชื่อพบว่าพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ปรากฏเป็นลำดับแรก ได้แก่ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถ มีความสามัคคีในการทำงาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 ส่วนข้อที่พบว่าปรากฏเป็นลำดับสุดท้ายคือร่วมกันสร้างสรรค์งาน มีค่าเฉลี่ย 2.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.21 เมื่อวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทำงานเป็นรายกลุ่มพบว่ากลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 มีพฤติกรรมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 และรองลงมากคือกลุ่ม 3 มีพฤติกรรมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.21

3. ระดับความคิดเห็นโดยรวมที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร

3.1 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นลำดับแรกที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นที่เหมาะสมมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 รองลงมากคือด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 ลำดับท้ายสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66

3.2 คำถามปลายเปิดให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกและข้อเสนอแนะต่อวิธีการสอนโดยการแสดงละคร นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร 'ได้แก่' ในด้านบรรยากาศของการเรียนนั้น นักศึกษาได้ให้ความเห็น เป็นต้นว่า เป็นการเรียนอย่างสนุก ไม่เครียด ได้หัวเราะ สนุกกว่าอ่านหนังสือคนเดียว ภูมิใจในผลงานละครของตนเอง และชอบมากเมื่องานออกมาดีและเพื่อนๆชม ในด้านประโยชน์ของการเรียนด้วยวิธีนี้ นักศึกษาให้ความเห็น เป็นต้นว่า รู้สึกมีทัศนคติที่ดีต่อรายวิชา

ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ เพราะได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้จริง เช่น เรียนเรื่องการสัมภาษณ์ เมื่อในกลุ่มต้องหาข้อมูลเขียนบทละครก็ต้องไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจริงๆ รู้สึกว่าทำงานมีระบบขึ้น ต้องมีการวางแผนงาน ฝึกให้ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น ในการทำงานทุกครั้งต้องประชุมกัน เกิดความสามัคคี รู้สึกประทับใจเพื่อนร่วมงานในกลุ่มที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แทนการพูดคุยกันก็ใช้เวลามาชอมละครร่วมกัน การเรียนวิธีนี้ยังทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีความกล้าแสดงออก เพราะต้องติดต่อบุคคลที่ไม่รู้จักเพื่อหาข้อมูลและต้องแสดงละครหน้าชั้นเรียน ประการสุดท้ายในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น นักศึกษาให้ความเห็น เป็นต้นว่า วิธีการสอนแบบนี้ช่วยให้จำเนื้อหาได้ดีกว่าอ่านหนังสือ ได้รูปแบบการสอนที่ไม่ซ้ำของเดิมเพื่อจะใช้สอนตอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รู้สึกว่าเรียนด้วยการแสดงละครเป็นการเรียนรู้ที่ได้มากกว่าบทเรียนในหนังสือ ก่อนเริ่มแสดงต้องหาข้อมูล ต้องวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อน มีการประชุมงานกันเป็นระยะทำให้ทำงานเป็นระบบ รวมถึงได้ประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่ไม่ใช่เฉพาะเนื้อหา

ส่วนประเด็นที่สะท้อนความรู้สึกในฐานะผู้ชม ได้แก่ รู้สึกสนุกกับบทละครแต่ก็กังวลกับเนื้อหา อย่างไรก็ตามการมีเอกสารประกอบละครก็ทำให้มั่นใจว่าได้รับความรู้ครบถ้วน และได้ความรู้จากการชมละครการศึกษา เพราะกลุ่มแสดงได้ค้นคว้ามาดีแล้ว

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการแสดงละคร นักศึกษาที่เป็นกลุ่มผู้แสดงจะมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by doing) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนที่ช่วยให้การเรียนรู้คงทน ถาวร ไม่ลืมง่าย (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรย์ 2538: 53; Mendnick 1964 อ้างถึงในศิริบุรณ์ ศรีสุวรรณ และคณะ 2520: 2) และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเรื่องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 24 ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น

นอกจากนี้บรรยากาศการเรียนยังสนุกสนานดังที่นักศึกษาได้ให้ข้อมูลสะท้อนกลับมา ซึ่งการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนและการจัดกิจกรรม รวมถึงประสบการณ์ต่างๆที่น่าสนใจสนุกสนาน นับว่าเป็นแรงจูงใจภายนอกที่มีต่อผู้เรียนและจะทำให้เกิดแรงจูงใจภายในที่อยากเรียนตามขึ้นมา ดังที่สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรย์ (2538: 57) เคยกล่าวไว้ว่าแรงจูงใจภายนอก ได้แก่การสร้างบรรยากาศในการเรียน ส่วนแรงจูงใจภายในได้แก่ความกระตือรือร้น ความอยากรู้อยากเรียน และความรู้สึกอยากร่วมกิจกรรม ความรู้สึกที่เป็นแรงจูงใจภายในมักเกิดจากแรงจูงใจภายนอกที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความ

สนุกสนาน ดังนั้นการสอนด้วยการแสดงละครจึงเป็นวิธีการสอนที่ดีเพราะสามารถสร้างแรงจูงใจทั้งภายนอกและภายในให้มีต่อผู้เรียนได้

ในการสอนโดยวิธีการแสดงละครนั้น ผู้สอนและผู้เรียนได้มีการเตรียมความพร้อม โดยมีการอภิปรายกันถึงวัตถุประสงค์ของการที่จะใช้ละครเป็นวิธีการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเลือกเรื่องราวที่จะแสดง (ทิสนา เขมมณี 2550: 355) ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มทดลองเป็น 3 กลุ่มตามความสนใจกลุ่มละ 9-10 คน เพื่อแสดงละครการศึกษาเรื่องกฎหมายทะเบียน เอกสารสิทธิ์และสัญญา และการสื่อสารทางไปรษณีย์ไทย จึงสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ในด้านจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

นอกจากนี้การแบ่งกลุ่มเพื่อแสดงละครทั้ง 3 เรื่องนั้น ผู้เรียนยังได้มีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวางแผนร่วมกันในการเรียนตั้งแต่ต้นด้วย โดยผู้สอนกำหนดชิ้นงานให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนโครงการ ซึ่งประกอบด้วยหลักการและเหตุผล รวมถึงวัตถุประสงค์ ซึ่งนักศึกษาแต่ละกลุ่มก็ช่วยกันเขียน ดังตัวอย่างที่ยกมา ดังนี้

“โครงการนัดพบหน้าอำเภอ

หลักการและเหตุผล

คำร้อง หมายถึง คำขอที่ยื่นต่อทางราชการเพื่อให้ทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่ผู้ขอ หรือคำร้องที่คู่ความยื่นต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คำร้องจึงนับว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวของเราแต่หลายคนก็ยังมองข้าม ไม่เห็นความสำคัญของกระบวนการทั้งยังไม่เข้าใจความหมาย สิทธิประโยชน์ที่พึงได้ และวิธีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับคำร้องอย่างถูกต้อง

ดังนั้นเรื่องคำร้องจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับคำร้องว่าคืออะไร มีอะไรบ้าง มีวิธีการดำเนินการอย่างไร โดยวิธีการนำเสนอจะจัดอยู่ในรูปแบบของการแสดงละครชื่อโครงการการแสดงละครเรื่อง “นัดพบหน้าอำเภอ” การนำเสนอในรูปแบบนี้นับว่าเป็นวิธีการสื่อสารและเนื้อหาสาระได้ดีอีกวิธีหนึ่ง เนื่องจากเป็นวิธีที่น่าสนใจ ง่ายต่อการเข้าใจและจดจำ การจัดทำโครงการในครั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลผู้มีสิทธิทางสังคมทุกคนจะได้รู้และเข้าใจความหมายของคำร้อง ประเภทของคำร้อง และวิธีดำเนินการยื่นคำร้องที่ถูกต้อง แล้วนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้และเข้าใจความหมายและความสำคัญของคำร้อง
2. เพื่อให้ทราบประเภทของคำร้อง
3. เพื่อให้เข้าใจวิธีดำเนินการยื่นคำร้องประเภทต่างๆ

4. เพื่อให้สามารถนำวิธีการยื่นคำร้องประเภทต่างๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม”

“โครงการนาฏยอักษรา สัญญาแห่งโนรินคร

หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยปัจจุบันการทำสัญญาและธุรกรรมต่างๆ เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตประจำวันของทุกคน เพราะยุคสมัยที่เปลี่ยนไปทำให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัว สัญญาจึงเป็นพันธะที่ผูกพันธุรกิจต่างๆ ให้เป็นไปได้อย่างดี

ข่าวสารในชีวิตทั่วไปของคนเราได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาการฟ้องร้อง การถูกโกงหรือสัญญาเป็นโมฆะ เพราะความไม่รู้หรือความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการทำสัญญาที่ถูกต้อง ดังนั้นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทำสัญญาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

นักศึกษาสาขาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำหนังสือสัญญา จึงได้จัดทำโครงการละครชื่อนาฏยอักษรา สัญญาแห่งโนรินครขึ้น เพื่อเป็นการจัดทำสื่อสำหรับการเรียนการสอนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหนังสือสัญญาให้บุคคลทั่วไปเข้าใจถึงความสำคัญของหนังสือสัญญา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดการแสดงละครเกี่ยวกับหนังสือสัญญา
2. เพื่อผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา
3. เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทำสัญญา”

“โครงการตู้ไปรษณีย์สีแดง

หลักการและเหตุผล

การสื่อสารเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การสื่อสารช่วยให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อให้เข้าใจกันและกัน หรือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ไปรษณีย์โทรคมนาคมเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารผ่านกันทางจดหมาย หรือผ่านทางโทรศัพท์ ซึ่งทำให้ความสะดวกสบายมีมากขึ้น

จากการสอบถามพนักงานไปรษณีย์สาขามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ และที่ว่าการไปรษณีย์จังหวัดนครปฐม พบว่าเกิดปัญหาหลายประการ เช่น ผู้ใช้บริการเจ้าหน้าที่ของ ผิดพลาด กรอกข้อมูลไม่ชัดเจน ทำให้จดหมายตีกลับ หรือส่งพัสดุไม่ถึงปลายทาง ทางคณะนักศึกษา วิชาเอกภาษาไทยชั้นปีที่ 3 จึงได้จัดทำละครที่เกี่ยวกับไปรษณีย์โทรคมนาคมขึ้น เพื่อให้เข้าใจหลักการ ทำงานและรูปแบบของไปรษณีย์โทรคมนาคม ด้วยการสอดแทรกความบันเทิงด้วยการทำเป็นละคร เพื่อ ง่ายแก่การจดจำและนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดการแสดงละครเกี่ยวกับไปรษณีย์โทรคมนาคม
2. เพื่อให้ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินเกี่ยวกับไปรษณีย์โทรคมนาคม

การเรียนรู้ด้วยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวางแผนร่วมกัน ในการเรียนตั้งแต่ต้นดั่งกล่าวตรงกับความหมายของการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning) ซึ่ง สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538: 53) ให้ความเห็นว่าเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผลการเรียนดี ยิ่งขึ้นไปอีก เพราะเป็นความต้องการและเป็นแรงจูงใจของผู้เรียน

นอกจากนี้การเตรียมเขียนบทละครนั้น ผู้เรียนยังจำเป็นต้องศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องราวจาก แหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด ซึ่งในการแสดงละครการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษาได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายที่เป็นนิติกรของมหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ใน มหาวิทยาลัยและที่ว่าการไปรษณีย์จังหวัดนครปฐม รวมถึงได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อำเภอ อนึ่ง ในการวิจัย นี้ผู้วิจัยยังได้ขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ของสาขาวิชาการสอนภาษาไทยอีก 1 ท่านให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ ช่วยวิจารณ์การเขียนบทและการแสดง ทำให้เนื้อหาที่นำมาเขียนบทละครมีการคัดสรรและเรียบเรียงให้ได้ สาระ จึงเป็นการเขียนบทละครที่สอดคล้องกับหลักการการแสดงละครการศึกษาที่ต้องพิถีพิถันและเด่นชัด ในจุดที่ต้องการให้เห็นถึงสาระที่ชัดเจน (ทิสนา แคมมณี 2550 : 355)

อีกประการหนึ่ง ในการเลือกแสดงบทบาท กลุ่มผู้แสดงได้ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม และความสามารของนักแสดง จึงเลือกผู้ที่มีบุคลิกตรงกับเรื่อง และสามารถแสดงได้ดี เล่นได้ตรงกับ เนื้อหาของเรื่องมากที่สุด เนื่องจากการแสดงละครการศึกษาเน้นให้ผู้เรียนเห็นภาพหรือเรื่องราวที่ตรงกับ ความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งผู้เรียนที่เป็นกลุ่มทดลองทำได้ดีเนื่องจากมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูง ทั้งนี้โดยปกตินักศึกษาที่เรียนระดับมหาวิทยาลัยมักจะอยู่ในช่วงอายุ 17 - 24 ปี ในทางจิตวิทยาจำแนกไว้ว่า เป็นพวกวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งจะมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และ

สติปัญญา ที่จะเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี (ชาญชัย อินทรประวัตติ <http://www.sut.ac.th/edu/Article/psychology.htm>) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลจากการวิจัยเรื่อง “การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ของ คีรีขุน จงวุฒิเวช และคณะที่สรุปให้เห็นว่า นักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูง (2547: 112)

โดยปกติ การสอนโดยใช้การแสดงละครนั้น ผู้เรียนจะไม่ได้เป็นผู้แสดงทั้งหมด ผู้ที่ไม่แสดงจะเป็นผู้ชมการแสดง และผู้ช่วยจัดการแสดง เช่น ทำหน้าที่กำกับบทแสดง บอกรบ ช่วยจัดฉาก แต่งตัวผู้แสดง ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการแสดง เป็นต้น ดังนั้นผู้สอนจึงควรจัดแบ่งงานตามความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน รวมถึงให้คำแนะนำในการชมการแสดงว่าควรสังเกตหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องอะไร (ทิสนา แคมมณี 2550: 356) ส่วนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งผู้ทำหน้าที่กำกับบทแสดง บอกรบ ช่วยจัดฉาก แต่งตัวผู้แสดง ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการแสดงไว้ในกลุ่มผู้แสดง ซึ่งปรากฏว่าในการเขียนบท กลุ่มทดลองทุกกลุ่มเขียนบทให้ทุกคนได้แสดงและยังทำหน้าที่อื่น ๆ ที่กล่าวมา อีกทั้งในการแสดงมี 3 เรื่องพอดีกับทุกคน กลุ่มผู้ทดลองทุกคนจึงได้สลับกันเป็นทั้งผู้แสดงและผู้ชม

ในส่วนของกลุ่มทดลองที่เป็นผู้ชมนั้นก็ถือได้ว่าการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นว่าการเรียนด้วยการชมการแสดงละครมีความสนุกสนาน เร้าความสนใจ สอดคล้องกับที่มาลัย และคัพ (Maley and Duff 1982: 6) กล่าวถึง Dramatic Activities ว่า เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้การเรียนภาษาเกิดความสนุกสนาน สมจริง เร้าความสนใจของผู้เรียนทั้งหมดในชั้น นอกจากนี้เวสเซลส์ (Wessels 1987: 7 - 8) และทิสนา แคมมณี(2550: 353) ยังเห็นว่าวิธีนี้เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่เรียนมีชีวิตขึ้นมา ทำให้การเรียนรู้มีความเป็นจริง และมีความหมายสำหรับผู้เรียน และสามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้

นอกจากนี้ในการปฐมนิเทศวิธีการเรียนแบบนี้ ผู้วิจัยได้แนะนำผู้ชมให้ตั้งใจสังเกตการแสดง ในจุดสำคัญที่มีเอกสารประกอบการชม เพื่อมุ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวที่แสดง โดยได้เห็นภาพและการกระทำจริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้อย่างดีและจดจำได้นาน ประการต่อมา การนำเสนอเรื่องก็ง่ายและตรงประเด็นมากขึ้นเนื่องจากบทละครได้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำมาแล้ว ประการสุดท้ายของการเรียนด้วยวิธีนี้คือขั้นตอนซักซ้อมความเข้าใจของผู้ชม โดยให้ผู้ชมการแสดงได้อภิปรายเพื่อการเรียนรู้ และสรุปบทเรียน (ทิสนา แคมมณี 2550: 356) การที่ผู้ชมมีส่วน

ในการอภิปรายท้ายเรื่อง จึงทำให้ต้องมีส่วนร่วมเอาใจใส่เนื้อเรื่องตลอด รวมถึงถ้ามีข้อสงสัยก็จะได้ซักถาม อีกด้วย

ด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมานี้จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เรียนโดยการแสดงละครสูงกว่า ก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เคยมีมา ได้แก่ งานวิจัยของ รัตนชัย เอี่ยมพิทักษ์พร (2545) เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษระหว่างวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมการละครกับวิธีสอนแบบปกติสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 1 สาขาการบัญชี โรงเรียนเทคโนโลยีนครปฐม ซึ่งพบว่าการใช้กิจกรรมการละครมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม เป็นต้น

2.ระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจวัตรซึ่งประเมินโดยครู ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อลำดับเป็นรายชื่อพบว่าพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ปรากฏเป็นลำดับแรก ได้แก่ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถ และมีความสามัคคีในการทำงาน

วิธีสอนโดยการแสดงละครเป็นวิธีสอนแบบหนึ่งที่ต้องใช้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตลอด การทำกิจกรรม โดยเฉพาะกลุ่มผู้แสดง การทำงานกลุ่มมีลักษณะเช่นเดียวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งองค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ ได้แก่ การพึ่งพาเกื้อกูลกัน การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การมีทักษะทางสังคมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่วัชรา เล่าเรียนดี (2548: 132) กล่าวถึงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ควรมี ได้แก่ การร่วมแสดงความคิดเห็น การให้กำลังใจเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นและการให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ผลดีของการเรียนแบบร่วมมือได้แก่การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งในการดำรงชีวิต (Johnson and Johnson 1994: 31-37 อ้างถึงในทิสนา แจมมณี 2550: 99 - 101)

พฤติกรรมของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่ได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับการตัดสินใจและมติของกลุ่ม ตามรูปแบบของการประชุมที่ผู้วิจัยได้ให้แนวทางในการประเมินพฤติกรรมไว้ ซึ่งเป็นการให้กระบวนการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 24 ที่กล่าวถึงการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา กลุ่มทดลองได้ใช้ระเบียบของการประชุมตามที่ได้เรียนมาในวิชาภาษาไทยเพื่อกิจ

บูรณาการกับการดำเนินงานกลุ่ม อาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Directed Learning) โดยที่นักศึกษาสามารถวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคลและในฐานะสมาชิกของกลุ่ม (Colin Giffin 1983 : 153)

นักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น โนลส์ (Knowles 1975: 15 - 17) เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและมีจุดมุ่งหมาย ผู้เรียนจึงเรียนอย่างตั้งใจ ทำให้สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน และสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนได้ดีกว่าผู้ที่รอรับความรู้จากผู้สอนอย่างเดียว รวมถึงทริบูน จงวุฒิเวศย์ และคณะ (2547: 39) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองถือเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความริเริ่มหรือความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนและรับผิดชอบกระบวนการเรียนด้วยตนเอง จึงเป็นความพึงใจและแรงจูงใจ (Motivation) ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ได้มีผลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในลำดับต่อไป อาจกล่าวได้ว่าความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในโลกปัจจุบันดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553: 30, 45 - 46) กล่าวถึงว่าในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถ้าระบบการศึกษาไม่ได้บ่มเพาะให้ผู้เรียนรักที่จะคิดและไม่ได้สอนวิธีการคิด ก็จะส่งผลให้เด็กไม่มีนิสัยช่างคิด คิดไม่เป็น ไม่รักการเรียนรู้ ซึ่งการแก้ปัญหาด้วยวิธีการเดิมๆ มักจะใช้ไม่ได้ผล ความคิดสร้างสรรค์จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในระดับโลก ระดับชาติ ระดับองค์กร ระดับสถานศึกษา จนถึงระดับปัจเจกชน ดังนั้นในกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนควรได้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุถึงขั้นเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ตามมา ด้วยเหตุดังกล่าวนี้วิธีการสอนโดยใช้การแสดงละครจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญเพราะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ในที่สุด

นอกจากนี้ การที่นักศึกษาสามารถนำเรื่องการประชุม การเขียนโครงการ และการสัมภาษณ์มาใช้ในขั้นตอนเตรียมความพร้อมก่อนการแสดงได้เป็นอย่างดีนั้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน กล่าวคือกลุ่มผู้แสดงละครได้ประชุมกลุ่มเขียนโครงการเสนอละครการศึกษาตามหัวเรื่องที่แต่ละกลุ่มเลือก มีการใช้ความรู้เรื่องการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลประกอบการค้นคว้าเอกสาร จากนั้นจึงเขียนโครงการเสนอผู้วิจัยซึ่งประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การประมาณค่าใช้จ่าย ขั้นตอนดำเนินงาน จนถึงกิจกรรมการวัดและประเมินผล การแสดงละครของกลุ่มตนเอง พฤติกรรมกลุ่มดังกล่าวในงานวิจัยนี้เป็นกระบวนการหนึ่งของการใช้วิธีสอนโดยการแสดงละครซึ่งเหมาะสมกับกระบวนการการศึกษาในปัจจุบัน ดังที่กอร์ดอน จี. คาร์เนกวัลด์

และซาราน บี เมอร์เรียม (2530: อ้างถึงในส่องหล้า เทพเชาว์นะ 2534: 14) กล่าวถึงความสำคัญในการศึกษาปัจจุบันว่าต้องสอนผู้เรียนให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต ประสบการณ์ทุกอย่างคือการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นของตัวเองรู้จักตัดสินใจและรับผิดชอบด้วยตนเอง

ส่วนพฤติกรรมด้านการแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถและมีความสามัคคีในการทำงานนั้น นับว่าเป็นคุณธรรมที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 24 ที่กล่าวถึงการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

นอกจากนี้ จากการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จำแนกเป็นรายกลุ่มก็พบว่าทุกกลุ่มมีระดับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีทุกกลุ่ม และทุกหัวข้อ แต่กลุ่มที่ 3 จะมีผลการประเมินด้านการสร้างสรรค์น้อยกว่ากลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2 ทั้งนี้อาจมาจากข้อจำกัดของวิธีการสอนโดยการแสดงละคร อันเป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการแสวงหาข้อมูลที่ถูกต้องมาใช้ในการเขียนบท หากไม่สามารถแสวงหาข้อมูลที่ต้องการได้ จะทำเรื่องราวหรือการแสดงไม่สมบูรณ์ (ทิสนา แคมมณี 2550 : 357) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ช่วยเสนอแนะข้อบกพร่องของกลุ่มเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแล้ว อย่างไรก็ตามระดับการประเมินก็ยังอยู่ในระดับมากเช่นกัน

จากการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงกระบวนการสอนโดยใช้การแสดงละครว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญมากในการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ดังที่ทิสนา แคมมณี (2550: 357) กล่าวว่า เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการพูด การเขียน การแสดงออก การจัดการ การแสวงหาข้อมูลความรู้ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งวิธีสอนโดยการแสดงละครยังสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ระบุในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5ปี) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ที่แสดงให้เห็นด้วยการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลกลุ่มต่างๆในสังคมได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานทั้งของตนเอง และกลุ่ม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผลการเรียนรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นถึงนักศึกษาจะมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างสร้างสรรค์ และมีทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในสาขาวิชาภาษาไทย (2554: 3 - 4) เนื่องจากการสอนโดยวิธีการแสดงละครนั้น นักศึกษาต้องใช้ความสามารถทั้งในการหาข้อมูล การเรียบเรียง การพูดและการแสดง จึงเป็นการบูรณาการทุกทักษะเข้าด้วยกันดังกล่าวมาแล้ว

3.ระดับความคิดเห็นโดยรวมที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร

3.1 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นโดยรวมที่นักศึกษามีต่อวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับแรก ทั้งนี้เพราะการสอนด้วยวิธีนี้ทำให้บรรยากาศในห้องสนุกสนาน มีการเคลื่อนไหวและได้แสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับที่วูล์ฟ (Wolf 1994 : 7 - 44 อ้างถึงใน รัตนชัย เอี่ยมพิทักษ์พร 2545: 32) กล่าวว่าผู้เรียนรู้สึกมีอิสระทำให้กล้าแสดงออก และทิสนา เขมมณี (2550: 357) ได้กล่าวถึงข้อดีของการสอนโดยใช้การแสดงละครว่าเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่เรียนมีชีวิตขึ้นมา

ระดับความคิดเห็นที่นักศึกษามีให้เห็นรองลงมาคือด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอน ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมาก คือด้านวิธีสอน ทั้งนี้เพราะการแสดงละครช่วยให้การเรียนรู้มีความเป็นจริง และมีความหมายสำหรับผู้เรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของเวสเซลส์ (Wessels 1987: 7 - 8) ที่ว่าการแสดงเพื่อการศึกษาไม่เพียงให้ความรู้ แต่ยังถ่ายทอดความรู้สึกและความเข้าใจ ทำให้ผู้แสดงเกิดความจดจำได้ดีกว่าการเรียนรู้เพียงความหมายของคำ

ลำดับความคิดเห็นด้านสุดท้าย แต่ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน คือด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก เพราะผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง แต่ก็มีข้อจำกัดตามที่ทิสนา เขมมณี (2550: 357) กล่าวไว้ว่าเป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก ต้องมีการจัดเตรียมบทละคร และการแสดงที่ยุ่งยากเป็นวิธีสอนที่ต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องแต่งกาย ประกอบการแสดง ซึ่งอาจทำให้มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการแสวงหาข้อมูลที่ถูกต้องมาใช้ในการเขียนบท หากผู้สอนไม่มีข้อมูลเพียงพอ หรือไม่สามารแสวงหาข้อมูลที่ต้องการได้ จะทำเรื่องราวหรือการแสดงไม่สมบูรณ์

อนึ่ง ระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมของวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละครถือว่ามีการประเมินความเหมาะสมมากในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิณี เหลืองรุ่งเรือง (2536) ที่ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการละครในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีต่อผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่ำ แม้ผลการวิจัยไม่พบว่าการใช้กิจกรรมการละครในการเรียนให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แต่ก็ทำให้ทัศนคติของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่ำแสดงความคิดเห็นด้วยกับวิธีสอนด้วยการแสดงละครในระดับมาก และงานวิจัยของรัตนชัย เอี่ยมพิทักษ์พร (2545) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษระหว่างวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมการละครกับวิธีสอนแบบปกติสำหรับ

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 1 สาขาการบัญชี โรงเรียนเทคโนโลยีนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนความคิดเห็นต่อการใช้กิจกรรมการละครในระดับดี เป็นต้น

3.2 คำถามปลายเปิดให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกและข้อเสนอแนะต่อวิธีการสอนโดยการแสดงละคร นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิธีการสอนโดยการแสดงละคร ส่วนใหญ่จะเห็นในด้านที่ตนเป็นผู้แสดง สรุปจากข้อคิดเห็น 14 ข้อเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศของเรียน ด้านประโยชน์ของการเรียนด้วยวิธีการแสดงละคร และด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านบรรยากาศของเรียนนักศึกษาได้ให้ความเห็น เป็นต้นว่า เป็นการเรียนอย่างสนุกสนานสอดคล้องกับคำถามที่เป็นแบบสอบถาม และจากการสังเกตของผู้วิจัย นักศึกษาเรียนอย่างไม่เครียด การจัดบรรยากาศในห้องได้นำเก้าอี้ออกบางส่วนเพื่อให้มีพื้นที่ในการแสดง ผู้เรียนได้นั่งกับพื้นตามอัชฌาศัย และรู้สึกสนุกกับบทบาทที่กลุ่มเพื่อนแสดง หลังการแสดงผู้ชมได้กล่าวชมทำให้ผู้แสดงภูมิใจในความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับการใช้นวัตกรรมวิธีสอนว่าควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายใน เกิดความกระตือรือร้น อยากร่วมทำกิจกรรม (สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ 2538: 60)

ในด้านประโยชน์ของการเรียนด้วยวิธีการแสดงละคร เป็นต้นว่า แสดงความคิดเห็นว่ามีทัศนคติที่ดีต่อรายวิชาภาษาไทยเพื่อกิจกรรม เพราะได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้จริง รู้สึกว่าทำงานมีระบบขึ้น ต้องมีการวางแผนงาน ฝึกให้ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดความสามัคคี ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฝึกความกล้าแสดงออก สอดคล้องกับความคิดเห็นในแบบสอบถามและความเห็นของกอร์ดอน จี. คาร์เคนวัลด์ และซาราน บี เมอร์เรียม (2530: อ้างถึงในส่องหล้า เทพเชาว์นะ 2534: 14) ที่กล่าวถึงความสำคัญในการศึกษาปัจจุบันว่าต้องสอนให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต ประสบการณ์ทุกอย่างคือการเรียนรู้ การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นของตัวเอง รู้จักตัดสินใจและรับผิดชอบด้วยตนเอง รวมถึงจากการสังเกตของผู้วิจัย นักศึกษาแบ่งงานกันไปทำ เช่น ไปสัมภาษณ์บุคคล การค้นคว้าจากเอกสารห้องสมุด การจัดทำจดดนตรีประกอบฉาก เป็นต้น

ประการสุดท้ายในด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาให้ความเห็น เป็นต้นว่า ได้รูปแบบการสอนที่น่าสนใจ ได้ประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่ไม่ใช่เฉพาะเนื้อหา จากการสังเกตของผู้วิจัย นักศึกษากระตือรือร้นและตื่นตัวมากที่จะแสดงละคร การประชุมกลุ่มมีการเสนอข้อคิดเห็นที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับที่ศรีสุดา จริยากุล (2523 : 663) กล่าวไว้ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เรียกว่านวัตกรรมวิธีสอนไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนจดจำอย่างเดียว แต่เปลี่ยนวิธีการสอนให้พึ่งตนเองได้

และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 24 ได้กล่าวถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเผชิญ โลกและมีความสำเร็จในชีวิตจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงจัดการเรียนการสอนแบบละครโดยให้ นักศึกษาใช้เวลาว่างในการปรึกษาหารือกันนอกชั้นเรียน และฝึกซ้อมละครที่ผสมด้วยทักษะการพูด การ อ่าน และการแสดงนั้นสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538: 53-62) ที่ว่าวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนจะชำนาญได้ก็เพราะประสบการณ์ตรง ได้ลงมือฝึกฝนด้วย ตนเอง การเรียนภาษาไทยโดยครูเป็นผู้บรรยายโดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำหรือมีโอกาส น้อย นักเรียนจะได้ประโยชน์จากการเรียนน้อยที่สุด เพราะฉะนั้นถ้าอัตราเวลาเรียนหรือจำนวนนักเรียน เป็นอุปสรรคในการที่นักเรียนจะได้มีโอกาสปฏิบัติจริงกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทยก็จะช่วยได้มาก การฝึกซ้อมแสดงละครนอกเวลาจึงเป็นเหมือนกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่ผู้เรียนด้วยอีกประการ

ส่วนประเด็นที่นักศึกษาสะท้อนความรู้สึกลงในฐานผู้ชมมีไม่มาก ได้แก่ รู้สึกสนุกกับบทละคร แต่ก็กังวลกับเนื้อหา อย่างไรก็ตามการมีเอกสารประกอบละครก็ทำให้มั่นใจว่าได้ความรู้ครบถ้วน และได้ ความรู้จากการชมละครการศึกษา เพราะกลุ่มแสดงได้ค้นคว้ามาดีแล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้นำ แผนการเรียนรู้ไปผ่านกระบวนการหาค่าความสอดคล้องของแผนการสอนกับวิธีสอนโดยการแสดงละคร จากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการสอนภาษาไทยทำให้ได้ข้อเสนอแนะว่าควรมีเอกสารประกอบการแสดง และเสนอแนะว่าข้อสำคัญของการเตรียมบทละครต้องมีผู้เชี่ยวชาญแนะนำเทคนิคการนำเสนอสารที่เป็น เนื้อหาสำคัญของการเรียน เพราะนักศึกษาอาจมุ่งแต่ความบันเทิงจนลืมสาระของเรื่อง คำแนะนำจาก ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้มาปรับแก้ไขในแผนการเรียนรู้ จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมไม่ขาด สาระสำคัญของการสอน เพราะวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละครนั้น ต้องพิถีพิถันในจุดที่ผู้สอนต้องการ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จุดนั้นจะต้องเด่นชัด จะต้องให้เห็นถึงสาระที่ต้องการชัดเจน (ทิสนา เขมมณี 2550 : 355)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การแสดงละคร

1. การสอนโดยวิธีการแสดงละครควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีความพร้อม ทั้งวุฒิภาวะและอุปนิสัย มีนิสัยใฝ่รู้ รับผิดชอบงาน และชอบการสร้างสรรค์ ก็จะทำให้บทละครการศึกษา

และการแสดงมีคุณค่าเหมาะกับการใช้เป็นวิธีสอนได้แบบหนึ่ง โดยเฉพาะนักศึกษาที่อยู่หอพักของมหาวิทยาลัยสามารถใช้เวลาว่างฝึกเป็นกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาได้อีกด้วย

2. การสอนโดยวิธีการแสดงละครต้องมีการปฐมนิเทศให้ผู้เรียนทั้งกลุ่มผู้แสดงและผู้ชมเข้าใจบทบาทของตนเอง ตั้งแต่การเตรียมข้อมูลว่าควรไปศึกษาจากแหล่งใดบ้าง ควรฝึกซ้อมเทคนิคของการนำเสนองาน เนื่องจากผู้แสดงอาจจะสนใจกับบทบาทการเล่นละครจนกระทั่งไม่ได้สนใจการนำเสนอสารที่เป็นหลักสำคัญของการสอนวิธีนี้ นอกจากนี้ควรแนะนำการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องแต่งกายประกอบซึ่งอาจทำให้มีรายจ่ายเพิ่ม แต่ผู้สอนควรให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์อุปกรณ์ที่มีอยู่และใช้ความสามารถทางศิลปะที่เหมาะสมตามวัย ช่วยกันในกลุ่มสร้างฉากประกอบแบบประหยัดและสร้างสรรค์ โดยให้ความรู้สาระของวิธีสอนโดยการแสดงละครอยู่ที่เนื้อหาสาระของเรื่องที่ศึกษา อนึ่ง ควรมีโอกาสประกอบการชมละครเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจว่าสาระสำคัญของเรื่องมีอะไรบ้าง และผู้ชมจะได้มั่นใจว่าได้สาระความรู้ครบถ้วน

3. การสอนโดยวิธีการแสดงละครควรคำนึงถึงกลุ่มผู้แสดงและผู้ชม เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนแล้ว ควรแยกหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่เป็นผู้แสดงและกลุ่มผู้ชมว่ากลุ่มใดทำคะแนนได้มากกว่ากัน เพื่ออภิปรายว่าวิธีการสอนโดยใช้การแสดงละครเหมาะกับกลุ่มใดมากกว่ากัน และในการเลือกวิธีสอนโดยการแสดงละคร มีข้อเสนอแนะว่าควรมีหัวข้อเรื่องให้พอกับจำนวนผู้เรียนที่จะเปลี่ยนบทบาทกันเป็นกลุ่มผู้แสดงและกลุ่มผู้ชมอย่างทั่วถึง เนื่องจากผู้เรียนรู้สึกว่าคุณค่าอยู่ที่กลุ่มผู้แสดง การที่ทุกคนได้สลับกันแสดงจะทำให้เกิดความเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ผู้เรียนคนใดไม่ถนัดการแสดงก็ให้ทำหน้าที่อื่นๆ แต่ยังมีโอกาสอยู่ในกลุ่มของผู้แสดงด้วย

4. การสอนโดยวิธีการแสดงละครในรายวิชาภาษาที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเช่นภาษาเพื่อกิจธุระสามารถนำสิ่งที่นักศึกษาได้เรียนแล้วมาเสริมในกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนแสดงละคร หรือทำเป็นโครงการละคร โดยมีการเขียนโครงการ การประชุมและบันทึกรายงานการประชุม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการเขียนหนังสือขอบคุณ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถบูรณาการความรู้ของนักศึกษากับการใช้สื่อต่างๆ เช่นการทำโปรแกรมนำเสนอ การตกแต่งฉาก การสร้างอุปกรณ์ประกอบฉากและเสียงประกอบฉาก เป็นต้น

5. การสอนโดยวิธีการแสดงละครต้องใช้เวลามากจึงควรใช้เวลาสอนครั้งละ 2 – 3 ชั่วโมงในการแสดง นอกจากนี้ยังต้องใช้เวลาการฝึกซ้อมและเตรียมการ แต่ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนด้วยตนเองสูงก็จะเป็นประโยชน์มาก เพราะเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผู้สอนจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมและคุ้มค่า

6. การสอนโดยวิธีการแสดงละครนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีบทบาทสำคัญมากในการให้ข้อมูล และตรวจเนื้อหาของบทละคร โดยเฉพาะเนื้อหาที่ไม่คุ้นเคย หรือความรู้เฉพาะสาขา เป็นต้นว่าเรื่องกฎหมาย

เพราะการเขียนบทละครนั้น นักศึกษาต้องค้นคว้าจากเรื่องที่ตนไม่เคยรู้มาก่อน อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ผิดพลาดได้ บทบาทของผู้เชี่ยวชาญจึงมีความสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรทำการวิจัยวิธีสอนโดยการแสดงละครกับวิชาภาษาการสื่อสาร ภาษากิจธุระในแต่ละระดับชั้นเพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้

2.ควรทำการวิจัยวิธีสอนโดยการแสดงละครกับวิชาอื่นเพื่อส่งเสริมวิธีสอนโดยการแสดงละคร

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. *การคิดเชิงสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย, 2553.
- กีรีบูน จงวุฒิเวศย์ และคณะ. *รายงานวิจัยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2547.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. *จิตวิทยาบุคลิกภาพ*. <http://www.sut.ac.th/edu/Article/psychology.htm> (8 สิงหาคม 2554 ที่เข้าถึง).
- ไชยหนาบ อาแว. *การเรียนรู้วรรณคดีโดยใช้การแสดงละครของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พระอภัยมณี*. <http://www.thaigoodview.com/node/59878> (8 สิงหาคม 2554 ที่เข้าถึง).
- ดวงแข บัวประ โคน, บรรณาธิการ. *สื่อพื้นบ้านสานสุข*. กรุงเทพฯ: คณะขับเคลื่อนวิชาการ โครงการขับเคลื่อนสื่อพื้นบ้านเพื่อสุขภาวะเยาวชน สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2553.
- ทศนา แจมมณี. *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- นิตยา ประพุดติกิจ. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกหัดครู ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครกับที่เรียนโดยการฝึกพูดประโยค.” *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2526.
- บุญชม ศรีสะอาด. *การพัฒนาการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก, 2541.
- บุษบา บัวสมบุญ. *เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ*. 2553. (เอกสารอัดสำเนา).
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545*. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 123 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2545.
- “มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรห้าปี).” *เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ*. 15 มีนาคม 2554.
- รัตนชัย เอี่ยมพิทักษ์พร. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษระหว่างวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมการละครกับวิธีสอนแบบปกติสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 สาขาการบัญชี โรงเรียนเทคโนโลยีนครปฐม.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา*

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

วัชรรา เล่าเรียนดี. *เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2548.

วิโรจน์ อารีย์กุล, นพ. *ทฤษฎีการเลือกอาชีพ*. <http://www.love4home.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=201323&Ntype=4> (8 สิงหาคม 2544 ที่เข้าถึง).

ศิริบุรณ์ ศรีสุวรรณ และคณะ. *ทฤษฎีการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. *การเรียนรู้ด้วยตนเอง*. สงขลา: โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้, 2524.

ส่องหล้า เทพเขาวุ่น. “ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดนครปฐม.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2534.

สำนักกฎหมายเพื่อการพิทักษ์สิทธิ มูลนิธิกระจกเงา. *การแจ้งเกิด*. <http://www.youtube.com> (8 สิงหาคม 2554 ที่เข้าถึง).

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. *เอกสารการสอนชุดวิชาการเรียนการสอน หน่วยที่ 8-15*. พิมพ์ครั้งที่ 18.นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

สุธินี เหลืองรุ่งเรือง. “การศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการละครในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีต่อผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่ำ.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2536.

Chang Jo Yu-Yuan. “Using Drama to Teach English to Young Adults.” *English Teaching Forum* 28, 3 July 1990: 49-51.

Charlyn Wessels. *Drama*. London: Oxford University Press, 1987.

Dougill John. *Drama Activities for Language Teachers*. London: MacMillian Publishers Ltd., 1987.

Griffin Colin. *Curriculum Theory in Adult Lifelong Education*. London: Croom Helm, 1983.

John L. Holland . http://en.wikipedia.org/wiki/Holland_Codes (8 สิงหาคม 2554 ที่เข้าถึง).

Knowles S. Malcolm. *Self-Directed Learning : A Guide for Learners and Teachers*. Chicago: Association, 1975.

Maley and Alan, Duff Alan. *Drama Teaching in Language Learning : A Resource Book of Communication Activities for Language Reachers*. London: Cambridge University Press, 1982.

Richard Via. "Drama and Self in Language Learning ." *English Teaching Forum* 18, 3 July 1985: 12-15.

Rinvoluceri Mario. *Grammar Games : Cognitive, Affective and Drama Activities for EFL Students*. London: Cambridge University Press, 1984.